

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Åsane torg som attraktivt byrom

Åsane Square as an attractive urban space

Henrik Eikemo Waring

Susanne Lien Engen

Veslemøy Gravdal Ryland

Byggingeniør

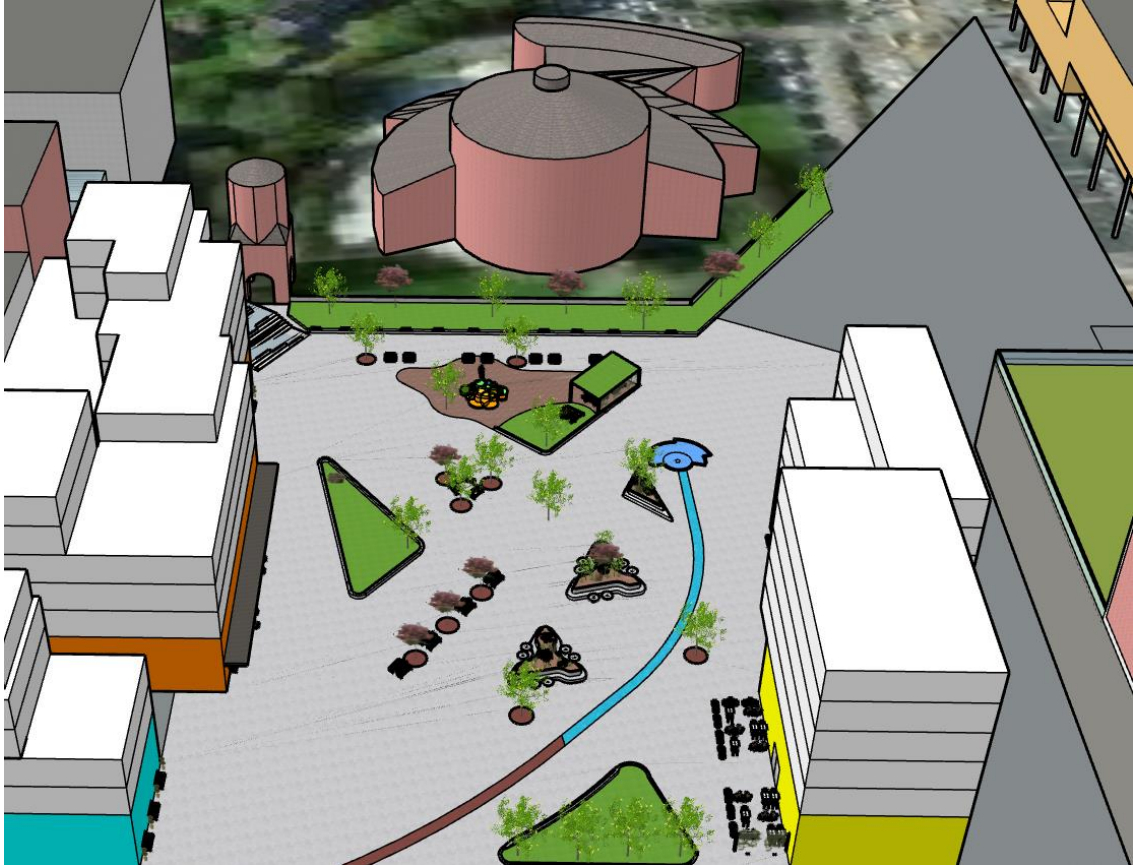
Institutt for byggfag

Veileder: Remco Elric de Koning

22.05.2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

22. MAI 2023

ÅSANE TORG SOM ATTRAKTIVT BYROM

BACHELOROPPGAVE

SUSANNE LIEN ENGEN, HENRIK EIKEMO WARING, VESLEMØY GRAVDAL RYLAND,
HØGSKULEN PÅ VESTLANDET
Bachelor byggingeniør

Forord

Denne bacheloroppgaven er utarbeidet av tre studenter ved Høgskulen på Vestlandet, institutt for byggfag. Ekstern veileder har vært Multiconsult i Bergen ved seksjon for by- og områdeutvikling.

Som tema for vår bacheloroppgave har vi valgt byutvikling og utforming av offentlige rom.

Bakgrunnen for dette valget er interessen for offentlige byroms betydning i samfunnet, og hvilke forutsetninger som bør ligge til grunn når man skal etablere byrom som oppleves attraktive og fungerer for alle.

Tema for oppgaven bygger videre på valgt studieretning innen plan, miljø og infrastruktur. Arbeidet med oppgaven har dermed lagt til rette for å anvende kunnskap vi har tilegnet oss i løpet av de siste tre årene, samtidig som vi har fordypet oss i ny litteratur og bruk av analysemetoder.

Opgaven har skapt engasjement i gruppen og arbeidsprosessen har vært krevende, men også kjekk og lærerik. Vi vil takke vår interne veileder ved Høgskulen på Vestlandet, Remco Elric de Koning, for god veiledning, nyttige diskusjoner og innspill underveis i arbeidsprosessen. Vi vil også rette takk til Multiconsult som inviterte oss inn i deres pågående planarbeid i Åsane sentrum. Det har vært inspirerende å arbeide med et konkret planområde hvor det er planlagt en større utvikling i de kommende årene.

Dersom ikke annet er oppgitt, er bilder og illustrasjoner forfatterens eget arbeid.

God lesing!

Sammendrag

Dagens byplanlegging kjennetegnes av fortetting og kompakt byutvikling. Dette er blant annet et resultat av at befolkningen øker og stadig flere bosetter seg i storbyene. Den kompakte byutviklingen kan gi positive virkninger som økt tilgjengelighet og redusert transportbehov, men kan også være en trussel for de gode uterommene og grønnstruktur i byen.

Denne oppgaven tar for seg tema innen byplanlegging, og skal svare på problemstillingen *hvordan kan Åsane torg utvikles til å bli et attraktivt byrom for alle*. I arbeidet med å besvare problemstillingen vil oppgaven belyse hva som skal til for å etablere attraktive byrom i dag, og hvordan den fysiske utformingen av torget i Åsane kan bidra til å skape et attraktivt byrom. Det er benyttet kvalitativ metode i form av litteratursøk og analyser, i tillegg til to egne befaringer i tilknytning til planområdet.

Åsane er en bydel i Bergen som i dag mangler gode byrom som inviterer til aktivitet og sosiale møter. Sentrumskjernen er bildominert og mangler urbane kvaliteter, men den har også et stort potensial for utvikling med blant annet en bybane fra Bergen sentrum til Åsane under planlegging. Fra analysene ser en at planområdet i dag mangler en del av de kvalitetene som trengs for å skape trygge og gode byrom.

Resultatene fra oppgaven viser at etablering av attraktive byrom er sammensatt. Den fysiske utformingen vil ha betydning med tanke på tilrettelegging for ulike bruk og for ulike brukergrupper, men vil også ha betydning med tanke på visuelle kvaliteter og estetikk. Videre vil også viktige gangtraseer i tilknytning til torget kunne ha betydning for torgets tilgjengelighet og dermed ha innvirkning på bruken av torget. Lokal tilpasning og stedsidentitet er også viktige elementer man bør ta hensyn til i planleggingen. I tillegg til de fysiske rammene, vil også sosiale aktiviteter ha betydning for hvor attraktivt et byrom oppleves.

Oppgaven presenterer til slutt et konkret planforslag for Åsane torg med beskrivelse av torgets ulike elementer. Planforslaget viser et torg som legger til rette for sosiale møter for store og små, og inviterer til opphold, lek og aktivitet. En analyse av det ferdig møblerte torget brukes som verktøy for å vurdere det endelige planforslaget.

Abstract

Today's urban planning is characterized by densification and compact urban development. Among other things, this is due to population growth and the continuous increase of city settlers. The compact urban development can have desirable effects, such as increasing accessibility and reducing transportation needs, but can also pose a threat to quality outdoor spaces and green structures within the city.

This study examines different topics within urban planning and will address the research question of "how can *Åsane Square* be developed to be an attractive urban space for everyone". In the process of addressing this research question the study will shed a light on the requirements in creating attractive urbane spaces, and how the physical design of the square in Åsane can contribute to creating an attractive urban space. The method used in the study is qualitative, with literature searches as well as analyses. In addition, two site visits to the planning area have been carried out.

Åsane is a borough in the city of Bergen that is lacking in quality urban spaces that invites activities and social gatherings. While the central core is dominated by traffic without urban qualities, it also has great potential for development including plans for a light rail from the city center in Bergen to Åsane. Our analyses shows that the planning area lacks some of the qualities needed to create safe quality urban spaces.

The result of our study shows that establishing attractive urban spaces is a complex matter. The physical design is of importance when it comes to facilitating to different use and users, but also regarding visual qualities and aesthetics. The square's defining pathways also have an impact on the accessibility of the square, which carries through to the use of the square itself. Local adaptations and place identity are also important elements that should be considered in the planning process. In addition to the physical environment, social activities can also be significant in determining how attractive urban spaces are perceived.

The thesis concludes in a specific plan proposal for Åsane Square with a description of the square's different elements. The plan proposes a square that facilitates social meetings for all ages and encourages activities and play. An analysis of the proposed furnished layout of the square is used as a tool to evaluate the final plan proposal.

Innhold

Forord	I
Sammendrag	II
Abstract	III
Innhold	IV
1. Innledning.....	1
1.1. Samfunnsutvikling	1
1.2. Bærekraftig byutvikling.....	2
1.3. Begrunnelse for valg av tema	2
1.4. Avgrensing av oppgaven	2
1.5. Problemstilling.....	3
2. Områdebeskrivelse.....	4
2.1. Avgrensing av planområdet	4
2.2. Historisk utvikling	5
2.3. Beskrivelse av planområdet i dag.....	7
2.4. Målpunkt og attraksjoner nær planområdet.....	8
2.4.1. Bygninger og fasiliteter i gangavstand fra planområdet.....	8
2.4.2. Uterom i gangavstand fra planområdet.....	13
2.4.3. Arrangement og aktivitetstilbud nær planområdet	15
2.5. Lokalklima	16
2.5.1. Solforhold	16
2.5.2. Vind.....	16
2.5.3. Nedbør.....	16
2.6. Overordnede føringer og planarbeid i Åsane	17
2.6.1. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel	17
2.6.2. Kommunedelplan Åsane sentrale deler	18
2.6.3. Områderegulering Åsane sentrum	18
2.6.4. Reguleringsplan for bybanetrasé.....	19
2.6.5. Strategisk planprogram Åsane sentrale deler	20
2.6.6. Detaljregulering og mulighetsstudie for Åsane sentrum.....	21
3. Litteraturstudie	23
3.1. By- og stedsutvikling.....	23
3.2. Sosial bærekraft og folkehelse.....	23
3.3. Nærmiljø og lokalsamfunn	23

3.4.	Blågrønn struktur i bybildet.....	24
3.4.1.	Overvann	24
3.5.	Arkitektur.....	25
3.6.	Universell utforming	26
3.7.	Medvirkning.....	27
3.7.1.	Medvirkningsprosess i Åsane	27
3.8.	Byrom	28
3.8.1.	Den tradisjonelle bruken av byrommet.....	29
3.8.2.	Jane Jacobs	29
3.8.3.	Jan Gehl	30
3.8.4.	Whyte	30
3.8.5.	Urban design	31
3.9.	Inspirasjonsprosjekter	32
3.9.1.	Røa Torg.....	32
3.9.2.	Kirketorget i Moss.....	32
3.9.3.	Thorbjørn Egners plass	33
3.9.4.	Harbitz Torg	33
4.	Metode	34
4.1.	Litteratursøk	34
4.2.	Befaring	34
4.3.	Analyser	35
4.3.1.	Stedsanalyse på makronivå	35
4.3.2.	Romlige analyser.....	36
4.3.3.	SWOT – analyse	37
5.	Analyser	37
5.1.	Stedsanalyser.....	37
5.1.1.	Mixed-use Index	37
5.1.2.	To-steps analyse.....	40
5.1.3.	Gatebruk.....	42
5.2.	Romlige analyser	44
5.2.1.	Synlighetsanalyse	45
5.2.2.	Bevegelsesanalyse	46
5.3.	SWOT-analyse.....	47
6.	Resultat og planforslag for torget.....	49

6.1.	Idé og konsept	50
6.1.1.	Situasjonsplan.....	51
6.1.2.	Objektene som definerer torget.....	52
6.2.	Planforslag	53
6.2.1.	Soneinndeling for ferdsel og opphold	54
6.2.2.	Fysisk utforming.....	56
6.2.3.	Sosiale tilbud	65
6.2.4.	Romlige analyser av planforslag	66
7.	Diskusjon	67
8.	Konklusjon	71
8.1.	Forslag til videre arbeid	71
9.	Litteraturliste	72
9.1.	Kildeliste bilder	79
9.2.	Figurliste	83

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Overvannsnotat

Vedlegg 2 - Håndskisser

Vedlegg 3 – Illustrasjoner fra SketchUp

1. Innledning

Denne oppgaven tar for seg tema innen by- og stedsutvikling, og ulike problemstillinger knyttet til etablering av attraktive byrom i lokalsamfunn. Det benyttes kvalitative metoder i form av litteratursøk, analyser og egen befarings i et avgrenset planområde i Åsane utenfor Bergen sentrum. Målet med oppgaven er å belyse hva som må til for å etablere gode og attraktive byrom for alle, og videre benytte denne kunnskapen til å utarbeide et konkret forslag til utforming av et planlagt torg i Åsane sentrum.

1.1. Samfunnsutvikling

Offentlige byrom har gjennom historien fungert som møteplass, markeds plass og trafikkrom, men samfunnets utvikling har ført til endringer i bruksmønster og tilgjengelighet, noe som har påvirket bruken av byrommet (Gehl og Gemzøe, 2006). Butikker har etter hvert blitt samlet i større kjøpesentre og økning i bruk av sykkel og bil som fremkomstmiddel har gitt økt rekkevidde, og forandret trafikkbildet. Hvordan, og i hvor stor grad, dette har påvirket bybildet varierer fra by til by, men et typisk tilfelle er byrom hvor biltrafikk har tatt over rom som tidligere fungerte som møte- eller markeds plass (Gehl og Gemzøe, 2006). Dette har gitt mindre og mindre rom å bevege og oppholde seg i, og økningen av lyd og forurensing har gjort byrommene mindre attraktive.

Dersom denne utviklingen får fortsette uten begrensninger kan man ende opp med en by hvor ferdsel med bil er en absolutt nødvendighet og aktivitet er fraværende. Disse scenarioene har ført til en økt bevissthet på viktigheten av offentlige rom; altså et økt fokus på å gi tilbake og skape nye møteplasser og urbant liv (Gehl & Gemzøe, 2006).

Man ser også at ensomhet trekkes frem som et økende samfunnsproblem i Norge, og en fersk rapport viser at de sosiale ulikhetene i Norges befolkning øker (Goldblatt P. et al, 2023, s. 6). Begge to er faktorer som kan gi dårligere helse og livskvalitet og har dermed en innvirkning på folkehelsen (Meld. St. 40, (2020-2021)). Fordi god helse skapes i lokalsamfunnet, der vi bor og oppholder oss (Nes et al., 2021), kan etablering av nye lokalsentrum som legger til rette for gode møteplasser være et viktig grep for å fremme folkehelsen.

1.2. Bærekraftig byutvikling

I løpet av de siste tiårene har utvikling av norske byer og tettsteder basert seg på fortetting og kompakt byutvikling. 10-minuttersbyen har blitt det nye prinsippet for planlegging, hvor nærhet og tilgjengelighet av ulike tilbud og tjenester står sentralt (Husaas et al., 2016). Dette er et resultat av blant annet befolkningsvekst og økt tilflytting til sentrale strøk, og begrunnes med hensynet til bærekraftig byutvikling (Regjeringen, 1998).

Dersom fortetting gjennomføres på en god måte, kan det tilføre gode kvaliteter til et område. Flere boliger i sentrumsområder kan blant annet bidra til at området oppleves tryggere, med mer liv på kveldstid og i helger (Regjeringen, 1998, s. 5). Videre kan etablering av gode byrom fremme byliv og aktiviteter, og skape trygge og trivelige hverdagsomgivelser. Gode byrom er også viktige for å inspirere mennesker til større fysisk og sosial aktivitet, og kan gjøre bydeler mer attraktive for bosetting (Husaas et al., 2016, s. 8 -9). Samtidig legger strategien også press på viktig areal i bynære strøk, og kan utgjøre en trussel mot de få grønne lungene som er igjen i sentrumsområdene (Husaas et al., 2016). Fortetting kan videre gi utfordringer med tanke på kvalitet i byrom, blant annet med tanke på solforhold, estetikk og lokale særpreg.

1.3. Begrunnelse for valg av tema

Ifølge SSB (2022) er det forventet en videre befolkningsvekst i Bergen på 12,5 % fra i dag og frem mot 2050. Når befolkningen vokser, byer fortettes og eksisterende areal transformeres er en av utfordringene å opprettholde kvalitet på grøntområder og offentlige byrom (St. meld. 40, (2020-2021)). I tillegg er det viktig at alle sikres lik tilgjengelighet, slik at man bidrar til å redusere de sosiale ulikhetene i helse (St. meld 40). Dette fører til et ønske om å se nærmere på hva som skal til for å skape attraktive byrom i dagens samfunn og leder videre til avgrensning av problemområde og problemstilling.

1.4. Avgrensning av oppgaven

Åsane er en av bydelene i Bergen som står ovenfor en større utvikling i løpet av de kommende årene. Det er utarbeidet et planprogram for de sentrale delene av Åsane (Bergen kommune, 2023), nærmere beskrevet i kapittel 2.6.5, og for tiden foregår det reguleringsarbeid av bybanetrasé fra Bergen sentrum, gjennom Åsane sentrum og videre til Vågsbotn (Bergen kommune, 2023), nærmere beskrevet i kapittel 2.6.4. Planene legger til rette for fortetting i Åsane sentrum med flere boliger, forretninger og kontorlokaler.

I forbindelse med planprogrammet jobber Multiconsult og Link arkitektur, på oppdrag fra Thon gruppen, med en detaljregulering av et område knyttet til Åsane Storsenter. I henhold til disse planene skal det bygges både boliger, kino, butikker, kontorlokaler og andre servicetilbud i området. Store sentrumsareal som i dag er avsatt til parkering, skal dermed gjennom en større transformasjon knyttet til både utforming og tiltenkt bruk.

1.5. Problemstilling

I forbindelse med utviklingen av sentrumsområdet i Åsane er det også planlagt ulike offentlige byrom, blant annet et større torg. Dette åpner muligheten for å utvikle et lokalsentrum i Åsane hvor attraktivitet og kvalitet prioriteres i utformingen av de nye uterommene. Dette har videre gjort oss nysgjerrig på hvordan man kan utvikle attraktive steder som tar tilbake byrommets rolle som møteplass og arena for handel og aktivitet.

Med bakgrunn i dette er følgende problemstilling utformet og skal besvares:

Hvordan kan Åsane torg utvikles til å bli et attraktivt byrom for alle?

For å svare på problemstillingen har vi utviklet tre underspørsmål som måler ulike deler ved spørsmålet:

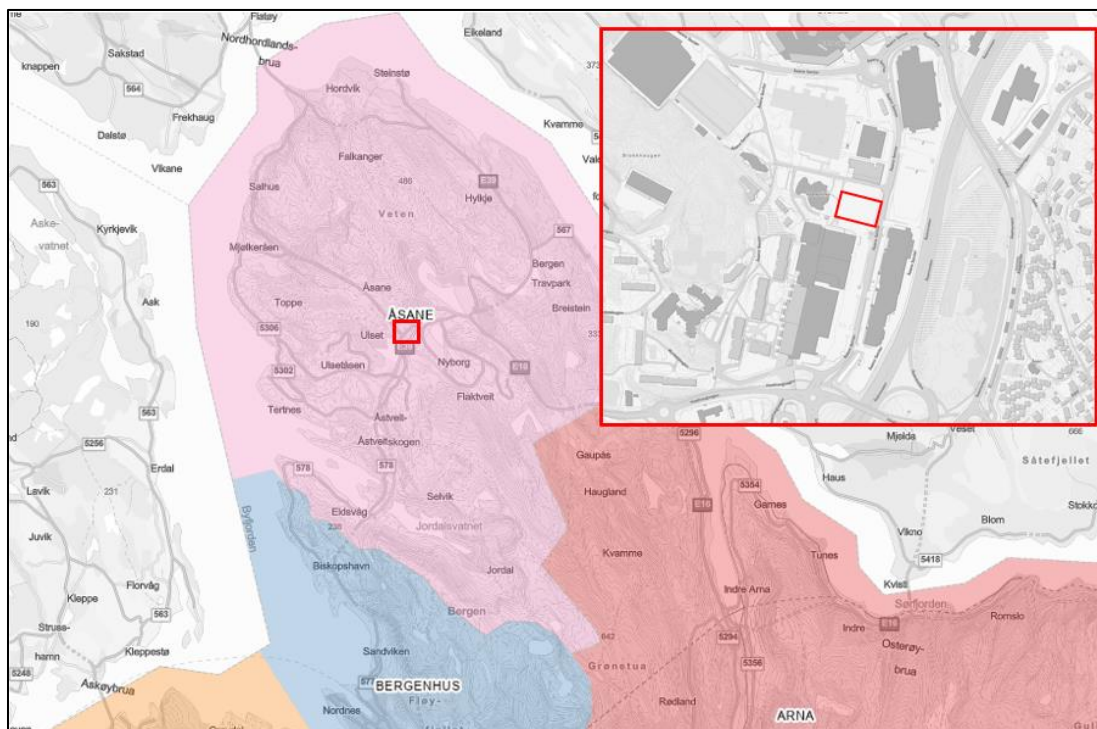
1. Hva kjennetegner et attraktivt byrom?
2. Hvordan kan de fysiske omgivelsene utformes slik at torget blir et attraktivt byrom for alle?
3. Hva kan vi si om resultatet og hvordan kan vi måle om planen vil fungere etter sin hensikt?

2. Områdebeskrivelse

For å få bedre kjennskap til planområdet er det utarbeidet en områdebeskrivelse for Åsane. Denne er gjennomført på bakgrunn av kartdata, litteratursøk og egen befaring i området. Beskrivelsen gir en oversikt over planrådets geografiske plassering i Åsane, historisk utvikling i bydelen og deretter en grundigere beskrivelse av planområdet og tilgrensende omgivelser.

2.1. Avgrensning av planområdet

Planområdet ligger i sentrumskjernen av Åsane bydel, omtrent 12 km nord for Bergen sentrum, vist i figur 1. Like ved planområdet finner man flere kjøpesentre og forretninger i tillegg til ulike fasiliteter som Åsane kirke, barnehager, skoler, bibliotek og kulturhus. Store arealer er også satt av til utendørs parkering. Åsane terminal, som er et kollektivt knutepunkt i området, ligger også i gangavstand til planområdet. Gjennom Åsane går E39, som på denne strekningen er en motorvei med gjennomsnittlig årsdøgntrafikk på ca. 34 000 (Statens vegvesen Vegkart, 2023). Utenfor sentrumskjernen består Åsane av boligområder, preget av småhusbebyggelse, lamellbebyggelse og rekkehus. Det er også bygget ut store områder med forretninger innen blant annet møbel, elektronikk og byggevarer, spesielt langs E39. Koblingen mellom forretninger og boligområdene, samt innbyrdes mellom forretningene, er i svært stor grad bilbasert. Bydelen har også store områder med grøntareal, gårder og turløyper i skog og til fjells.

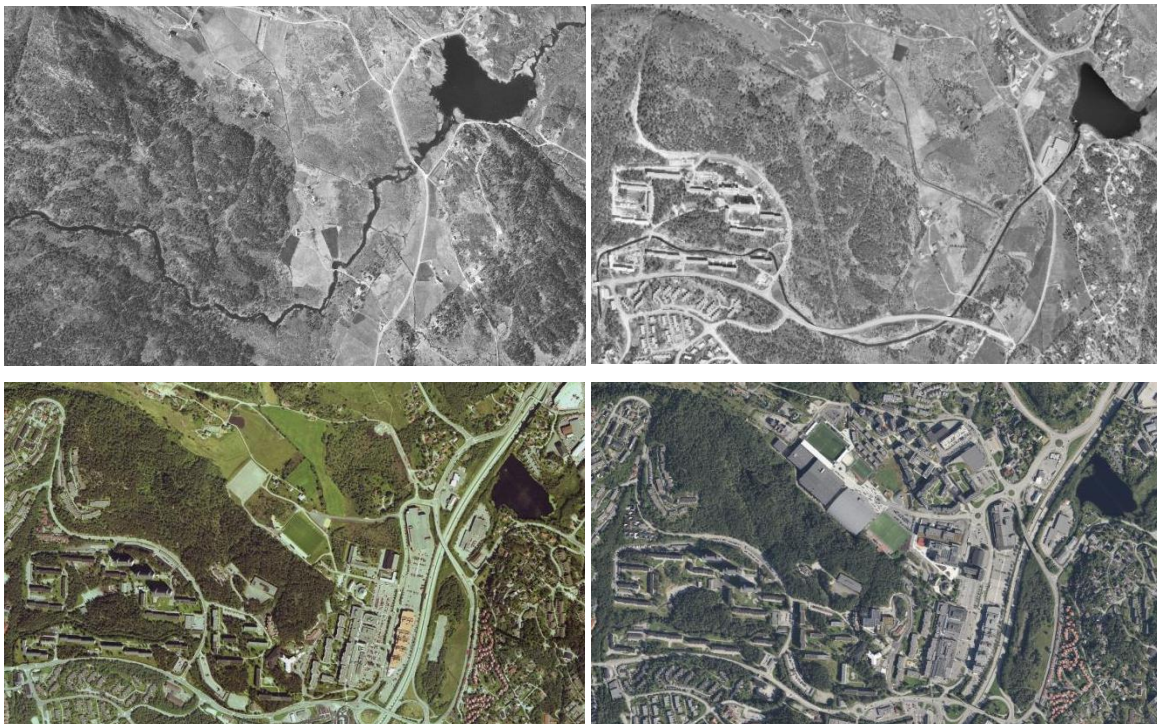

Figur 1 viser kartutsnitt hvor rosa felt markerer Åsane bydel, og planområdet er markert med rød firkant.

2.2. Historisk utvikling

Åsane ble en kommune i 1904, og var den gang et mindre bygdesamfunn, med om lag 2000 innbyggere. På denne tiden var Åsane et jordbruksamfunn og ferdselen i området foregikk til fots eller ved hest og kjerre, eller via sjøveien dersom man skulle til Bergen (Hartvedt & Skreien, 2001). Da veien rundt Eidsvågneset åpnet i 1930 ble skillet mellom byen og bygden mindre, og i 1956 åpnet også Eidsvågtunnelen som gjorde det enda lettere å komme seg fra Åsane til Bergen (Foss og Sunde, 1986). Som resultat av bedre vegforbindelser i og rundt Åsane, samt at Åsane ble innlemmet i Bergen kommune i 1972, har befolkningsveksten og urbaniseringen skutt fart på bydelen (Hartvedt & Skreien, 2001).

Kulturmiljøplan for Bergen 2021-2025 *Identitet med særpreg* (Bergen kommune, 2021) forteller om en kraftig utbygging innen bolig, industri, næring og infrastruktur i Åsane i løpet av de siste 60 årene og frem til i dag. Bildene i figur 2 er et utsnitt av området rundt dagens Åsane Storsenter og illustrerer hvordan arealbruken har endret seg fra 1951 frem til 2022.

Figur 2 viser historiske flyfoto fra Bergenskart som illustrerer endring i arealbruk i Åsane i løpet av de siste 70 årene. Bildene vises i kronologisk rekkefølge fra oppe til venstre i hhv. 1951, 1970, 1997 og 2022.

Utbyggingen av Åsane har karakteristiske trekk fra etterkrigsmodernismens planidealene (Bergen kommune, 2021). Fra 1960-tallet og utover ble det bygget ut områder med lavblokker, høyblokker og terrasseblokker, og andre områder med rekkehusbebyggelse. Kulturminnegrunnlaget trekker frem at flere av boligområdene som ble bygget på 1960 og -70 – tallet har grønne fellesanlegg som danner særtrekk i området (Bergen kommune, 2021). Figur 3 viser noen karakteristiske boligområder som ble bygget ut på 1970 og -80 – tallet.

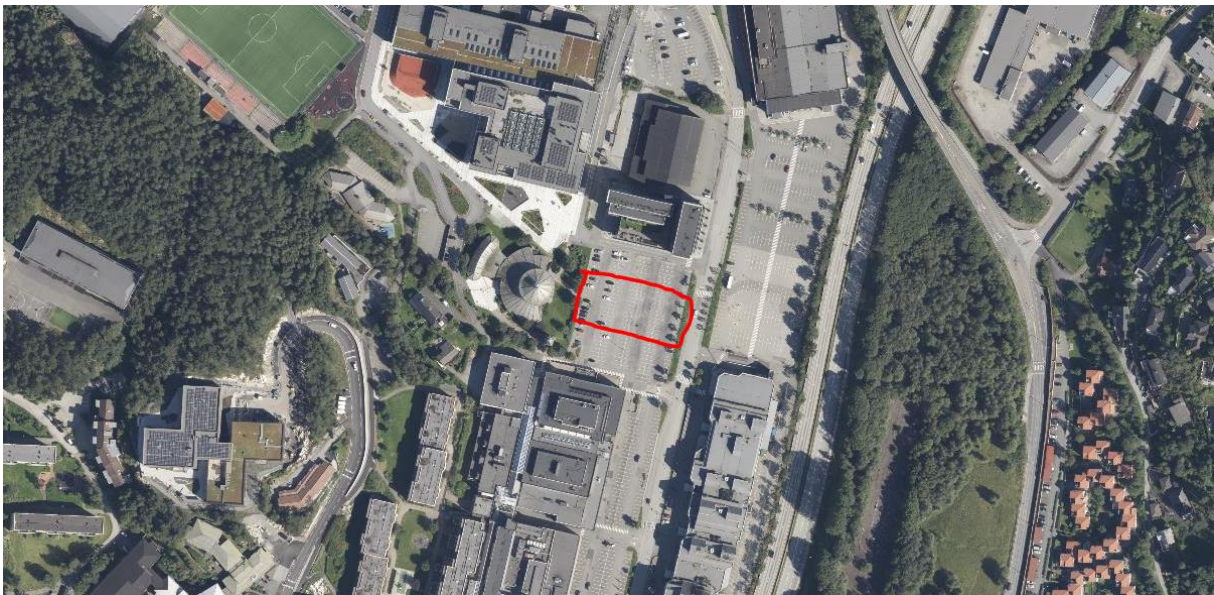
Med veksten innen bolig, industri og næringsliv ble senterfunksjonene som tidligere lå i Eidsvåg og Salhus etter hvert flyttet til Midtbygda, og Åsane Senter ble det nye senteret i Åsane (Bergen kommune, 2021). I dag har Åsane i underkant av 42 000 innbyggere og bydelen er et sentrum for handel, preget av kjøpesentre og megabutikker som Åsane Storsenter, Horisont, IKEA og Gullgruven (Bækken, 2020) (Hartvedt & Skreien, 2001).

Figur 3. Bildene viser ulike boligområder som ble bygget ut i Åsane fra 1970-tallet (Bergen kommune, 2021). Øverst Ulsetskogen selvbyggerlag (1986), nede til venstre Prestestien borettslag (1970-tallet) og nede til høyre Selegrend (1970-årene).

2.3. Beskrivelse av planområdet i dag

Planområdet er markert med rød firkant i figur 4 og har en størrelse på omtrent 3690m², med bredde på 45m og lengde på 82m. Området ligger i direkte tilknytning til Åsane Storsenter og fungerer i dag som parkeringsplass for besøkende til storsenteret og andre omkringliggende fasiliteter, se figur 5. Området er en del av et større parkeringsanlegg, og eies av Thon gruppen, et eiendomsselskap som også eier Åsane Storsenter.

Figur 4 viser oversiktsfoto av deler av Åsane sentrum med omtrentlig markering av planområdet med rød strek.

Figur 5 viser området som i dag fungerer som parkeringsplass for besøkende til Åsane senter og omkringliggende fasiliteter. Bildet er tatt mot nordvest med Åsane kirke og Åsane vgs. og kulturhus i bakgrunnen, 20.04.2023.

2.4. Målpunkt og attraksjoner nær planområdet

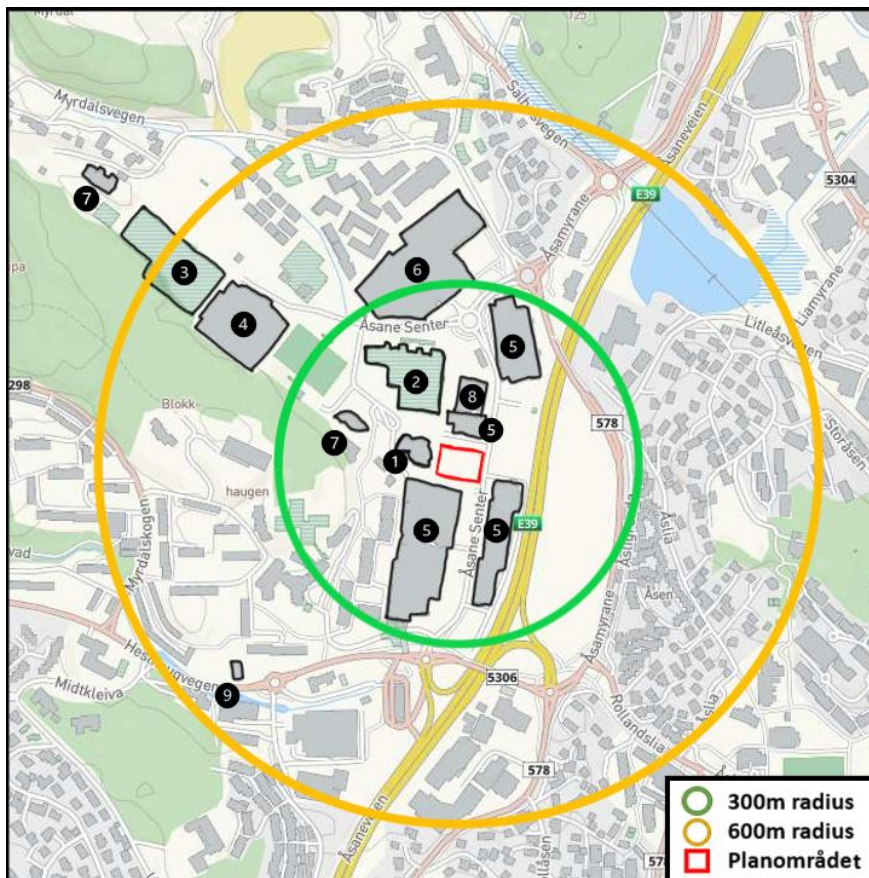
Med målpunkt og attraksjoner menes bygninger og fasiliteter, uterom med forskjellig innhold, og ulike sosiale aktiviteter i gangavstand fra planområdet som kan være interessante å oppsøke.

2.4.1. Bygninger og fasiliteter i gangavstand fra planområdet

I gangavstand fra det planlagte torget har man tilgang til flere ulike bygninger og fasiliteter, i tillegg til boligbebyggelse. Figur 6 viser beliggenheten til de nærliggende bygningene og fasilitetene som er tilgjengelig for allmennheten hele eller deler av døgnet. Sirklene i kartutsnittet markerer luftavstand i meter fra planområdet.

Liste over bygningene:

1 – Åsane kirke	2 – Åsane vgs. kulturhus, og bibliotek	3 – Åsane Arena
4 – Vestlandshallen	5 – Åsane senter og legevakt	6 – Horisont
7 – Barnehager	8 – Fysak	9 – Åsane frivillighetssentral og U82 huset

Figur 6 viser kartutsnittet av planområdet og omkringliggende bebyggelse. De to sirklene markerer luftavstand i meter.

Åsane kirke

I tilgrensing til planområdet ligger Åsane kirke, oppført og vigslet i 1993 (Den norske kirke, 2023). Figur 7 viser kirken, som er en arbeidskirke med ungdomsavdeling, menighetssaler og kirkestue. Sammen med Åsane gamle kirke utgjør kirken Åsane menighet, og ukentlig har de to kirkene til sammen 500 til 1000 besøkende. Kirkebygget huser også Stjernen Åpen barnehage. Den er åpen fire dager i uken, og barn i alderen 0 til 6 år kan sammen med følge komme og utfolde seg i ulike pedagogisk tilrettelagte aktiviteter (Den Norske kirke, 2023).

Figur 7 viser Åsane kirke med Åsane vgs. og kulturhus i bakgrunnen, 20.04.2023.

Åsane videregående skole og kulturhus

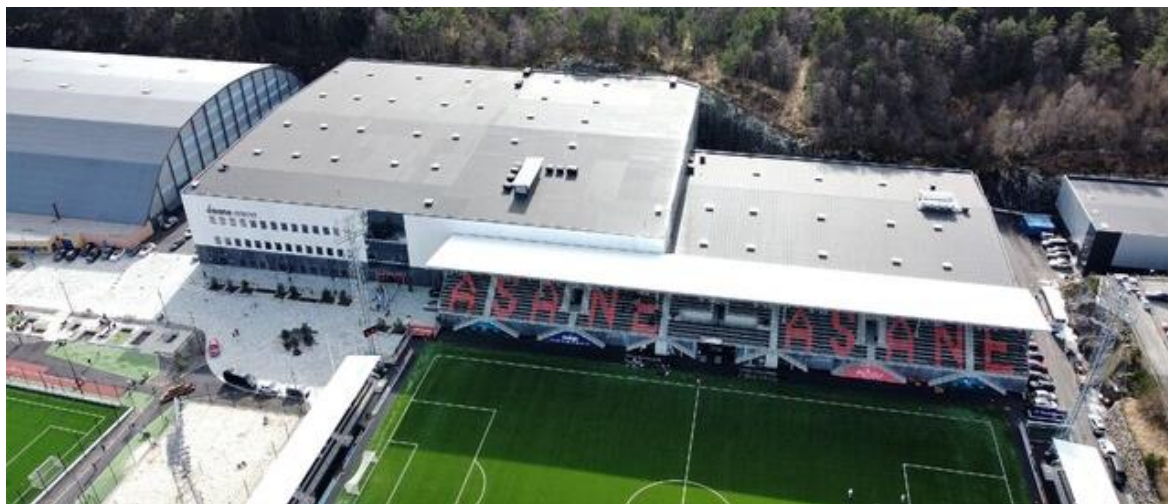
I tilgrensing til Åsane kirke og planområdet ligger et nytt bygg fra høsten 2020 vist i figur 8, som rommer Åsane videregående skole, kulturhus og bibliotek. Her finner en også kantine og kaffebar som er åpen for alle. På kulturhuset er det ukentlige aktiviteter, samt mindre og større arrangement. Bygget er en møteplass for store og små, midt i Åsane sentrum (Bergen kommune, 2023c).

Figur 8 viser Åsane vgs. og kulturhus, 08.02.2023.

Åsane Arena

I figur 9 ser en Åsane Arena, som er et anlegg på 32000 m², bestående av 6 idrettshaller og et fotballstadion, i tillegg til kafé i tilknytning til anlegget. Det ligger bare noen minutters gange fra planområdet. Her er det tilrettelagt for 20 ulike idrettsaktiviteter, både for de som driver med toppidrett og de som er der for fritidsaktivitet. Flerbrukshallen har plass til 2200 tilskuere, mens fotballstadion har plass til 3700. I løpet av en dag er 2000 aktive deltakere innom anlegget (Åsane Arena, 2023).

Figur 9 av Åsane arena.

Vestlandshallen

Figur 10 viser Vestlandshallen som ligger i kort gangavstand fra planområdet og er en storhall for fotball med mulighet for flerbruk (Vestlandshallen, u.å.). Gulvet er dekket av kunstgress og hallen har en kapasitet på 4800-10 000 personer. Hallen er tilrettelagt for å huse større arrangement som messer, konserter og andre begivenheter.

Figur 10 viser Vestlandshallen.

Åsane Storsenter

Åsane Storsenter er et bydelssenter med rundt 130 virksomheter fordelt på fire bygg i umiddelbar nærhet til planområdet som vist i figur 11. Bygg A – gamle Arken, Bygg B – gamle Åsane senter, Bygg C – Elkjøp og Bygg D – gamle IKEA. Fordelt på disse finnes et bredt tilbud butikker i tillegg til et variert utvalg spisesteder og spesialbutikker. Her finnes også apotek, lege- og tannlegekontor, i tillegg til treningscenter, kiropraktor, psykolog, optiker og massasjesenter. I 2022 hadde Åsane senter i overkant av 6,5 millioner besøkende (Thon Eiendom, u.å.).

Figur 11 viser oversiktskart over Åsane Storsenter sine ulike bygg.

Horisont

På Horisont, vist i figur 12, finnes et bredt utvalg på totalt 70 butikker og serveringssteder i tillegg til treningscenter, pleie, fysioterapi og kiropraktor. Det er også bygget ut en stor andel leiligheter i tilknytning til senteret og i området rundt.

Figur 12 viser Horisont.

Større forretninger

Utenfor kjøpesentrene finner man også større forretninger innen elektronikk, dagligvare og husholdning. Forretningene fordeler seg over et større område i Åsane med ulike lokasjoner langs E39.

Barnehager

Like vest for planområdet ligger Kidsa Midtbygda barnehage, og litt lenger unna planområdet finner man også Kidsa Myrdal barnehage og Ulset barnehage. Her har man tilgang til opparbeidet lekeområde utenfor barnehagenes åpningstider.

Fysak

Fysak Åsane åpnet 4. februar 2023, og holder til i gamle Åsanehallen (Fysak Åsane, u.å.). Fysak er et lavterskel fritidstilbud og fungerer som en åpen møteplass og aktivitetshus for egenorganisert idrett. Fysak i Åsane er tilrettelagt med blant annet skatepark, gamingrom og ballspportområde. Tilbudet er gratis og retter seg hovedsakelig mot unge i Bergen Nord, med åpningstid 15:30-22:00 i hverdager og 12:00-19:00 i helgene.

Åsane frivillig sentral og U82 huset

I underkant av 1 km sørvest for planområdet ligger Åsane frivillig sentral og U82 huset (Åsane Frivilligsentral, u.å.a). Her samordnes lokal frivillig innsats og huset er åpent for alle, og fungerer som en møteplass for folk i lokalsamfunnet på tvers av kjønn, alder, nasjonalitet og livssituasjon. Her er det mulig å melde seg som frivillig, eller delta på aktiviteter som arrangeres jevnlig.

Åsane legevakt

Åsane legevakt ligger helt nord i Åsane storsenter, bygg A og har inngang like ved Åsane kirke.

Boliger

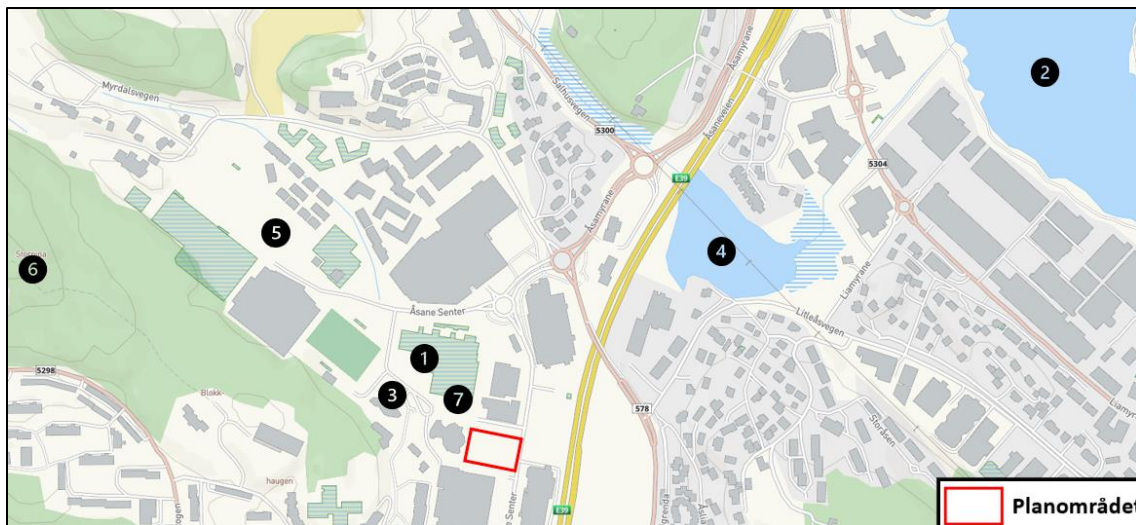
Like ved planområdet ligger en del eldre leilighetsbygg, samt noe nybygg og eldre eneboliger. I tilknytning til kjøpesenteret Horisont er det i senere tid bygget ut flere leilighetsbygg. De fleste boligene i Åsane ligger mer enn 1 km unna planområdet.

2.4.2. Uterom i gangavstand fra planområdet

I gangavstand fra det planlagte torget finnes ulike uteområder som er tilgjengelig for allmennheten. Her skiller vi mellom opparbeidet leke- og idrettstilbud, grøntareal og områder tilrettelagt for opphold. I figur 13 ser en offentlige uterom sin beliggenhet i forhold til planområdet.

Uterom:

1 – Skolepark Åsane vgs.	2 – Liavatnet	3 – Kidsa Midtbygda
4 – Frovatnet	5 – Åsane idrettspark	6 – Stornipa
7 – Åpen plass ved Åsane vgs.		

Figur 13 viser planområdets beliggenhet i forhold til ulike offentlige uteområder i nærheten.

Lek- og idrettstilbud

Figur 14 viser skoleparken i tilknytning til Åsane videregående, hvor det er muligheter for å drive med ulike aktiviteter som bordtennis og ballsport, og det er lagt til rette for opphold i form av benker og annet (Smedsvig Landskapsarkitekter, u.å.). I gangavstand fra planområdet ligger Åsane idrettspark, hvor en finner flere utendørs fotballbaner. Like ved idrettsparken ligger også Kidsa Midtbygda, en barnehage med lekeplass og uteoppholdsareal.

Figur 14 viser uterom ved Åsane vgs.

Turveier og blågrønne strukturer

Omtrent 1,5 km nord-øst for planområdet ligger Liavatnet, hvor det går en sammenhengende turvei på 1,5 km rundt hele vannet. Veien er tilrettelagt for rullestolbrukere og langs vannet er det plassert benker, slik at en kan sette seg ned og nyte omgivelsene, se figur 15. Det er også en hundeluftegård ved den sørlige enden av vannet (Bergen kommune, u.å.). Mellom planområdet og Liavatnet ligger Frovatnet, og disse to vannene er blant få blågrønne strukturer i de sentrale delene av Åsane, og utgjør den eneste grønne turveien i sentrum. Like ved planområdet kan man også følge en enkel vei og tursti opp til Stornipa eller en lenger tur til Geitanuken eller Ulsetvarden (Bergen og Hordaland turlag, u.å.).

Figur 15 viser turområde og muligheter for opphold ved Liavatnet i Åsane.

Andre områder for opphold

Store deler av arealet like ved planområdet fungerer i dag som parkeringsplass, men det finnes også noen områder som er tilrettelagt for opphold. I forbindelse med Åsane vgs. og biblioteket er det blant annet opparbeidet en åpen plass som grenser til planområdet, vist i figur 16.

Figur 16 viser området foran Åsane vgs. og kulturhus.

2.4.3. Arrangement og aktivitetstilbud nær planområdet

I regi av lokale foreninger og frivillige aktører arrangeres det i dag et utvalg aktiviteter i nærheten av planområdet. Aktivitetene arrangeres både utendørs og innendørs og retter seg mot flere grupper i samfunnet. Noen aktiviteter foregår daglig eller ukentlig, mens andre arrangeres sjeldnere.

Facebooksiden *ÅsaneSiden* og nettsiden til *Åsane frivilligsentral* (u.å.a) er eksempler på kanaler som benyttes til markedsføring av aktiviteter og annet som kan være av interesse for lokale beboere. Her nevnes noen av aktivitetene som arrangeres i nærheten av planområdet.

Åpen hall for ungdom

Hver fredag kveld er det Åpen Hall for ungdom i Åsane Arena. Tilbudet startet våren 2022 og baserer seg på frivillighet fra foreldre eller andre som ønsker å bidra. Her kan ungdommer treffe hverandre og prøve seg på uorganisert idrett på sandvolleyballbane, i turnhall, klatrehall og idrettshall. Ifølge *Åsane Tidende* (Landro, 2023) er tilbudet svært populært blant ungdom i området.

Gjenbruksmarked

Våren 2023 ble det for første gang arrangert gjenbruksmarkedet på parkeringsplassen til gamle IKEA, som nå eies av Åsane Storsenter (Gangstøe, 2023). Det starter som et prøveprosjekt med tre planlagte datoer våren 2023, med et mål om å etablere et fast innslag i Åsane hver søndag. Den private initiativtakeren ønsker å etablere en møteplass for folk og skape liv i lokalsamfunnet (Gangstøe, 2023).

Klesbyttedag

I Åsane kulturhus arrangeres det klesbyttedag som et tiltak for å redusere forbruk av klær (Åsane frivilligsentral, u.å.b). Arrangementet inviterer alle som ønsker til å levere inn brukte klær i bytte mot nye brukte plagg. På byttedagen vil det også være åpen kafe i bygget.

Finn formen

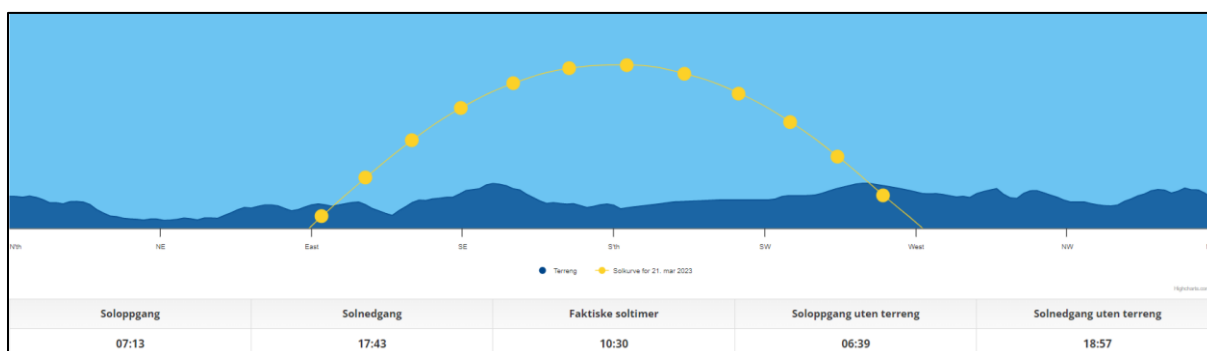
I regi av frisklivssentralen i Bergen arrangeres det gratis utetrening hver uke, med oppmøte utenfor Åsane kulturhus (Åsane Frivilligsentral, u.å.c). Tilbudet er åpent for alle.

2.5. Lokalklima

Ved utforming av uterom bør man ta hensyn til lokalklima og det er derfor gjort enkle beregninger og analyser av forventet lokalklima ved planområdet.

2.5.1. Solforhold

Planområdet er flatt med lang avstand til nærmeste fjelltopp, og dette bidrar til gode solforhold på tomten. Dagens bebyggelse kaster noe skygge på deler av planområdet, men store deler av området vil være upåvirket av dette. Figur 17 er hentet fra Suncurves (u.å.) og viser hvordan solforholdene er i planområdet med soloppgang kl 07:13 og solnedgang kl 18:57. Analysen gjelder for 21. mars 2023, den tar utgangspunkt i terrengformasjoner og inkluderer ikke bebyggelse.

Figur 17 viser solkurve i Åsane fra 21. mars, 2023.

2.5.2. Vind

Grunnlaget for antatte vindforhold i planområdet baserer seg på samtale med veileder ved Multiconsult. Det trekkes frem at spesielt sørlig vindretning kan skape utfordringer med tanke på bruk og møblering av torget. Dette skjer fordi vinden som følger gaten på østsiden av torget presses inn og over torget og videre forbi kulturhuset. Erfaringer viser til at eksisterende bygninger som gir le i nord og øst kan gi gunstige områder for opphold. For andre vindretninger vil eksisterende bygninger i stor grad gi le for vinden.

2.5.3. Nedbør

Basert på tall fra Meteorologisk institutt hadde Bergen i gjennomsnitt 206 dager med nedbør i året, beregnet for femårsperioden 2017-2021 (Bergen kommune, 2022b). Overvann innenfor planområdet kan føres sørover langs det planlagte bybanespolet for påkobling på overvannsløsning Midtbygdavassdraget. Se enkelt overvannsnotat i vedlegg 1.

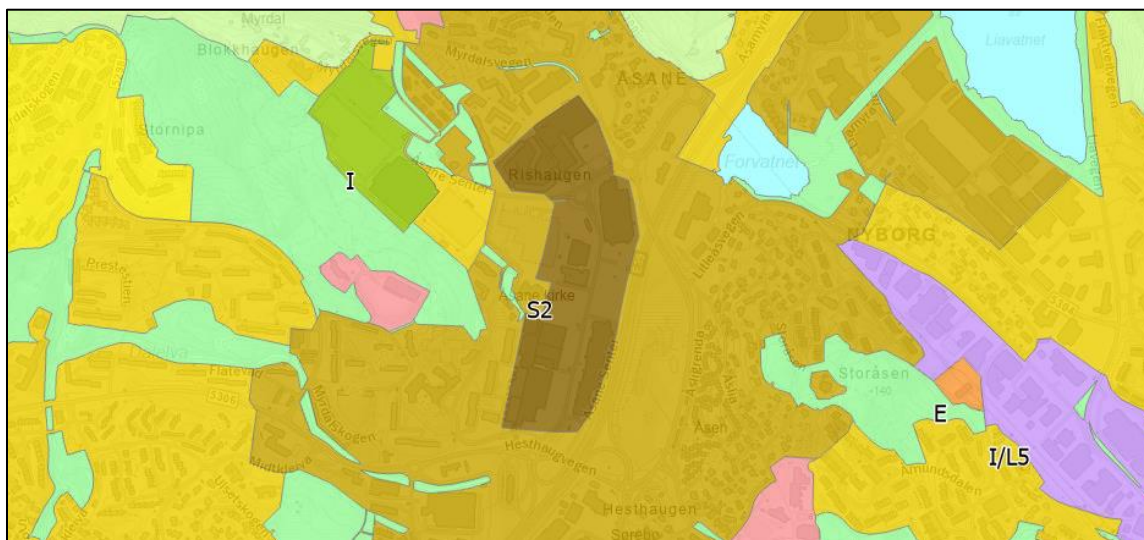
2.6. Overordnede føringer og planarbeid i Åsane

Det foreligger flere planer som enten omfatter, eller ligger i nær tilknytning til planområdet. Planene er på ulike detaljeringsnivå, og noen er vedtatt, mens andre fortsatt er under utarbeiding.

2.6.1. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Kommuneplanen med sin samfunnsdel og arealdel har til hensikt å sikre en bærekraftig byutvikling. I kommuneplanens samfunnsdel (KPS) legges de overordnede strategiene som kreves for å møte fremtidens samfunnsutfordringer (Bergen kommune, 2030), og i kommuneplanens arealdel (KPA) legges føringer for planlagt arealbruk i kommunen (Bergen kommune, 2019a). Byrådets visjon er å gjøre Bergen til en aktiv og attraktiv by, og dette skal man oppnå blant annet ved å utvide sentrum og utvikle flere små velfungerende senterområder rundt byen (Bergen kommune, 2015).

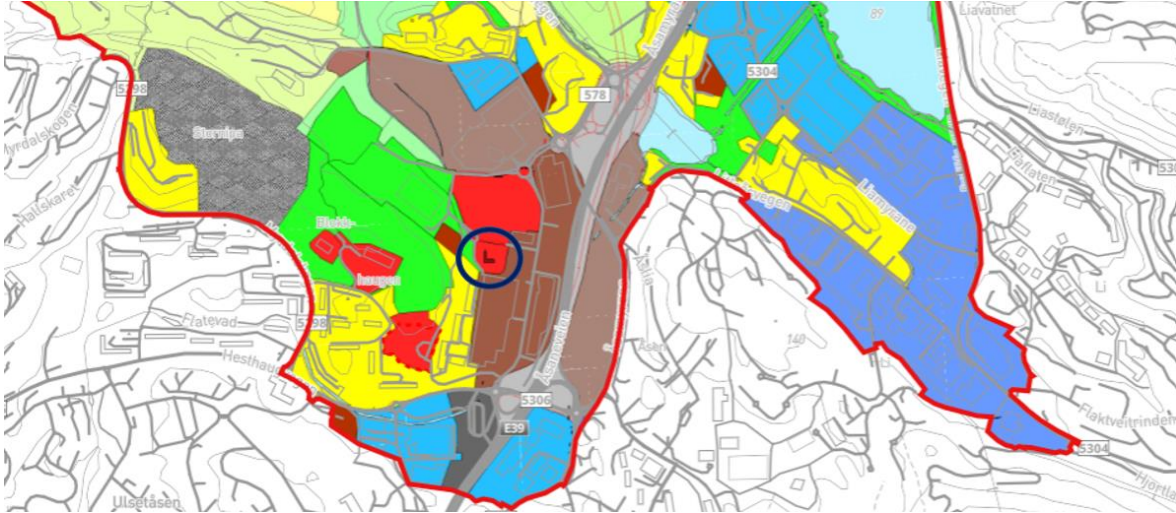
Figur 18 viser at etter kommuneplanens arealdel er planområdet regulert med arealformål sentrumskjerne og i bestemmelsene til KPA defineres området videre som et bydelscenter (Bergen kommune, 2019b). Jf. §26.2.1 f. skal det innenfor sentrumskjernen «etableres en offentlig plass eller allmenning, tilpasset stedets karakter, størrelse og rolle. Plassen skal opparbeides for mangfoldig rekreasjon og aktivitet, med funksjonelle gjennomgående gangmuligheter».

Figur 18 viser utsnitt fra KPA2018 hvor en ser at Åsane sentrum er regulert som sentrumskjerne S2 med omkringliggende byfortettingssone.

2.6.2. Kommunedelplan Åsane sentrale deler

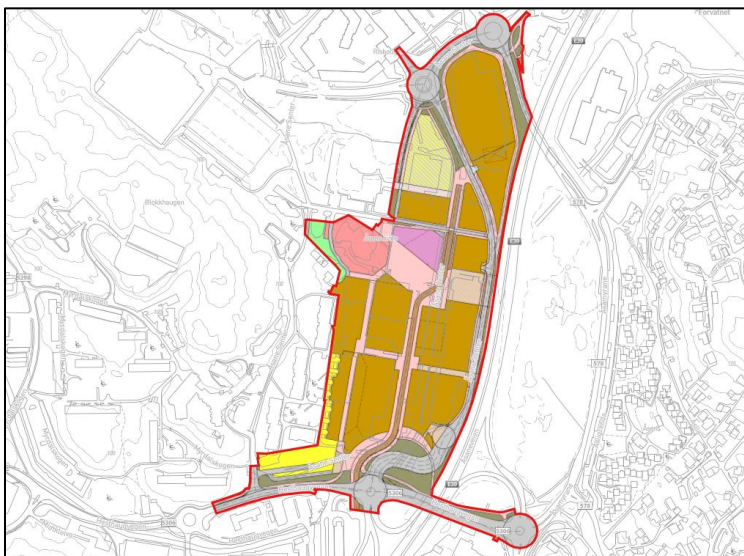
Det foreligger en kommunedelplan over Åsane sentrale deler, plan ID 4601_9930000 (Bergen kommune, 2008). Som vist i figur 19 er planområdet regulert som senterområde, og kommer med krav om reguleringsplan.

Figur 19 viser utklipp av kommunedelplan for Åsane sentrale deler (Bergen kommune, 2008). Planområdet er markert med blå ring.

2.6.3. Områderegulering Åsane sentrum

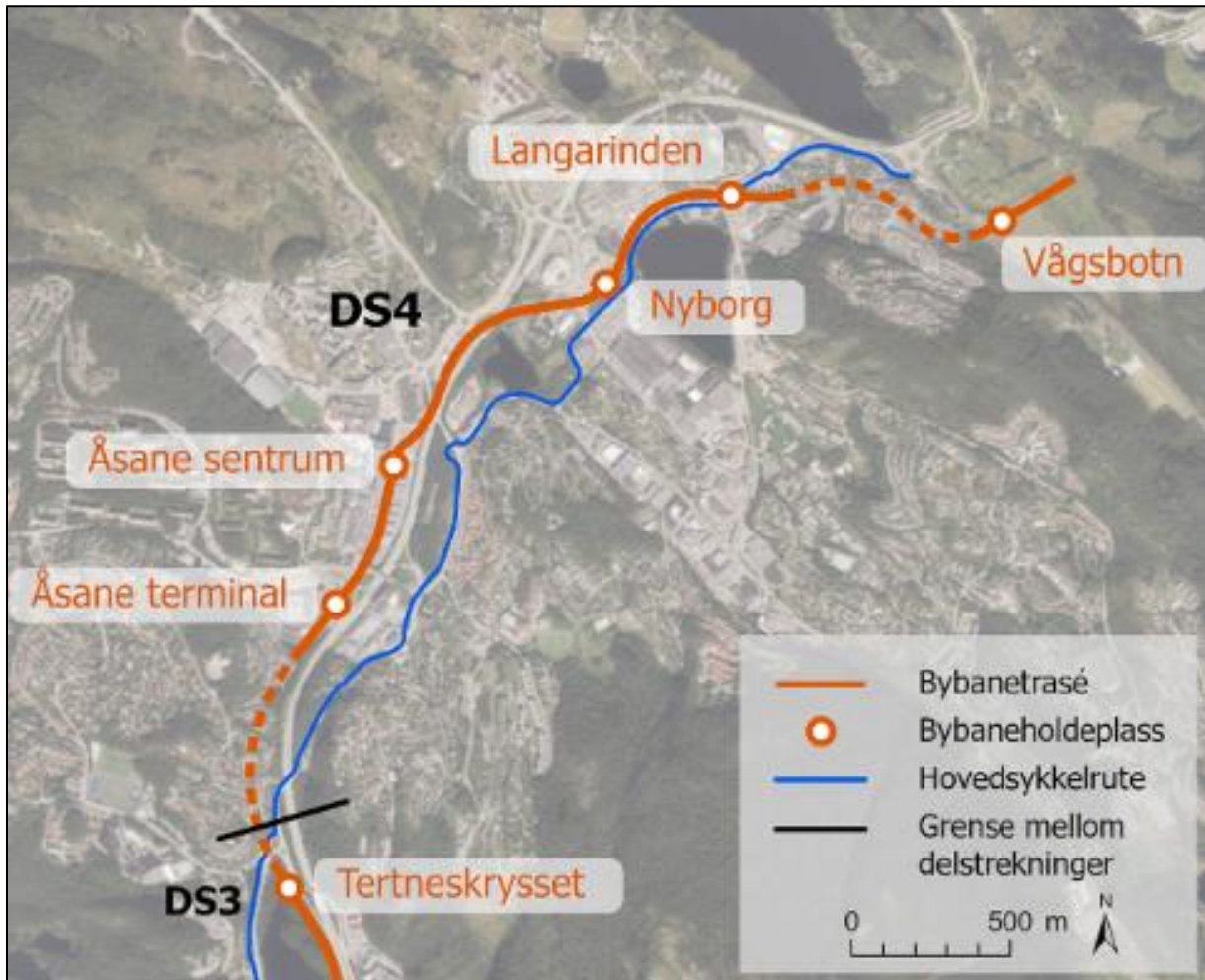
Det foreligger en områderegulering over Åsane sentrum, Plan ID 4601_19250000, vedtatt i 2012 (Bergen kommune, 2012). Figur 20 viser at store områder er regulert til sentrumsformål og det planlegges et torg og vegnett for myke trafikanter. Bybanen er også foreslått regulert til å gå mellom Åsane Storsenter og Arken, med holdeplass i tilknytning til det regulerede torget.

Figur 20 viser områderegulering for Åsane sentrale deler.

2.6.4. Reguleringsplan for bybanetrasé

Byrådet la våren 2023 frem en innsigelsesfri reguleringsplan for bybanetrasé fra Bergen sentrum til Åsane, og det tas sikte på at bystyret skal behandle saken i bystyremøte 31. mai 2023 (Bergen kommune 2023b). Figur 21 viser strekningen fra Tertneskrysset til Vågsbotn, hvor bybanen har planlagt trasé i tilgrensing til planområdet med holdeplassen Åsane sentrum i direkte tilknytning til det planlagte torget (Miljøløftet, 2022).

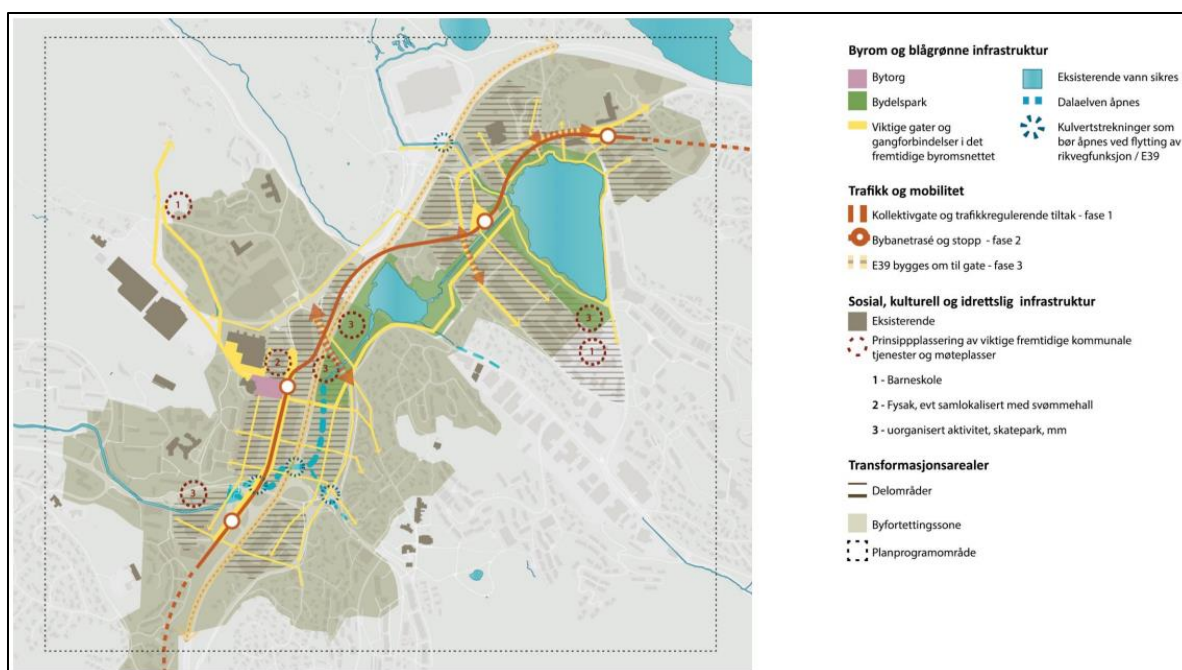
Figur 21 viser utklipp av bybanetrasé, delstrekning 4. Holdeplassen «Åsane sentrum» i direkte tilknytning til planområdet.

2.6.5. Strategisk planprogram Åsane sentrale deler

Plan- og bygningsetaten i Bergen har utarbeidet strategisk planprogram for Åsane sentrale deler med tilhørende strategiplankart vist i figur 22, med høringsfrist 20. november 2022 (Bergen kommune, 2023a). Ifølge planprogrammet skal planen bidra til at området transformeres til et fullverdig bydelssenter med innhold og utforming som tjener befolkningen i bydelen på best mulig måte (Bergen kommune, 2022a, s.4). Bakgrunnen for planprogrammet er behovet for sterkere føringer for hvordan bydelssenteret skal utvikles og for å sikre helhetlig planlegging i området.

Gjennom fire hovedgrep foreslår planprogrammet en fremtidig utvikling av Åsane. Det skal skapes en fotgjengervennlig bydel med attraktive byrom hvor det legges vekt på blågrønne strukturer og plass til vann i bybildet. Det skal være en god balanse av ulike formål knyttet til bolig, næring og tjenesteyting for å skape liv og legge til rette for møteplasser. Det planlegges blant annet en bypark på østsiden av E39 i nordre del av C-tomten. Det planlegges å åpne Dalelva fra Frovatnet, gjennom byparken og C-tomten (Bergen kommune, 2022a).

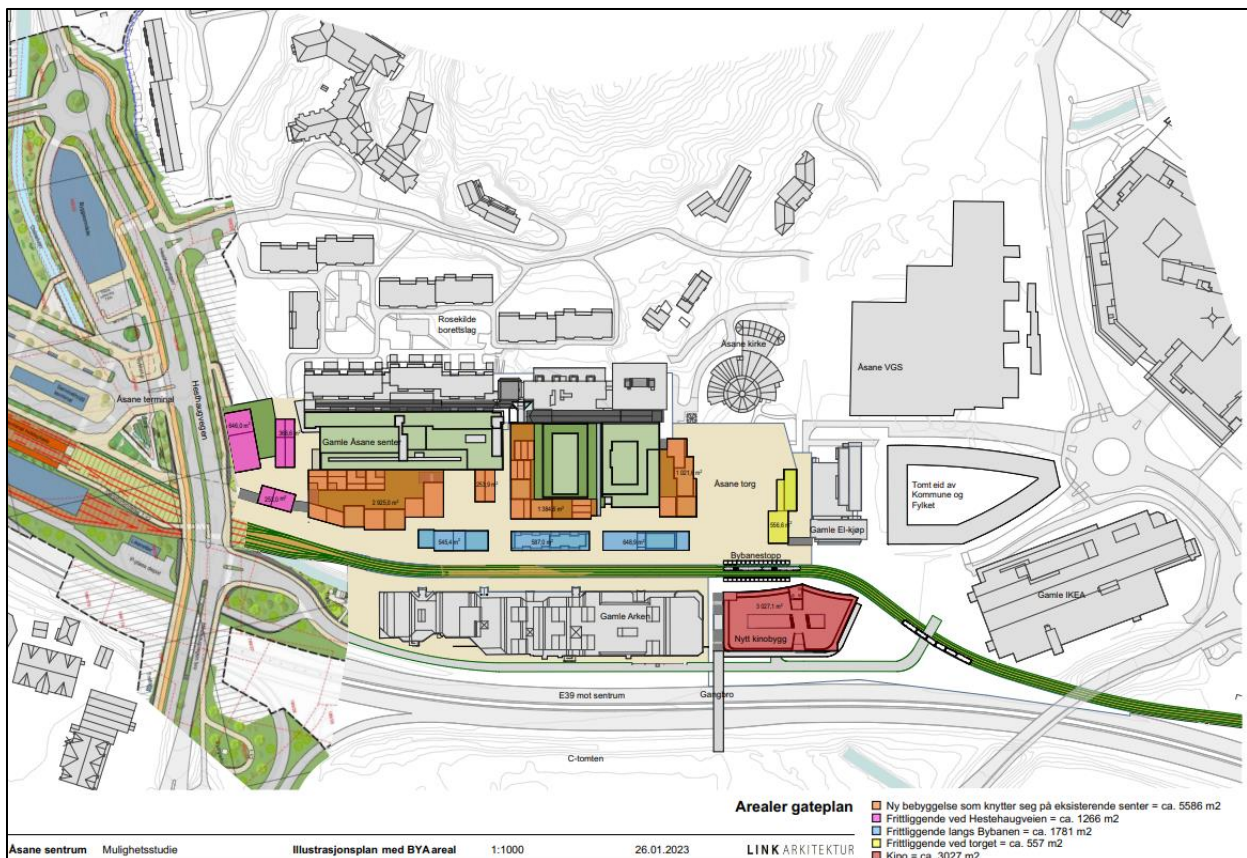
Grepene omfatter også etablering av bytorg i sentrumskjernen sammen med planlegging av gode møteplasser. I planprogrammet trekkes det blant annet frem at man ved utforming av torget bør se på løsninger der vann brukes som identitetsskapende element (Bergen kommune, 2022a, s. 50). I forbindelse med etablering av bytorg skal det også etableres en gangbro fra bytorget og over E39 til C-tomten. Det nevnes som viktig å få en god gangforbindelse mellom kommende bytorg og bypark.

Figur 22 viser strategiplankart fra Strategisk planprogram for Åsane sentrale deler.

2.6.6. Detaljregulering og mulighetsstudie for Åsane sentrum

Som del av områdeutviklingen i Åsane har Multiconsult og Link arkitektur gjennomført en mulighetsstudie for Åsane Sentrum, på oppdrag fra Thon gruppen. Link arkitektur har utarbeidet skisser og områdeplan for hvordan arealene i tilknytning til Åsane Storsenter kan utvikles med blant annet boliger, forretninger, kino og offentlige uterom, vist i figur 23. Man ser fra den foreløpige skissen at den planlagte kinoen er plassert i ny bebyggelse ved gamle Arken og kommende bybanestopp (bygget markert i rødt). I løpet av planarbeidet er kinoen flyttet til det oransje bygget som grenser til torget.

Figur 23 viser skisse over planlagt utvikling av Åsane sentrum. Illustrasjonen er utarbeidet av Link arkitektur.

Denne skissens orientering er rotert med nordlig retning pekende mot høyre. Slik vil alle skisser av torget bli presentert i resten av oppgaven. Alle kartutsnitt vil fortsatt ha orientering med nordlig retning pekende oppover.

3. Litteraturstudie

Litteraturstudiet omfatter søk innen kjente teorier knyttet til byplanlegging, urban planlegging og strategier for planlegging i Norge og Bergen i dag. Litteraturstudiet inkluderer også rapport fra et gjennomført medvirkningsarbeid knyttet til pågående planarbeid i Åsane.

3.1. By- og stedsutvikling

Gjennom historien har by- og stedsutviklingen endret seg sammen med samfunnet ellers. I etterkrigstiden opplevde man i Norge en rask befolkningsvekst, samtidig med en økt tilflytting fra bygd til by (Lange, u.å.). Dette ga et stort behov for flere boliger i sentrumsnære områder, noe som førte til en rask utbygging av boligfelt med rekkehus og drabantbyer med boligblokker. Utviklingen av bilen på 1960-tallet førte videre til etablering av separate veisystem og spredt bebyggelse (Carmona, 2010). Da Brundtlandrapporten *Vår felles framtid* ble lansert i 1987, ble begrepet bærekraftig utvikling for første gang lansert, og denne rapporten har fått betydning for hvordan vi planlegger byene våre i dag (Store norske leksikon, 2023).

3.2. Sosial bærekraft og folkehelse

Sosial bærekraft kan settes i relasjon til folkehelsearbeid da begge deler handler om å fremme en samfunnsutvikling som setter menneskelige behov i sentrum, og gir sosial rettferdighet og like livssjanser for alle (FHI, 2020). Folkehelsen påvirkes ikke bare av individuelle forhold og levevaner, men er også et resultat av strukturelle forhold som eksempelvis bo- og nærmiljø. Det lokale folkehelsearbeidet knytter seg derfor blant annet til å utvikle et samfunn som legger til rette for sunne levevaner og fremmer fellesskap, trygghet, inkludering og deltakelse (Bergen kommune, 2015). Nærmiljøet hvor folk bor og oppholder seg nevnes som en viktig arena for dette arbeidet, blant annet ved etablering av sosiale møteplasser (Nes et al., 2021). I byer og tettsteder snakkes det gjerne om etablering av offentlige møteplasser i form av byrom.

3.3. Nærmiljø og lokalsamfunn

Nærmiljø betegner de omgivelsene vi lever i og kan defineres som samspillet mellom fysiske og sosiale forhold i et lokalmiljø (Vrålstad, 2017). Faktorer som fritidstilbud, kvalitet på infrastruktur, rekreasjon- og grøntområder, samt støy og forurensing har betydning for hvordan et nærmiljø oppleves og brukes, og kvaliteten på nærmiljø kan ha merkbar virkning på menneskers helse, trivsel

og livskvalitet (NOU 2020: 16). Tilrettelegging for ulike aktiviteter og møteplasser i nærmiljøet kan blant annet bidra til relasjonsbygging mellom innbyggere og ha betydning for samholdet i lokalsamfunn (I NOU 2020: 16 om levekår i byer).

Sunne kommuner (2022) er et nettverk for kommuner og fylkeskommuner, og har som mål å tilrettelegge for gode og helsefremmende lokalsamfunn. De har i samarbeid med Helsedirektoratet utviklet 8 prinsipper for helsefremmende byutvikling. Prinsippene inkluderer blant annet etablering av trygge nærmiljø med gode og varierte møteplasser med aktiviteter og mulighet for opphold uten kostnad. Det bør legges vekt på estetikk og arkitektur av god kvalitet, og tilstedeværelse av natur og vegetasjon i nærmiljøet bør sikres (Sunne kommuner, 2022). Lokale sentrumsområder bør utvikles med nærhet mellom bolig, tjenester og fasiliteter, og i fortettingsområder er det særlig viktig å prioritere grønne områder og sosiale møteplasser i det offentlige rom. Universell utforming bør legges som premiss for all planlegging, og innbyggerne bør involveres tidlig i planprosesser for å sikre medvirkning (Sunne kommuner, 2022).

3.4. Blågrønn struktur i bybildet

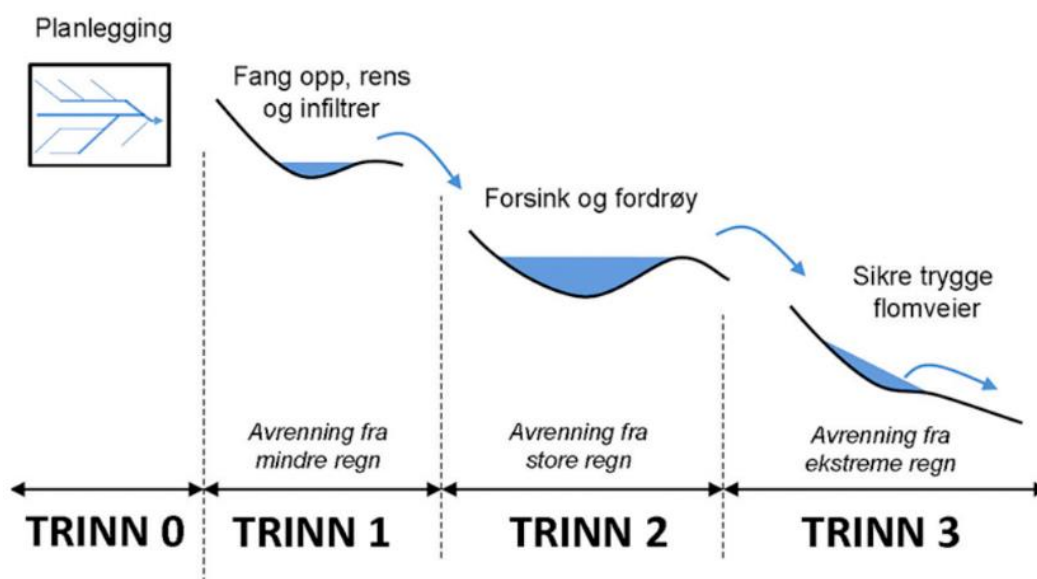
Siden 1950-tallet er 80-90 % av grøntstrukturen i norske byer og tettsteder bygget ned (Bymiljøetaten, 2022). Dersom man skal fortsette med en kompakt byutvikling er det viktig å prioritere blågrønne løsninger i bybildet. Blågrønne strukturer i bybildet har betydning for vår helse og livskvalitet, og innlemming av blågrønne strukturer er avgjørende for utvikling av bærekraftige byer og lokalsamfunn (Bymiljøetaten, 2022). En bredere forståelse av sammenhengen mellom kropp og sinn har gitt økt oppmerksomhet knyttet til våre fysiske omgivers betydning for helsen (Souter-Brown, 2015). Ifølge Souter-Brown (2015) kan etablering av blågrønne elementer i bybildet ha stor betydning for folks mentale helse. Tilføring av vegetasjon i bybildet vil i tillegg ha flere andre positive sider, blant annet ved å bidra til renere luft. Det vil også kunne bidra til biologisk mangfold, og er i tillegg et viktig tiltak med tanke på å møte fremtidens utfordringer knyttet til ekstremnedbør.

3.4.1. Overvann

Det forventes en økning i årsnedbør på rundt 18 % frem mot 2100 (Norsk klimaservicesenter, u.å.). Dette stiller krav til en sikker og effektiv overvannshåndtering som reduserer fare for liv og helse, og begrenser ødeleggelse av natur og bygde omgivelser. Tidligere var det vanlig å lede overvannet bort fra planområdet i rør, mens det i dag er ønskelig med åpne løsninger som tilfører visuelle kvaliteter til

et område (Bergen kommune, 2019d). I henhold til retningslinjer for håndtering av overvann i Bergen kommune er det også et mål at lokal overvannshåndtering benyttes der det er mulig.

Ved bruk av tretrinnsstrategien vist i figur 25 ved håndtering av overvann kan man sette inn tilpasset tiltak som også bidrar med visuelle kvaliteter i bybildet (Bergen kommune, 2019d). I første ledd handler dette om å etablere løsninger som fanger opp og infiltrerer overvannet innenfor planområdet. Eksempler på slike tiltak kan være tilføring av grønne tak, regnbed og vegetasjon som vil infiltrere overvann (Bergen kommune, 2019d).

Figur 25 viser tretrinnsstrategien for håndtering av overvann.

3.5. Arkitektur

Våre bygde omgivelser skal ha god kvalitet, og arkitektur i byutvikling er viktig for å skape attraktive byer og tettsteder. God arkitektur er stedstilpasset, og bidrar til identitet og tilhørighet (Regjeringen, 2022), det er derfor ikke noe entydig svar på hva som er stygt eller pent. For å skape vakre omgivelser nevner arkitekturstrategien (Bergen kommune, u.å.) at utformingen bør ta utgangspunkt i et tydelig arkitektonisk plangrep i tillegg til at utformingen bør omhandle alle aspekter av den estetiske opplevelsen. Gode sammenhenger og romopplevelse, materialkvaliteter, akustikk, tekstur og lys er viktige elementer når man skal skape arkitektur som stimulerer (Bergen kommune, u.å.).

3.6. Universell utforming

Universell utforming i planlegging handler om å skape et samfunn som fungerer for alle mennesker, hvor hver enkelt, uavhengig av funksjonsevne, opplever samfunnet som trygt og brukbart (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021). I henhold til likestillings- og diskrimineringsloven (2017, § 17) skal hovedløsningen i de fysiske forholdene utformes på en slik måte at de kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnivå. I uterom kan dette handle om å skille mellom møblering- og gangsoner, etablere tilstrekkelig med sitteplasser og å bruke hensiktsmessig belysning (Universell Utforming AS, 2019). Valg av dekke og praktiske løsninger som utforming og plassering av søppelspann kan også bidra til å øke tilgjengeligheten for alle.

Krav til universell utforming i planlegging er stadfestet i plan- og bygningsloven §1-1 (5). Dette innebærer at det fra overordnet nivå og ned i detaljnivå blir planlagt med universell utforming som grunnlag. I boken *Universell utforming – byer, hus, parker og transport* beskriver Asmervik (2009, s.5) 7 prinsipper for universell utforming, som kan benyttes i planleggingsstadiet. Selv om prinsippene ikke er direkte utformet for samfunns- og arealplanlegging, mener Asmervik (2009, s.23) at de i stor grad kan brukes som grunnleggende prinsipper for arkitekter og landskapsarkitekter.

Prinsipper for universell utforming (Asmervik, 2009):

1. Like muligheter for bruk
Utformingen av produkter og omgivelser skal kunne brukes av og være tilgjengelige for alle.
2. Fleksibel i bruk
Utformingen skal tjene et vidt spekter av individuelle preferanser og ferdigheter.
3. Enkel og intuitiv bruk
Utformingen skal være lett å forstå uten hensyn til brukers erfaring, kunnskap, språkferdigheter eller konsentrasjonsnivå.
4. Forståelig informasjon
Utformingen skal kommunisere nødvendig informasjon til brukeren på en effektiv måte.
5. Feiltoleranse
Utformingen skal minimere farer, skader og utilsiktede handlinger som kan gi ugunstige konsekvenser.
6. Liten fysisk anstrengelse
Utformingen skal kunne brukes effektivt og bekvemt med et minimum av besvær.
7. Størrelse og plass for tilgang og bruk
Hensiktsmessig størrelse og plass for tilnærming, rekkevidde, betjening og bruk, uavhengig av kroppsstørrelse, kroppstilling eller mobilitet.

3.7. Medvirkning

Det følger av plan- og bygningsloven §5-1 at enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen ilegges også et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Medvirkning er viktig i planprosesser da det gir befolkningen en stemme i prosessen mot gode planløsninger, og det gir mennesker mulighet til å påvirke hvilke beslutninger som blir tatt i sitt lokalmiljø (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014, s.8). Ved å involvere innbyggerne tidlig i stedsutviklingsprosesser kan man oppnå økt engasjement, legitimitet og eierskap, og videre øke bruken av et område (Sunne kommuner, 2022).

3.7.1. Medvirkningsprosess i Åsane

I forbindelse med utarbeidelse av strategisk planprogram for Åsane sentrale deler ble det satt en forventning om at det burde gjennomføres medvirkning ut over minstekravene i plan- og bygningsloven (Plan og bygningsetaten, 2022). Den 22. oktober 2022 gjennomførte Fremtenkt i samarbeid med Olav Thon Gruppen og Bergen kommune et fremtidsverksted i Åsane kulturhus (Fremtenkt, 2022). Tema for verkstedet var utforming av det nye torget i Åsane og de andre mindre uterommene som er planlagt. Omtrent 50 personer fra ungdomsskolealder til pensjonister deltok på verkstedet og arbeidet foregikk gruppevis hvor samtlige jobbet seg gjennom fire oppgaver. Oppgavene var inndelt etter tema og knyttet seg blant annet til spørsmål om identitet, fysisk utforming og aktiviteter i relasjon til det fremtidige torget. Resultatene fra undersøkelsen er samlet i en rapport utgitt av Fremtenkt (2022).

Resultater fra undersøkelsen

Ved spørsmål om hva som er Åsane sin identitet trekker flere grupper frem bydelens historiske utvikling fra tidligere jordbruksbygd til moderne bydel. Flere grupper svarte at den historiske postveien, samt jodbruk og industri, handel og idrett er bydelens identitet. Naturens plass i Åsane trekkes også frem som et identitetsskapende element med sine fjell, åser, gårder, elver og vann. Noen negative sider trekkes også frem ved dagens situasjon og dette knytter seg til mangelen på et tydelig sentrum i Åsane, og at sentrum slik det er i dag er for bildominert. Torget trekkes frem som en mulig arena hvor flere åsabuer kan være samtidig, et samlingssted som kan gi tilhørighet med felles identitet for alle og plass til lokal handel.

Det kom en rekke innspill til hvilke aktiviteter torget kan fylles med og hvordan man kan tilrettelegge torget for bruk gjennom hele året. Deltakerne nevner mulighet for å sette opp scene, tilrettelegging

for markedsaktiviteter som bondens marked, julemarked og reparasjonsverksted, food-trucks og diverse pop-ups, eller vannelementer som fontene eller vannspeil til lek og skøyter. Det er også et ønske om oppholdssteder med sittedeier, og ulike soner for lek og aktivitet på tvers av aldersgrupper. Deltakerne nevner også takoverbygg for skjerming mot regn.

Ved utforming av torget la flere av gruppene vekt på materialvalg og at underlaget bør være i naturprodukter som plen, stein og skifer. Det er ønske om at det etableres tydelige gangsoner, i tillegg til soner for ulike målgrupper og interesser. Deltakerne oppgir også at det bør tenkes på lyssetting med gode nattlys og at det må brukes trær og annen beplantning, samtidig som området skal føles åpent og luftig.

Det ble også stilt spørsmål til hvordan gater, fasader og førsteetasjer i området kan utformes. Det er ønskelig med minst mulig asfalt i tillegg til bruk av innovativ lyssetting og beplantning eksempelvis ved etablering av alleer med trær. Trygg, effektiv og behagelig ferdsel er også viktig for deltakerne og her nevnes blant annet sikkerhet mot bybanen eller muligheten for å gå tørrskodd fra a til b. Gruppene trekker også frem gatene og førsteetasjer som mulighet for interaksjon, ved for eksempel å etablere virksomheter i første etasjer som er åpen lenger enn til kl. 16. Her kommer også forslag om å integrere kirken i torget og etablere «lommer» for sosial interaksjon (Fremtenkt, 2022).

3.8. Byrom

Byrom kan ifølge Husaas et al. (2016, s. 8) beskrives som urbane rekreasjonsområder og fellesskapets møteplasser. Som inspirasjon for kommuner og andre til å utvikle gode byrom har Kommunal- og moderniseringsdepartementet utformet boken *byrom – en idéhåndbok*. Her listes det opp ulike grep og kriterier for utforming av gode byrom og byromsnettverk. Håndboken beskriver blant annet at byrom som er tilrettelagt for flere brukergrupper og samtidig er gratis å bruke, gir økt bruk. Det nevnes også hvordan en kan sikre kvalitet i byrom ved å blant annet velge varige og vakre materialer som står seg over tid, og bruke identitetsskapende elementer som ressurs i utformingen av byrommene. Aktive og varierte fasader med innganger mot byrommet nevnes som et viktig grep ved utforming av byrom (Husaas et al., 2016). Videre beskrives det at lokalklima burde utnyttes til å etablere ulike soner i uterom, ved å bruke sol, skygge, vær og vind til å skape steder som inviterer til bruk (Husaas et al., 2016, s. 59).

3.8.1. Den tradisjonelle bruken av byrommet

Byrommet har gjennom historien vært et sted man kunne møte bekjente og nye mennesker, utveksle by- og samfunnsrelevant informasjon, og et sted for viktige og hverdagslige arrangementer. Byen har fungert som et knutepunkt for områdene rundt og et nettverk for ferdsel innad i byen, et sted for kjøp og salg av goder og tjenester, hvor man fant boder, butikker og markeder (Gehl og Gemzøe, 2006).

Med tiden har teknologiske fremskritt og endringer i bruksmønster og tilgjengelighet påvirket samspillet mellom byrommets roller og funksjoner (Gehl og Gemzøe, 2006). Økningen av sykkel- og bilbruk har gitt økt rekkevidde og forandret trafikkbildet, gjerne på bekostning av byrommet som møte- og markeds plass. Handelen er flyttet fra lokale boder i offentlig rom, til små og større butikker, til privatiserte uavhengige supermarked, kjøpesenter og megabutikker. Handelen har blitt mer bilbasert og er i økende grad skilt fra andre funksjoner. Samtidig har fremtredelsen av trykte og digitale aviser, og nye kommunikasjonsformer som telegraf, telefon, mobiltelefoner, e-post og internett, redusert behovet for byrommet som møteplass. Den velfungerende balansen, oppnådd gjennom århundrer med tradisjoner og utvikling, har endret seg.

3.8.2. Jane Jacobs

Skribenten og aktivisten Jane Jacobs engasjerte seg i byplanlegging, og hvordan en skaper trygge nabolag og gater, og var blant annet kjent for uttrykket «eyes on the street». Hun ga ut boken *The Death and Life of Great American Cities* i 1961 hvor hun kritiserte den tids byplanlegging, og stilte spørsmål til påstander om at parker var bra mens nabolag overfylt av mennesker var negativt. Jacobs hevdet på sin side at parkene kunne føles utrygge, mens et nabolag hvor det oppholder seg masse mennesker var et tryggere sted for barn å leke. Her mente hun at menneskene i området ville fungere som naturlige overvåkere, og på denne måten at øynene på gaten bidro til trygghet.

Ifølge Jacobs (1961) er det tre faktorer en gate må ha for at de skal oppleves trygge: det må være tydelige skiller mellom privat og offentlig uteareal. Dersom det er tvil om arealet er privat eller offentlig er det sannsynlig at det vil bli mindre brukt. For det andre må det være øyner på gaten. Dette skaper en trygghetsfølelse i gaten da menneskene i bygningene fungerer som naturlig overvåkning. Til slutt må det være kontinuitet av mennesker i gaten. Mennesker i gaten i store deler av døgnet gjør at det er flere øyner på gaten, og dette kan styrke trygghetsfølelsen. Aktivitet i gaten vil også medføre at flere øyner fra innsiden av bygningene vender seg ut mot gaten. Jacobs nevner at for å sikre de aktive gatene, så må det være et utvalg av virksomheter i bygningene som blir brukt på dagtid og kveldstid. Dette kan for eksempel være butikker, restauranter eller utesteder. Disse har også

en tendens til å ha store vindusflater som gir god synlighet mellom gaten og innsiden av bygningen. Dette kan kalles aktive fasader, og er viktig for trygghetsfølelse og liv i byrommet (Jacobs, 1961).

3.8.3. Jan Gehl

Den danske arkitekten og byplanleggeren Jan Gehl var opptatt av de små møtene mellom menneskene på gaten, og er blant annet kjent for boken *Livet mellom husene*. Han har i sitt arbeid forsket på hvordan offentlige rom utformes og brukes, og arbeidet hans har hatt betydning for utformingen av offentlige rom verden over (Project for Public Spaces, 2008).

Gehl var spesielt opptatt av livet mellom bygningene, hvordan og hvorfor folk beveger seg utendørs og hvordan design fremmer dette. Han delte utendørs aktiviteter inn i de tre kategoriene nødvendige aktiviteter, valgte aktiviteter og sosiale aktiviteter. Gehl beskriver de valgte aktivitetene som aktiviteter en utfører dersom en selv ønsker og har mulighet til det, for eksempel å gå en tur for å få frisk luft eller nyte solen. For disse aktivitetene vil kvaliteten på uterom spille en sentral rolle. Uterom av lav kvalitet inviterer ikke til de valgte aktivitetene, og kan medføre at kun de helt nødvendige aktivitetene blir utført (Gehl, 1987). For de sosiale aktivitetene mener han på sin side at livet i gatene vil ha stor betydning.

3.8.4. Whyte

Den amerikanske urbanisten og journalisten William W. Whyte var enig i flere av ideene til Jane Jacobs. Han studerte menneskelig adferd i urbane omgivelser, sammen med forskningsgruppen «The Street Life Project». Forskningen deres ble publisert i boken *The Social Life of Small Urban Spaces*, og hadde som utgangspunkt at noen offentlige rom tiltrekker seg mye folk, mens andre ikke. Whyte fant blant annet ut at de mest suksessrike byrommene hadde mye mer sitteplasser enn byrommene som fungerte dårlig. Han fant videre ut at vellykkede byrom gir mulighet til ulike typer aktiviteter og stimulerer ulike impulser, som å spise, leke og hvile (Sirowy, 2015, s.196). For eksempel vil steder hvor en kan gå på kafe å spise, eller har mulighet for å sette seg ned med medbrakt mat og drikke, være viktig for å skape vellykkede byrom (Sirowy, 2015, s.196).

3.8.5. Urban design

Urban design handler om å skape gode områder i bygder og byer gjennom design, og bygger blant annet på teorier fra Jane Jacobs og Jan Gehl (Carmona et al., 2010, s.3). For å få en forståelse av hvordan vitaliteten i det urbane bybildet påvirkes har man innen urban design seks ulike dimensjoner for tilnærming.

Den **morfologiske dimensjonen** dreier seg om de bygde omgivelsenes form og de romlige mønstrene som dannes, mens den **perseptuelle dimensjonen** handler om den menneskelige opplevelsen av et sted (Carmona et al., 2010, s. 77, s. 111). Videre omhandler den **sosiale dimensjonen** hvordan det fysiske miljøet påvirker menneskers aktivitet, og at man derfor kan bruke design for å manipulere at ulik atferd tar plass. Den **visuelle dimensjonen** handler om hvordan de romlige og visuelle kvalitetene i et byrom er, i tillegg til gjenstander i byrommene, og forholdet mellom dette (Carmona et al., 2010, s.169). I den **funksjonelle dimensjonen** ser man på hvordan steder fungerer og hvordan man gjennom design kan øke potensialet for utvikling av steder (Carmona et al., 2010, s.201). Til sist er det den **temporale dimensjonen** som handler om hvordan byrom påvirkes av tiden, og hvordan bruken av rommet kan endre seg over tid (Carmona et al., 2010, s.241).

3.9. Inspirasjonsprosjekter

Det er hentet inspirasjon til utforming av torget fra andre eksisterende torg i Norge. Inspirasjonen knytter seg i hovedsak til valg av enkeltelementer som sitteplasser, vegetasjon, lekeområder og overvannsløsning. I denne delen av oppgaven vil vi gjennomgå noen av disse inspirasjonskildene.

3.9.1. Røa Torg

I 2021 vant Røa Torg OMA Awards sin *årets bylivspris* under Oslo Urban Week. Begrunnelsen er at torget har et godt design og høy kvalitet på bygulv som skaper et offentlig uterom hvor folk ønsker å være. Figur 26 viser hvordan uteservering sammen med vannlek gjør torget til en attraktiv arena for både voksne og barn (Norconsult, u.å.).

Figur 26 viser utforming av Røa torg. Til venstre ser en vannlek og til høyre en fasade med uteservering.

3.9.2. Kirketorget i Moss

Kirketorget i Moss ligger sentralt i Moss, i nærheten av en rekke servicetilbud som kirke, serveringssteder og Parkteateret. Tidligere bar torget preg av slitasje, og store deler ble brukt som parkering. Etter oppgraderingen av torget er det i dag et velfungerende torg med flere lekeapparater og rom for opphold, vist i figur 27 (Norske landskapsarkitekters forening, u.å.). Torget er blitt et samlingspunkt for innbyggerne i Moss og omegn, og skaper liv i byen (Trigonor, u.å.).

Figur 27 viser lekeområde ved Kirketorget i Moss.

3.9.3. Thorbjørn Egners plass

Thorbjørn Egners plass ligger ved Kampen kirke i bydelen Gamle Oslo, som tidligere fungerte som kirkeplass, torg og veikryss. I dag er plassen gjort buss- og bilfri etter engasjement for befolkningen, og torget er utformet på en slik måte at det er gode oppholdssoner for barn og voksne. Figur 28 viser tiltak som etablering av sitteplasser og bord, vegetasjon og et område på myke trafikanter sine premisser, som gjør torget til en trygg plass å oppholde seg (Grindaker, u.å.b.).

Figur 28 viser Thorbjørn Egners plass.

3.9.4. Harbitz Torg

Harbitz torg er en del av et større transformasjonsprosjekt på Skøyen i Oslo, hvor eiendommen som tidligere var produksjonslokaler for Apothekernes Laboratorium er utviklet til et nytt bystrøk med torg, gatetun, boliger, butikker, servering, barnehage og kontor. På torget er det forsøkt å ivareta den industrielle historien gjennom form og materialer. Dette er gjort ved gjenbruk av rør og vanntanker blant annet i rekkverk, sykkelstativ og plantekasser. Det er etablert blågrønne elementer, og overvannet håndteres lokalt med plantefelt og åpen fordrøyning, som vist i figur 29 (Grindaker, u.å.a.).

Figur 29 viser Harbitz Torg.

4. Metode

I arbeidet med å svare på problemstillingen har det vært nødvendig å gå i dybden for å skape en helhetlig forståelse av et avgrenset tema, og det er derfor benyttet ulike former for kvalitativ metode. Det er gjennomført litteratursøk og ulike former for analyse, i tillegg til egne befaringer i og rundt planområdet. I forbindelse med planprogram for Åsane sentrale er det i regi av Fremtenkt (2022) gjennomført et framtidswerksted som del av medvirkningsarbeidet. Ettersom resultatene fra dette arbeidet er offentlig tilgjengelig, har det ikke vært aktuelt for oss å gjennomføre egne intervju eller spørreundersøkelse. Resultatene fra det gjennomførte verkstedet er gjennomgått, og funn er presentert under litteraturstudie i kapittel 3.7.

4.1. Litteratursøk

Det er gjennomført litteratursøk innenfor eksisterende teori knyttet til byplanlegging, og foreliggende planer og medvirkningsarbeid i tilknytning til planområdet. Det er gjort søk blant annet innen byplanlegging, urban planlegging, folkehelse i byplanlegging og eksisterende planarbeid knyttet til Åsane sentrum. For å hente inspirasjon til utforming av torget er det også gjort søk i forhold til eksisterende torg andre steder i Norge. Det er lagt vekt på kildekritikk og bruk av relevante kilder for å sikre kvalitet i innsamlet data.

4.2. Befaring

For å få bedre innsikt i dagens situasjon i planområdet ble det gjennomført to befaringer ved ulike tidspunkt i løpet av prosjektperioden. I februar 2023 ble det gjennomført befaring i området sammen med ansatte ved Multiconsult, Link og Thon gruppen. Befaringen pågikk i omkring to timer en onsdag formiddag, og ble gjennomført til fots. Det var kjølig, en del vind og noe regn i luften. Denne befaringen skulle gi innsikt i overordnede planer for Åsane sentrum, samt belyse noen av hovedhensynene man må ta ved utforming av Åsane torg. Befaringen skulle også gi en opplevelse av planområdet ved dagens situasjon, og områdets tilknytning til omkringliggende bygninger, infrastruktur og uterom. Denne befaringen ble gjennomført tidlig i prosjektperioden og med lite forkunnskap om planer for området. Det ble gjennomført en ny befaring i april 2023, denne gangen kun med gruppens tre medlemmer. Befaringen ble gjennomført en torsdag morgen i solskinn og foregikk til fots i litt over en time. Denne befaringen ble gjennomført et stykke ut i prosjektperioden for å gi gruppen ny innsikt i planområdet.

4.3. Analyser

Det er benyttet flere former for analyser i ulike faser av arbeidsprosessen og her presenteres aktuelle metoder og fremgangsmåter. Analysene omfatter stedsanalyser, romlige analyser og SWOT-analyse, og er gjennomført i tilknytning til planområdet i Åsane. Området som analyseres avgrenses ved Horisont og Åsane Arena i nord, og Åsane terminal i sør.

4.3.1. Stedsanalyse på makronivå

Stedsanalysene er gjennomført på bakgrunn av informasjon hentet fra google maps og Norgeskart og fra mulighetsstudie utarbeidet av Multiconsult og Link Arkitektur. Kart fra kartverket er brukt som underlag og analysene er tegnet i AutoCAD.

Mixed-use Index

Mixed-use Index eller MXI analyse viser graden av funksjonsdeling i ulike bygninger innenfor et avgrenset område. De ulike funksjonene analysen tar for seg er arbeid, bolig og fasiliteter. Et bygg som består av kun én av funksjonene regnes som monofunksjonelt, et bygg med to av funksjonene defineres som bifunksjonelt, mens et bygg med alle tre funksjonene kategoriseres som multifunksjonelt (van Nes & Yamu, 2021, s.10). Det er benyttet ulike farger for å illustrere bygningenes ulike funksjoner i analysen. Funksjoner som omfatter butikker og lignende servicetilbud kategoriseres i denne analysen som monofunksjonelle bygg med fasiliteter selv om slike funksjoner også inneholder arbeidsplasser. Dette begrunnes med at primærfunksjonen ansees som servicetilbud i kategori fasiliteter.

To steps analyse

En to-steps analyse fremstiller tilgjengeligheten i et område ved å vise nedslagsfeltet i et gatenett ved to retningsforandringer fra en aksial linje (van Nes & Yamu, 2021, s.41). Aksiallinjene gjennom torget vises med rød strek. Ved én retningsforandring markeres gaten eller veien med en grønn strek og ved ytterligere én retningsforandring markeres gaten eller veien med en blå strek. Resultatet av analysen viser hvordan gatenettet innenfor et valgt område er knyttet sammen, og hvor langt man kan bevege seg i et område ved henholdsvis én eller to retningsendringer.

Gatebruksanalyse

Det er benyttet gatebruksanalyse for å kartlegge tilrettelegging av gatene som ligger i tilknytning til planområdet. Analysen kan gi en indikasjon på hvordan aktiviteten i gatene er ved å se på hvor vennlig det er for myke trafikanter. Det skilles mellom fire kategorier av gater i analysen:

- 1) Bildominerte gater, hvor det er fortau på en eller begge sider av veien
- 2) Gater kun for gående og syklende
- 3) Balanserte gater, hvor det er samspill mellom syklister, gående og bilister
- 4) Gater kun tillatt for bilister

I balanserte gater inngår også typiske norske boligveier, med lav trafikk og bygninger tett på veien. Også gatetun i for eksempel borettslag hvor det er samspill mellom bilister og myke trafikanter er balanserte gater (van Nes & Yamu, 2021, s.18).

4.3.2. Romlige analyser

Det er gjennomført to ulike romlige analyser ved bruk av programvaren DepthMapX. Analysene omfatter synlighetsanalyse og bevegelsesanalyse, og brukes som verktøy for å visualisere synlighet og sannsynlig bevegelsesmønster over torget (SpaceSyntax, u.å.a.). Som grunnlag for analysene er det utarbeidet en dxf fil som inneholder informasjon om bebyggelsen som grenser til planområdet. Bebyggelsen er tegnet inn som polygon i 2D og bygningenes fasader skaper på denne måten et nettverk av gater som fører inn til torget.

Synlighetsanalyse

En synlighetsanalyse gjennom DepthmapX beregner hvor synlig et område er for de omkringliggende arealene som er med i avgrensingen. Fargen rød viser de mest synlige områdene, mens mørkeblå viser de minst synlige.

Bevegelsesmønster

En agent-analyse beregnet i DepthmapX simulerer menneskers antatte bevegelsesmønster innenfor et avgrenset område. Analysen registrerer bevegelsen til fiktive agenter som representerer mennesker. Agentene er programmert til å følge en retning en gitt distanse før den ser seg om etter

en ny vei og endrer retning. Standardinnstillinger i programmet er valgt ved gjennomføring av analysen. Resultatet viser hvor i område det er sannsynlig at det blir mer og mindre bevegelse, hvor rød er områdene med mest bevegelse mens mørkeblå er der en kan forvente minst bevegelse (SpaceSyntax, u.å.b.).

4.3.3. SWOT – analyse

Det er gjennomført en SWOT-analyse basert på all innhentet informasjon knyttet til planarbeidet. Analysen benyttes for å identifisere og beskrive antatte styrker, svakheter, trusler og muligheter knyttet til etablering av Åsane torg. Analysen skal bidra til å gi en bedre oversikt over muligheter og utfordringer knyttet til etablering av Åsane torg. Hvilke styrker og svakheter ser man for seg og hvordan kan disse brukes for å oppnå målet om å skape et attraktivt torg for alle. SWOT-analysen legger grunnlaget for det videre arbeidet med utforming av torget.

5. Analyser

I denne delen av oppgaven vil vi presentere funnene som er gjort i de gjennomførte analysene. Analysene er gjennomført på Åsane sentrum sånn området er i dag, og Åsane sentrum etter gjennomføringen av mulighetsstudie.

5.1. Stedsanalyser

Stedsanalysene omfatter Mixed-use Index, to-steps analyse og gatebruksanalyse. Stedsanalysene skal gi informasjon om hvordan Åsane sentrale deler er i dag, og hvordan planlagte endringer kan påvirke området.

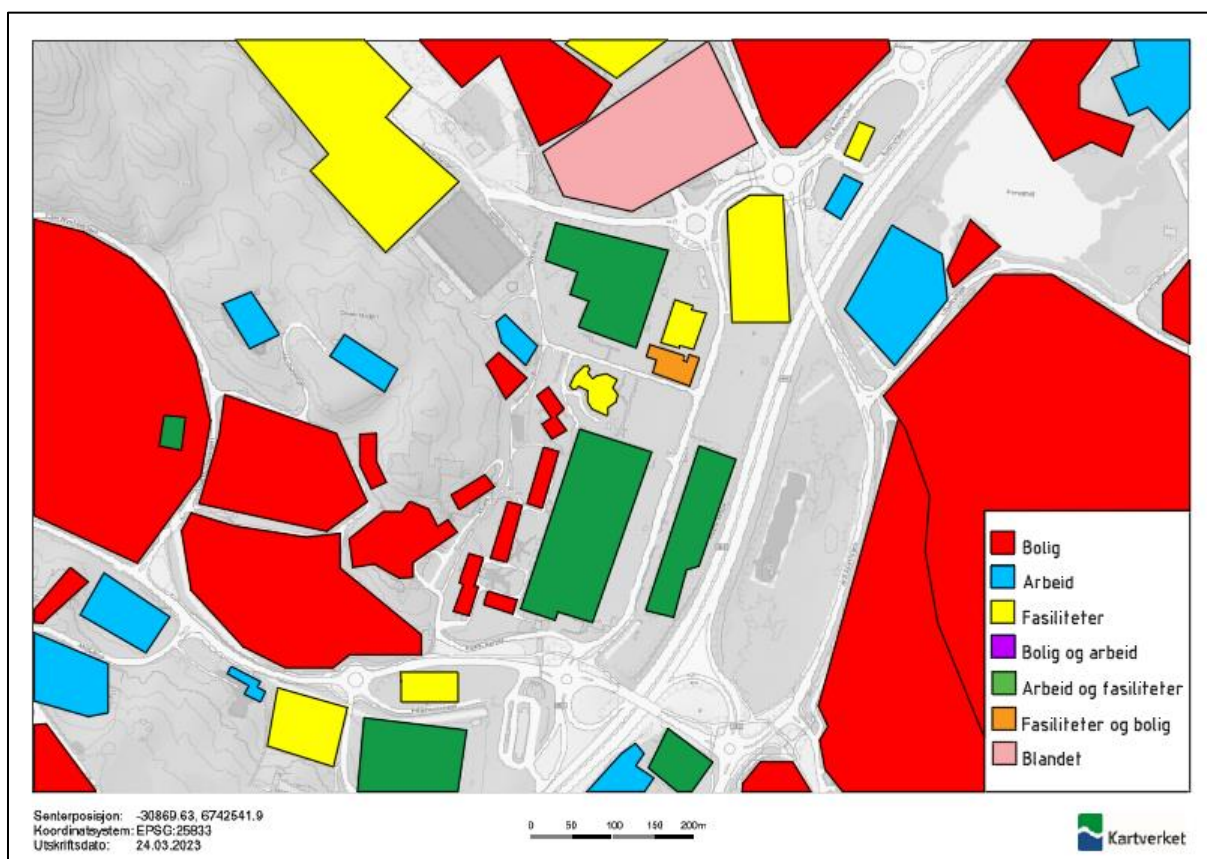
5.1.1. Mixed-use Index

MXI analysene gir en forståelse av funksjonsdelingen i de ulike bygningene rundt Åsane torg. En sammenligning av dagens situasjon med planlagt situasjon kan si noe om endringen som vil skje i området. Ifølge van Nes & Yamu (2021) kan høy grad av multifunksjonelle bygninger sees i sammenheng med økt bruk av området gjennom ulike tider av døgnet og uken.

MXI Åsane i dag

Figur 30 viser en MXI-analyse over Åsane sentrale deler i dag. Fra analysen ser en at kun Horisont har blandet bruk i dag. Store deler av bygningene eller områdene er monofunksjonelle, hvor funksjonen enten omfatter fasiliteter, arbeid eller bolig. Det er noen bygninger som er bifunksjonelle, for eksempel Åsane kulturhus som huser bibliotek, kulturhus og skole. Også noen av bygningene tilknyttet Åsane Storsenter er bifunksjonelle, med arbeidsplasser i tillegg til fasiliteter.

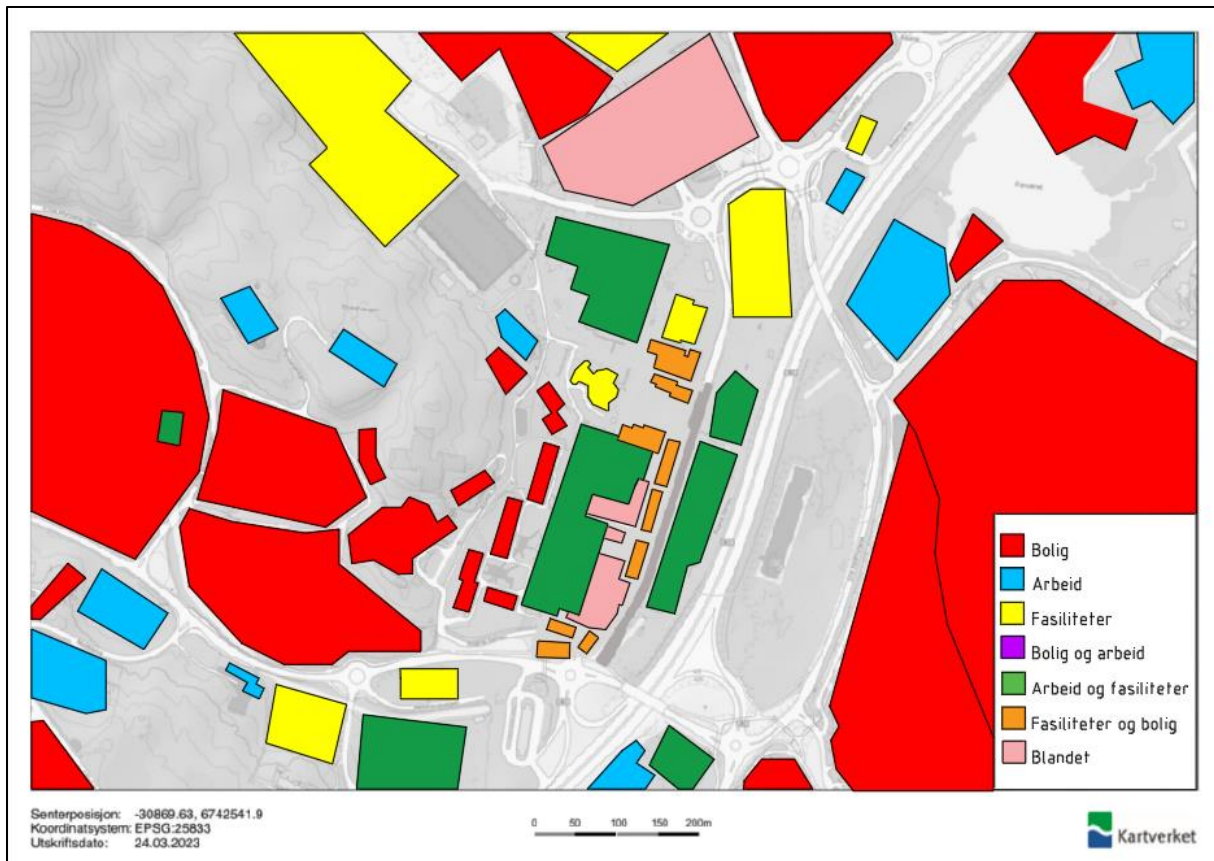
Planområdet avgrenses av bygg som inneholder fasiliteter eller en blanding av fasiliteter og arbeidsplasser. Nær planområdet er det lite boliger, men analysen viser at store områder litt lenger både øst og vest for torget kun består av boligbebyggelse. Bygninger med funksjonen arbeid ligger spredt rundt i Åsane. Analysen viser også at store deler av området er ubebygget areal.

Figur 30 viser MXI analyse av Åsane i dag.

MXI fremtidig Åsane

Figur 31 viser MXI-analyse over Åsane sentrale deler etter utviklingen av Thon gruppen sin eiendom. Det som endres fra MXI-analysen over Åsane i dag, er arealene tilhørende Åsane Storsenter. Det er tilført flere bygg som er bifunksjonelle eller multifunksjonelle. Etter utbygging er det tilført flere bygninger som vil inneholde boliger og arbeidsplasser sammen med fasiliteter i sentrumsområdet.

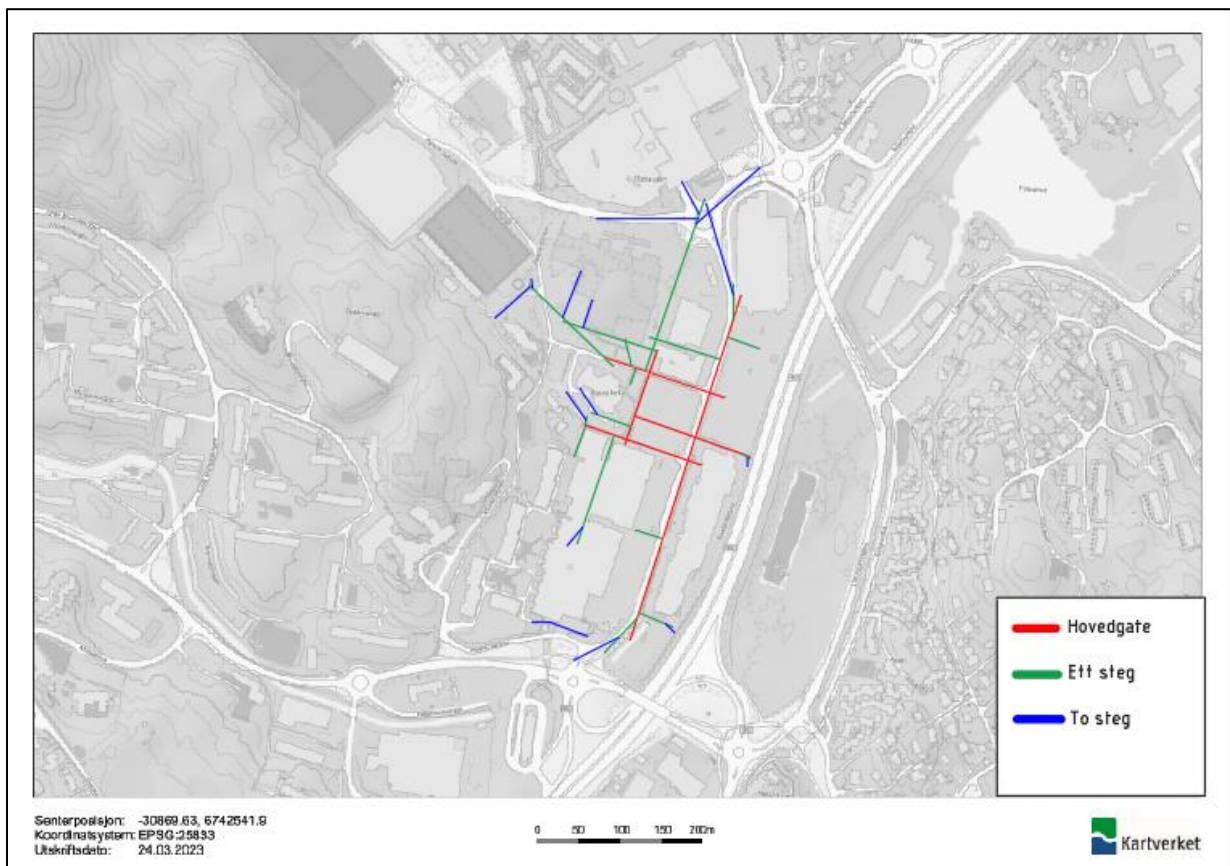
Figur 31 viser MXI analyse av fremtidig Åsane sentrum.

5.1.2. To-steps analyse

To-steps analyse skal vise hvordan tilgjengeligheten fra planområdet til nærliggende områder er i dag, og etter transformasjonen av planområdet. I analysen av fremtidige Åsane sentrum er viktige gangakser på C-tomten fra Strategisk planprogram for Åsane med som grunnlag for analysen. To-stepsanalysen tar utgangspunkt i aksiallinjene som avgrenser planområdet.

To-steps analyse Åsane i dag

Analysen i figur 32 viser at arealet i dag er lite tilgjengelig. Det er avgrenset av flere parkeringsplasser og arealer som i liten eller ingen grad er tilrettelagt for gående/tilkomst. Området øst for planområdet har liten, eller ingen tilgjengelighet til torget.

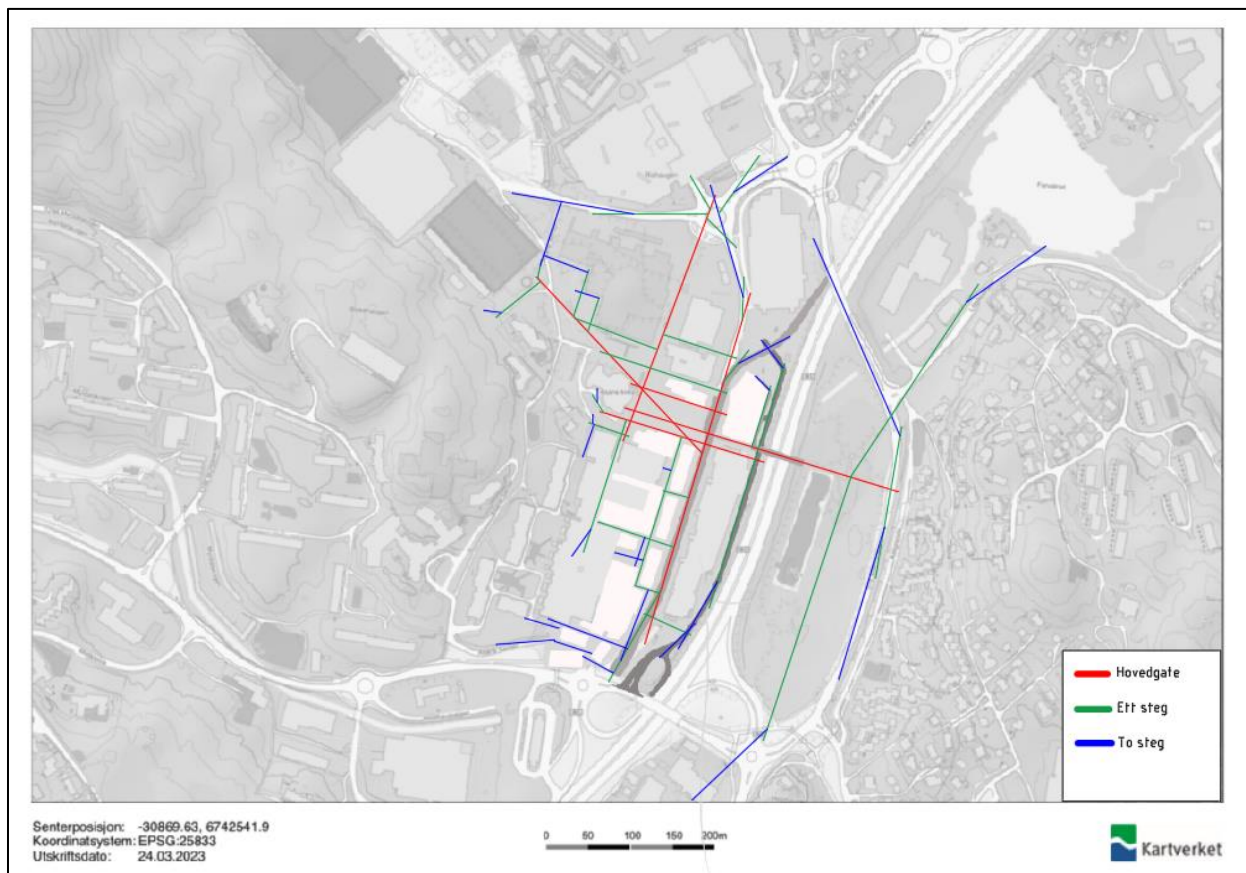

Figur 32 viser to-steps analyse Åsane i dag.

To-steps analyse fremtidig Åsane

Figur 33 viser en to-steps analyse over fremtidig Åsane etter gjennomføring av mulighetsstudie. De nye bygningene og gatene som tilføres, øker planområdet tilgjengelighet sammenlignet med dagens situasjon. Analysen viser at med de nye bygningene og gatene vil et større område være dekket med kun to retningsforandringer. Ved å endre de store arealene avsatt til parkering blir flere gater til, og en får en utvidet gatestruktur nær torget. Det planlegges en gangbro som skal gå fra Åsane Storsenter ved gamle Arken, og over E39 til C-tomten. Denne er synlig fra torget, og en ser fra analysen at en får en lang aksial linje fra torget og over på østsiden av E39. Dette forsterker synligheten til torget, og skaper en større tilgjengelighet for området øst for E39 som en mangler i dag.

I dag er det et lite uteareal tilhørende Åsane kirke som stenger igjen for at en diagonal aksiallinje kan gå gjennom torget og uteområdet ved kulturhuset, samt skape en god overgang mellom disse to arealene. Ved å åpne opp dette arealet skapes det en bedre overgang mellom arealene, og en ser fra analysen at en diagonal linje strekker seg gjennom torget og forbi kulturhuset. Analysen viser at dette har positiv virkning på tilgjengeligheten til torget.

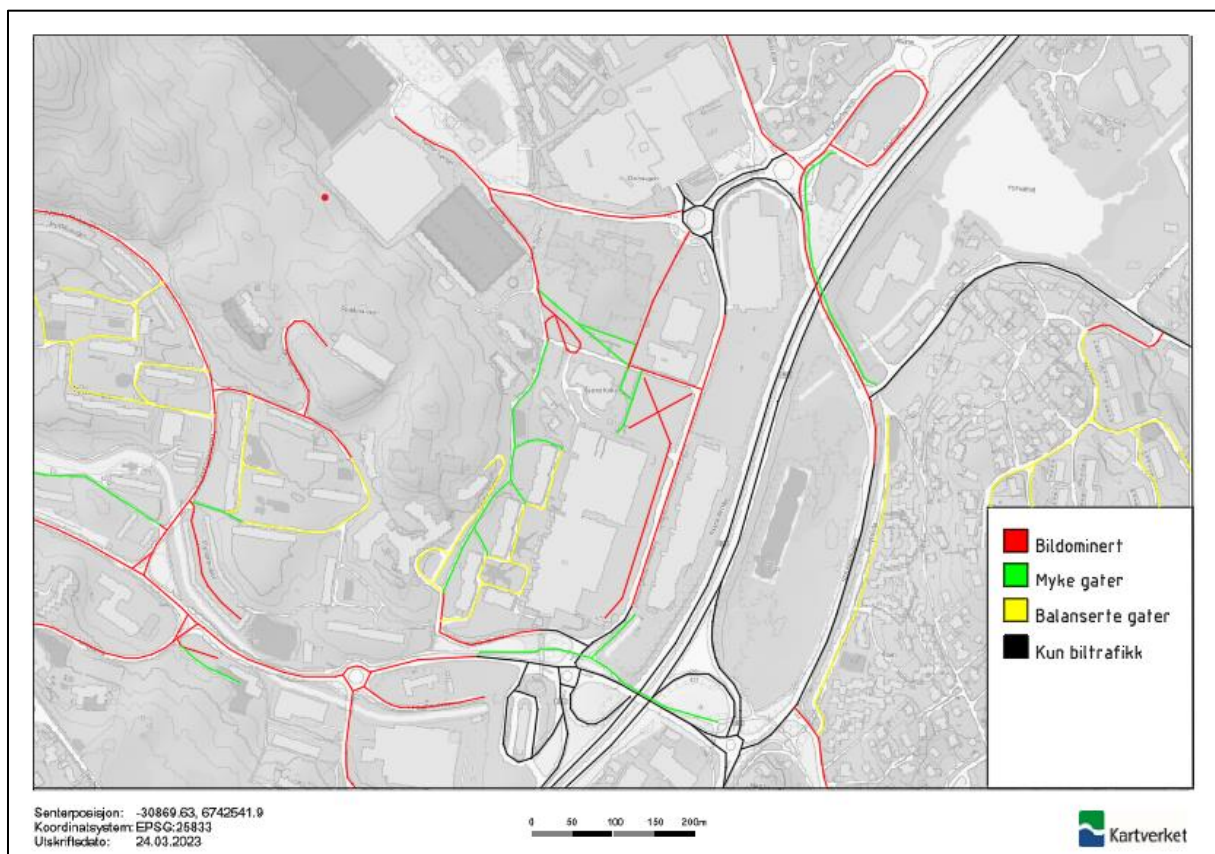
Figur 33 viser to-steps analyse fremtidig Åsane.

5.1.3. Gatebruk

Gatebruksanalysen forteller noe om graden av tilrettelegging for myke trafikanter i området. Dette kan gi viktig informasjon om forventede bevegelsesmønstre for de ulike trafikantergruppene. Det vil også gi informasjon om planområdets tilgjengelighet fra omkringliggende boligområder eller andre målpunkt.

Gatebruk Åsane i dag

Fra gatebruksanalysen vist i figur 34 ser en at det i dag er hovedvekt av bildominerte veier, og veier kun for biltrafikk i Åsane. Et fåtall av gatene er tilrettelagt kun for myke trafikanter. Langs noen av de bildominerte gatene og gatene kun for bilister strekker det seg også gangveier, samt at det er noen gatetun hvor det kun er tilrettelagt for myke trafikanter. Planområdet er i dag en bildominert parkeringsplass.

Figur 34 viser gatebruksanalyse Åsane i dag.

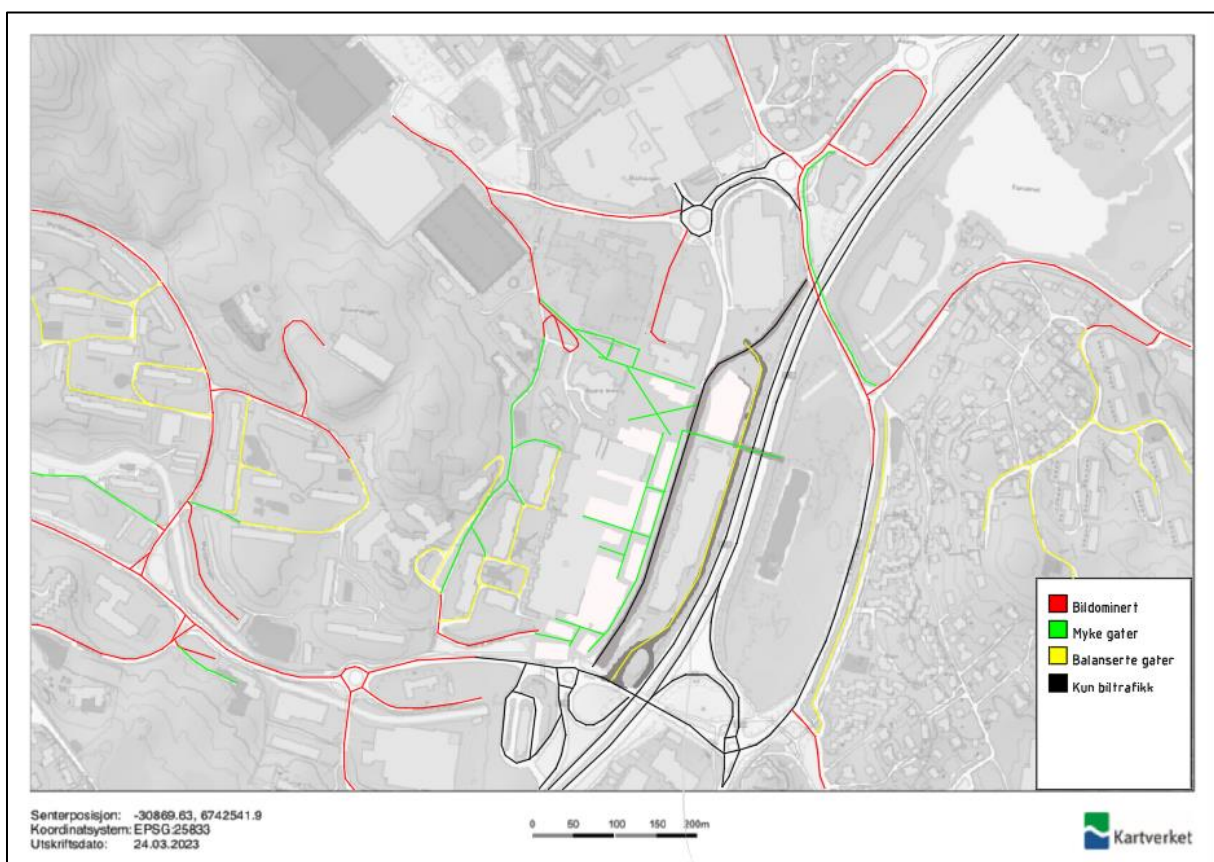
Gatebruk fremtidig Åsane

Figur 35 viser en gatebruksanalyse over Åsane etter transformasjonen av sentrumskjernen. Det er tilført nye bygg ved Åsane Storsenter, og alt arealet som i dag er parkeringsplass og bildominert, er gjort om til gågater og bilfrie byrom tilrettelagt for myke trafikanter. Analysen viser hvor bybanesporet er planlagt å gå forbi Åsane Storsenter, og denne traseem er markert som en veilinje kun for bilister.

Det vil ikke lenger være mulig å kjøre fra rundkjøringen ved Horisont og helt inn til planområdet.

Veien stopper ved innkjøring til boligene tilhørende Åsane Storsenter – Bygg C, nord for planområdet.

Her vil også innkjøringen til parkeringskjeller tilknyttet Åsane Storsenter være.

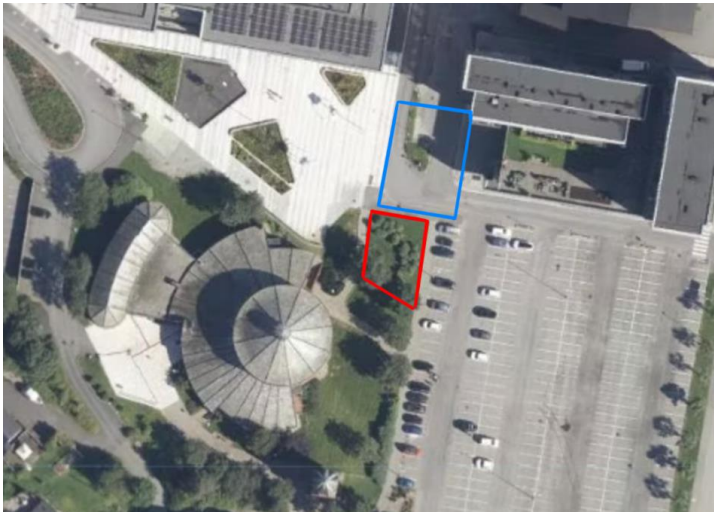

Figur 35 viser gatebruksanalyse fremtidig Åsane.

5.2. Romlige analyser

De romlige analysene er benyttet som verktøy for å se på torget sin tilknytning til nærliggende gater og uterom, og forventet bevegelsesmønster over torget. Resultatet vil ha betydning for valg av utforming og møblering av torget med tanke på ferdselszoner og ulike områder for opphold.

Ved befaring i området ble det lagt merke til at sammenhengen mellom planområdet og området foran Åsane vgs. og kulturhus begrenses av deler av tomteareal tilhørende Åsane kirke, vist med rød markering i figur 36. For å oppnå bedre synlighet og tilknytning mellom uterommene foreslås det at vegetasjonen vist i figur 37 fjernes, og at området innlemmes i planområdet. Det foreslås også at dagens kjørevei nord for planområdet stoppes tidligere slik at arealet vist med blå markering i figur 36 endres til gangareal mellom de to uterommene. Analysemetodene er derfor benyttet som et verktøy for å måle effekten av en eventuell åpning mellom de to uterommene.

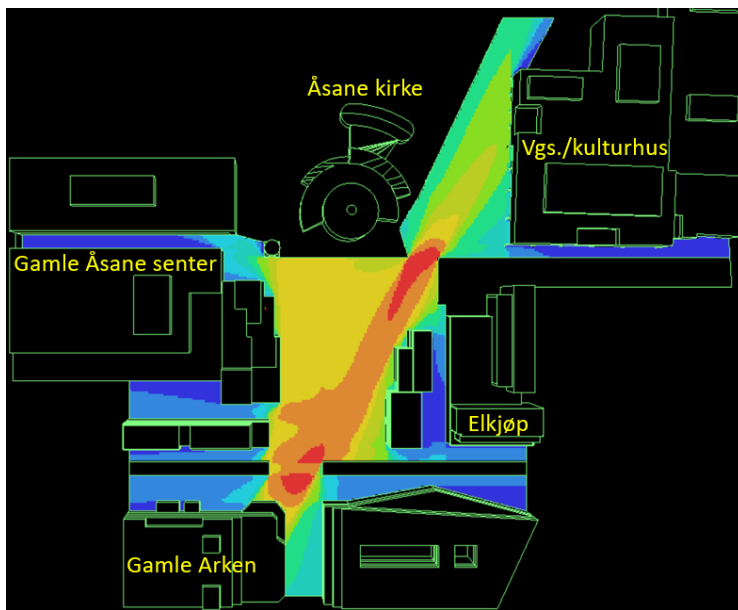
Figur 36 viser det aktuelle området som skaper et skille mellom de to uterommene, området eies av Åsane kirke.

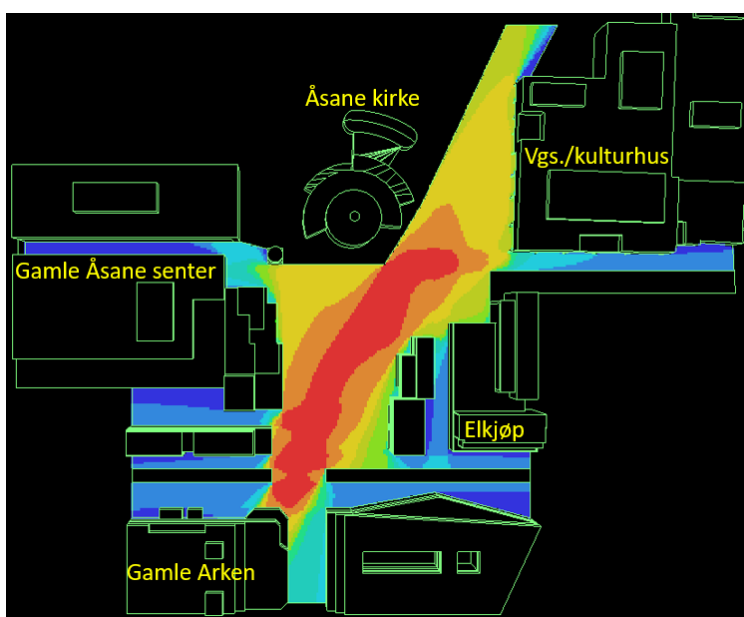
Figur 37 viser vegetasjonen som skaper et skille mellom uterommene sett fra torget mot Åsane vgs. 08.02.2023, Åsane

5.2.1. Synlighetsanalyse

Synlighetsanalysene i figur 38 og figur 39 viser god synlighet over hele torget. Synligheten er best i de røde områdene og avtar i de områdene hvor fargen endres til gul og blå. I analysen vist i figur 39 har vi innlemmet deler av Åsane kirke sin tomt i planforslaget, og dermed åpnet opp arealet mellom torget og Åsane vgs. Man ser av resultatet at dette vil øke synligheten mellom uterommene, og at dette også vil styrke synligheten over hele torget.

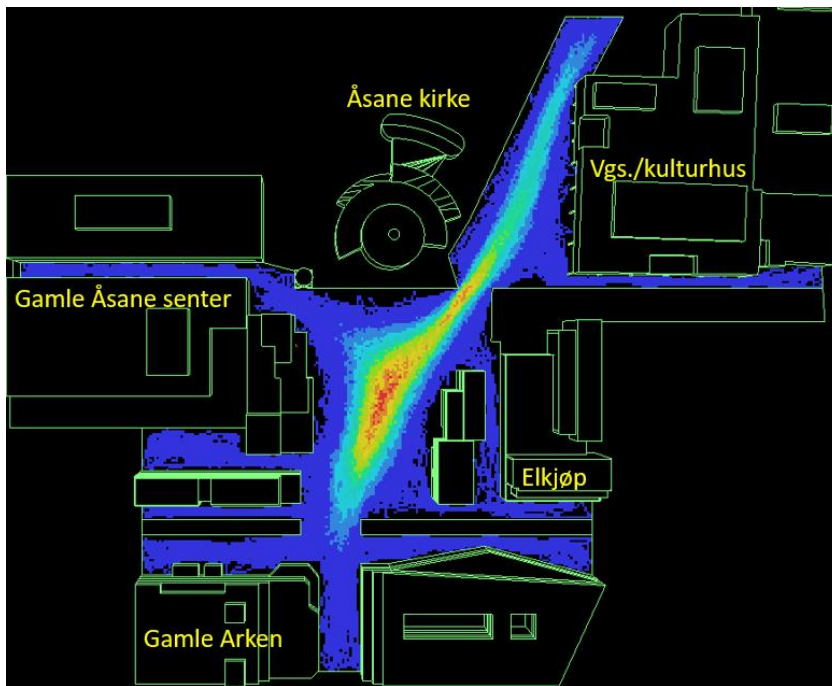
Figur 38 viser synlighet i området i henhold til mulighetsstudie for Åsane sentrum.

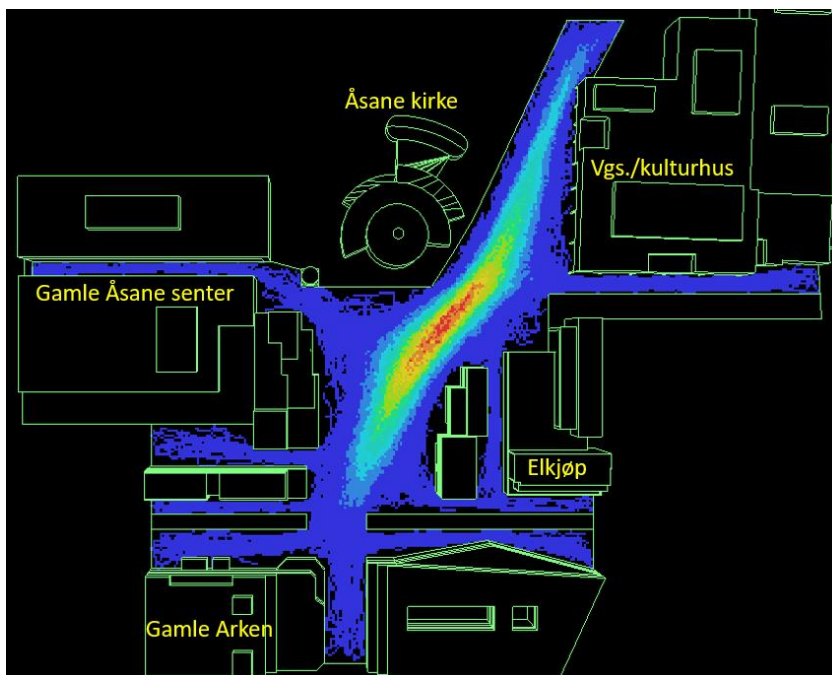
Figur 39 viser synlighet i området dersom man åpner opp mellom Åsane vgs. sitt uterom og torget.

5.2.2. Bevegelsesanalyse

Bevegelsesanalysene vist i figur 40 og 41 viser at det sannsynligvis blir mest bevegelse langs en diagonal akse over torget. Analysene tar ikke hensyn til hvor mange mennesker som er forventet å komme inn og ut av de ulike bygningene, men baserer seg kun på uterommene sin størrelse og beliggenhet i forhold til hverandre. Man ser av analysen i figur 41 at åpning av arealet mellom de to uterommene gir svak endring i forventet bevegelsesmønster, men uendret trasé.

Figur 40 viser antatt bevegelse i området i henhold til mulighetsstudie gjennomført av Multiconsult.

Figur 41 viser antatt bevegelse i området dersom man åpner opp mellom Åsane vgs. sitt uterom og torget.

5.3. SWOT-analyse

Som en del av planprosessen har vi gjennomført en SWOT-analyse knyttet til Åsane torg, vist i figur 42. Analysen baserer seg på resultater fra litteraturstudiet, gjennomførte stedsanalyser og informasjon knyttet til mulighetsstudien for Åsane sentrum og områdebeskrivelsen av Åsane i dag. Analysen viser at det foreligger både styrker, muligheter, trusler og svakheter knyttet til etablering av et torg i Åsane.

SWOT - ÅSANE TORG	
Styrker <ul style="list-style-type: none"> • Mange ulike målpunkt og attraksjoner i området dag • Helhetlig plan som inkluderer utvikling av blandet bruk • Forslaget gir flere boliger og arbeidsplasser til sentrum av Åsane • Forslaget gir større tilgjengelighet i området • Forslaget gir uterom tilrettelagt for myke trafikanter • Gode solforhold 	Trusler <ul style="list-style-type: none"> • Bergen sentrum som etablert sentrum • Kjøpesentre i nærområdet • Parkeringskjeller med mulighet for å ta heis direkte opp i sentrene, som kan føre til at færre beveger seg ut på torget • Lokale værforhold
Muligheter <ul style="list-style-type: none"> • Brukerundersøkelser viser at folk ønsker et oppholdsrom • Uterom kan legges til rette for trygge og sosiale møteplasser • Mulighet for tilrettelegging av flere sosiale arrangement og ulik bruk av torget, samt tilrettelegging for økt fysisk aktivitet 	Svakheter <ul style="list-style-type: none"> • Usikkert om eller når bybanen åpner • Fortsatt bildominert i områdene rundt Åsane sentrum, også etter utbygging • Det er fortsatt store avstander til de fleste boliger i Åsane • Usikkerhet knyttet til kundegrunnlag i området

Figur 42 viser SWOT-analyse av torget sin funksjon, før detaljregulering av torget.

Den første styrken som trekkes frem er den planlagte utviklingen av sentrumsområdet som vil gi flere boliger og arbeidsplasser rundt torget. Dette kan bidra til en større strøm av mennesker i området sammenlignet med i dag. En annen faktor som trekkes frem som en styrke i analysen er at det i dag finnes mange aktiviteter og sosiale tilbud i området. Dette viser at det allerede eksisterer ulike målpunkt og attraksjoner som vil trekke til seg mennesker i de nærliggende områdene og bygningene.

Ved å fjerne parkeringsplassene ved Åsane Storsenter, samt tilføre nye bygg, skapes et utvidet gatenett som er tilrettelagt for gående sammenlignet med situasjonen i dag. Resultatene fra to-steps analysen viser også at et større nettverk av gater vil være tilgjengelig og synlig for hverandre, og dette kan gi økt tilgjengelighet i området. Endringer som å åpne opp mellom torget og arealet utenfor kulturhuset, og tilføring av gangbro over E39 har stor betydning for nedslagsfeltet i analysen. Dette har en positiv virkning på trygghetsfølelsen samt tilgjengeligheten av torget.

Den nye gatebruksplanen gjør gatene og uterommene ved Åsane Storsenter bilfrie og tilrettelagte for myke trafikanter. De kaotiske og bildominerte rommene som er der i dag tas vekk fra området, og

dette legger til rette for tryggere og mer behagelig ferdsel for myke trafikanter. Det fremtidige torget vil bli avgrenset av myke trafikkrom, istedenfor parkeringsplasser.

I planområdet er det i dag gode solforhold. De nye bygningene vil kunne påvirke dette i noen grad, men de vil ikke ha påvirkning på morgen- og ettermiddagssolen på torget. Lokale værforhold nevnes som en trussel til torget da det kan være utfordrende vindforhold fra noen retninger, og nedbørmengder som vil påvirke bruken av torget.

En svakhet som nevnes er at det i hovedsak er i sentrumskjernen det skjer en endring. I henhold til Strategisk planprogram kan det skje endringer i Åsane utenfor sentrum over tid, men dette anses likevel som en usikkerhet for planforslaget da ingenting er vedtatt enda. Selv om det blir tilført flere boliger i sentrum, vil det fortsatt være over en kilometer og mer enn det til de større boligområdene i Åsane. Det kan stilles spørsmålsteget ved om dette gir et tilstrekkelig kundegrunnlag for å skape et levende bydelssentrum. Gatenettet vil fremdeles være bildominert utenfor selve sentrumsområdet og i liten grad tilrettelagt for tilkomst for gående. Dette kan være en trussel for torget sin funksjon som attraktiv møteplass da det mangler et godt gatenett for myke trafikanter fra omkringliggende områder og frem til torget.

En annen trussel knyttet til tilgjengelighet er etablering av underjordisk parkering. Når parkeringen blir lagt under bakken vil plassering av utganger påvirke hvor mange som ledes til torget. Dersom man får muligheten til å gå inn på Storsenteret og tilbake i bilen uten å måtte gå gjennom torget, kan dette utgjøre en trussel for aktiviteten i byrommet. Bybanen er også et usikkerhetsmoment, som vil ha en sentral rolle for at torget skal fungere best mulig. Både parkeringskjeller og usikkerhet knyttet til bybanen kan ha påvirkning på gjennomstrømning og opphold av mennesker på torget.

Kjøpesentre i nærområdet kan være en styrke for torget da det bringer folk til sentrum, men også en trussel for torget dersom det trekker mennesker til kjøpesentrene istedenfor torget. Videre er Bergen sentrum et etablert sentrum med et stort utvalg av sosiale tilbud og fasiliteter, og dette kan også utgjøre en trussel for aktiviteten på torget da det med gode kollektivtilbud til Bergen sentrum kan føre til at beboerne i områdene rundt Åsane og mellom Åsane og Bergen velger Bergen sentrum fremfor Åsane.

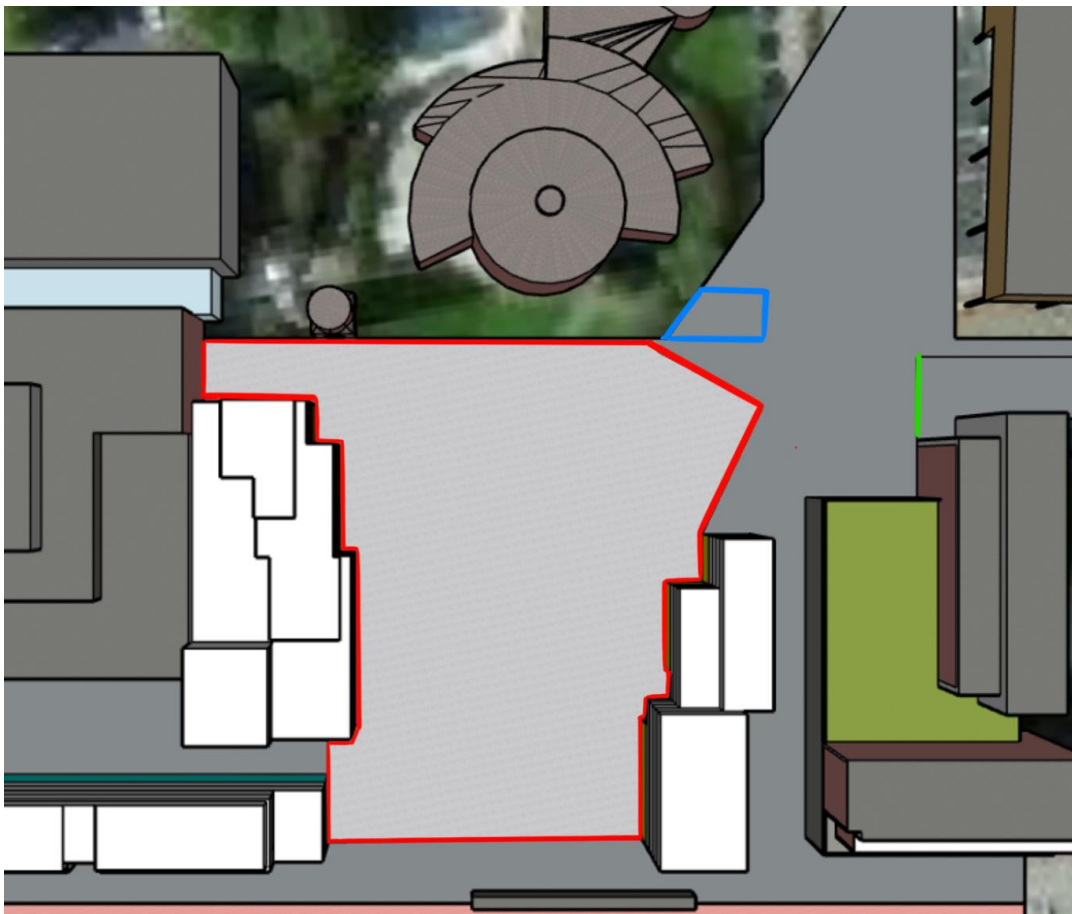
Fremtidens Åsane har muligheter for å være et sted hvor sosiale møteplasser skapes, hvor det er aktivitet og strøm av folk i gatene og uterommene, og et sted hvor det føles trygt for mennesker å oppholde seg. Mer blandet bruk, tilgjengelig gatenett og gater for myke trafikanter legger til rette for dette. Det er muligheter for å skape et torg hvor en mengde ulike aktiviteter og arrangementer kan ta plass, og transformere Åsane sentrum til et levende og attraktivt område.

6. Resultat og planforslag for torget

I denne delen av oppgaven presenteres det endelige planforslaget for torget. Litteraturredning, resultater fra medvirkningsarbeid gjennomført av Fremtenkt, interne idemyldringsprosesser og SWOT-analyse har til sammen lagt grunnlaget for utarbeidelsen av forslaget.

Planområdet er tidligere vist med en rektangelformet avgrensning. For å skape et helhetlig byrom har vi i arbeidet med planforslaget valgt å la omkringliggende bygninger definere avgrensning av torget, se rød markering i figur 43. Der torget knytter seg til tilstøtende uterom har vi valgt en naturlig avgrensning i forhold til planområdet. I randsonen av planområdet må det sikres en naturlig overgang til omkringliggende omgivelser for å oppnå en helhetlig opplevelse.

For å skape en sammenheng mellom torget og uterommet foran Åsane vgs. og kulturhus har vi valgt å åpne opp arealet som tilhører Åsane kirke, vist med blå markering i figur 43. For å forsterke koblingen mellom de to byrommene har vi også foreslått at dagens kjørevei inn til området avsluttes tidligere, se grønn markering. Dette bidrar til å skape tydeligere gangtraseer mellom planområdet og omkringliggende målpunkt i området, se situasjonsplan beskrevet i kapittel 6.1.1.

Figur 43 viser avgrensning av planområdet. Blå markering viser området som åpnes opp mellom torget og Åsane vgs. og kulturhus, og grønn linje markerer hvor dagens kjørevei bør avsluttes for å gi en åpen gangtrasé mellom uterommene.

6.1. Idé og konsept

Nye Åsane torg skal være lokalsamfunnets nye møteplass, et byrom hvor naturen og det urbane byliv møtes og forenes. Åsanes historie fra bygdesamfunn til by står som sterk identitet hos flere lokale og denne utviklingen skal vises i utformingen. Konseptet skal vises i torgets fysiske utforming ved bruk av vegetasjon og åpen overvannsløsning sammen med urbane bylivskvaliteter. Torget skal utformes med mål om å skape et byrom som rommer flere brukergrupper med ulike interesser. Det skal invitere til lek og aktivitet, samtidig som det er tilrettelagt for avslapning og rolige øyeblikk med en god bok eller en kopp kaffe. Utformingen av torget skal være oversiktlig og det skal være enkelt for alle å finne frem og benytte seg av torgets fasiliteter. Følelse av trygghet og tilhørighet trekkes frem som viktige elementer. Figur 44 viser ulike inspirasjonsfoto for illustrasjon av konseptet.

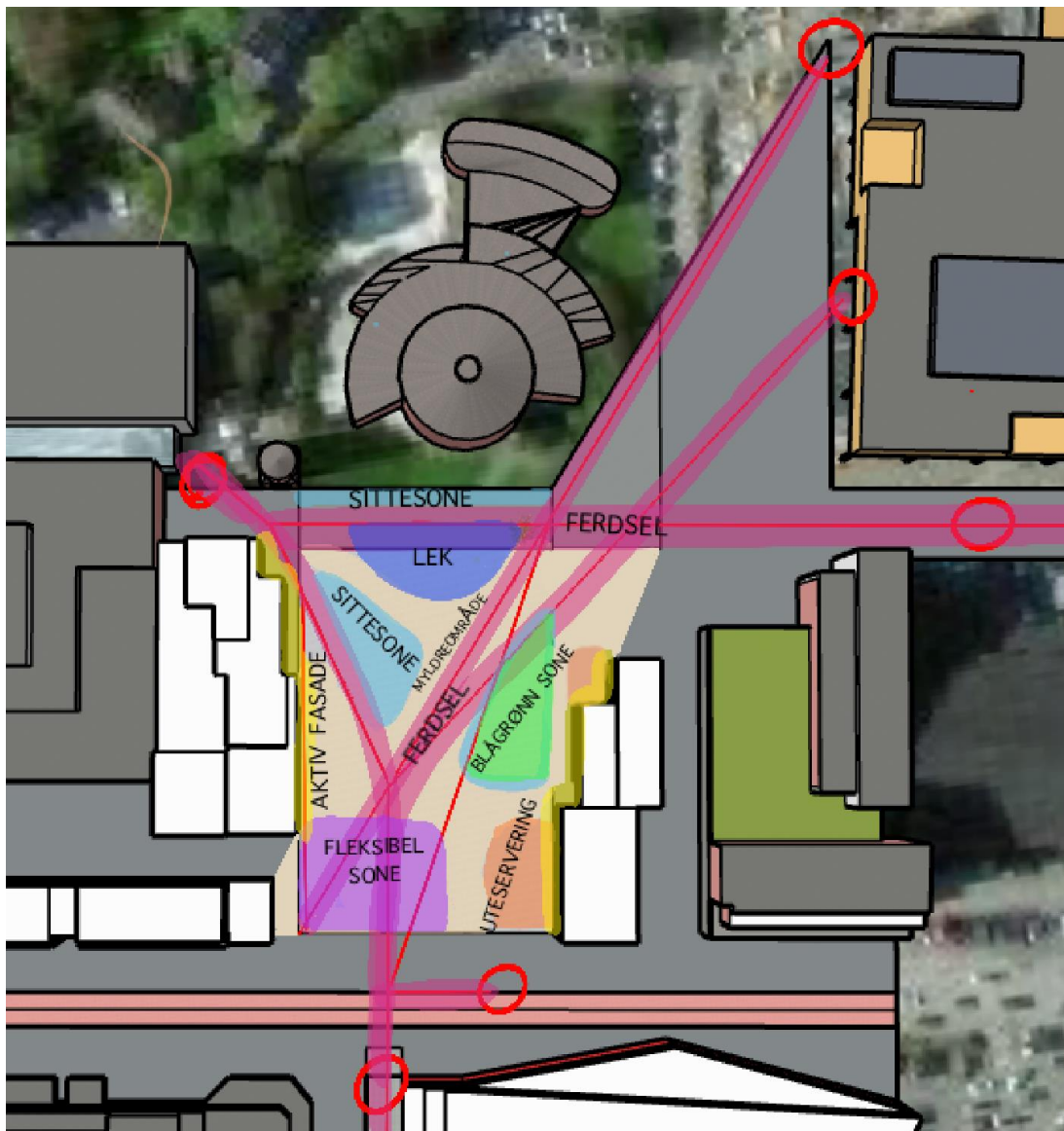

Figur 44 illustrerer konsept som inkluderer bruk av blågrønne elementer og områder tilrettelagt for lek og opphold. Figur 44a (oppe til venstre), Figur 44b (oppe til høyre) og Figur 44c (nede).

6.1.1. Situasjonsplan

Idé og konsept har sammen med analyser og antatt gangtrafikk mellom omkringliggende målpunkt dannet grunnlag for utarbeidelse av en situasjonsplan med gangtraseer og soneinndeling på torget, vist i figur 45. De røde sirkelene i situasjonsplanen illustrerer målpunkt i nærheten av planområdet og inkluderer retning mot Åsane Arena, Åsane vgs. og kulturhus, Horisont, Åsane Storsenter, planlagt bybanestopp og planlagt gangbro over E39. I forbindelse med ny bebyggelse vil det også dannes noen mindre gater inn til området, og disse kan også bidra til noe gangtrafikk i andre retninger.

Romlige vurderinger og lokale værforhold har ligget til grunn ved valg av innhold i de ulike sonene. Dette inkluderer soner for ferdsel, lek, blågrønn struktur, uteservering, sittersoner for opphold, fleksibel sone og myldreområde. I situasjonsplanen er også fasadene som definerer torget markert som aktive fasader.

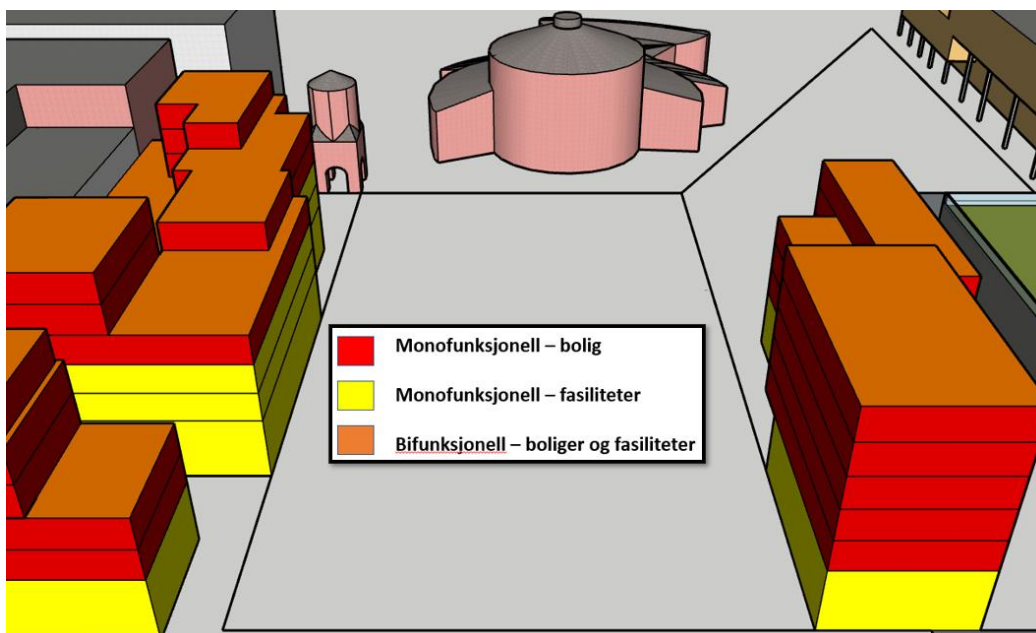
Figur 45 viser situasjonsplan over torget med planlagt soneinndeling.

6.1.2. Objektene som definerer torget

Objektene som definerer torget, vil ha betydning for hvordan torget kan knyttes til nærliggende uterom og fasiliteter. Ved utarbeidelsen av planforslaget er det derfor tatt hensyn til eksisterende og planlagt bebyggelse rundt torget. Bygningenes form og størrelse, og materialvalg vil ha betydning for det romlige uttrykket og solforhold på torget, mens plassering av ulike funksjoner i bygningene vil videre ha betydning for aktiviteten på torget og i områdene rundt.

Tre planlagte bygninger vil sammen med Åsane kirke og den planlagte bybanen ramme inn torget. De nye bygningene vist med rød og gul farge i figur 46, vil i henhold til mulighetsstudiet utarbeidet av Multiconsult, inneholde ulike fasiliteter i første etasje, mens det er tilrettelagt for bolig i øvrige etasjer. Det planlegges kino i det ene bygget, og her vil noen flere etasjer enn første etasje inneholde fasiliteter. Hvilke fasiliteter som skal etableres i øvrige bygg er foreløpig ikke avgjort i mulighetsstudiet. Vi vil derfor beskrive og drøfte forslag til valg av funksjoner og fasiliteter basert på tilgjengelig litteratur.

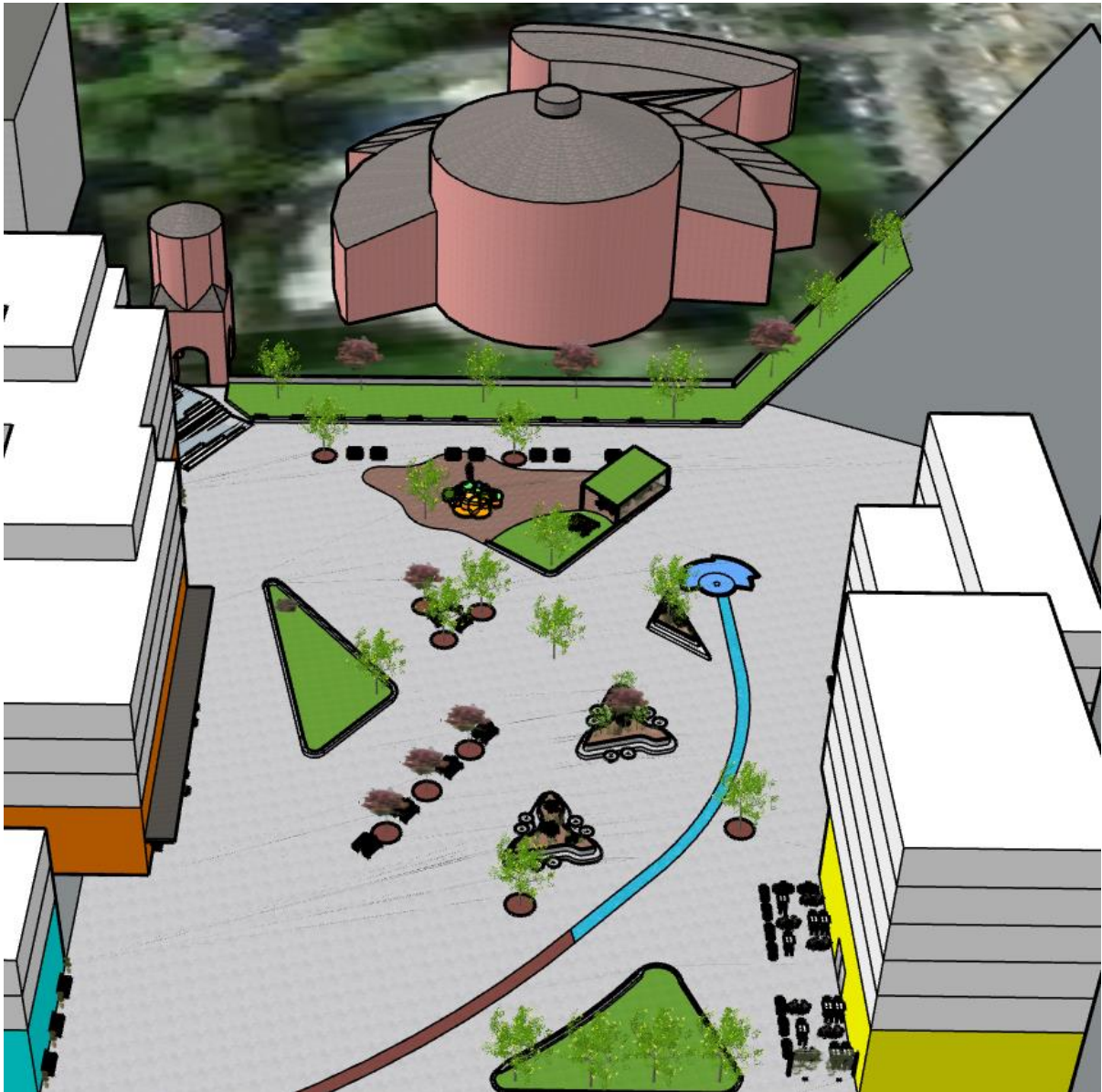
Fasilitetene i første etasje skal bestå av forskjellige tilbud med ulike åpningstider, da dette kan bidra til at det er folk i gatene gjennom hele døgnet. Tilbudene omfatter blant annet kafeer, restauranter og butikker i tillegg til puber eller barer med aktiviteter som shuffleboard, biljard, dart og lignende. Variasjonen i tilbudene vil bidra til at området oppleves attraktivt for flere målgrupper samtidig som de samme besøkende kan besøke flere av tilbudene. I tilknytning til den planlagte kinoen kan det etableres kafé eller kiosk med vinduer ut mot torget og med mulighet for opphold mens man venter på at filmen skal begynne.

Figur 46 viser at bygningene som avgrensner torget nord og sør er bifunksjonelle, med fasiliteter og boliger.

6.2. Planforslag

Utarbeidet situasjonsplan har satt rammene for arbeidet med planforslaget. Videre har torgets størrelse sammen med idé og konsept vært veiledende ved valg av innhold og møblering i de ulike sonene på torget. Det har også vært viktig å se på torgets beliggenhet i området og tilknytningen det har til omkringliggende omgivelser. Det planlagte torget skal både fungere som oppholdssted og møteplass for lokale og tilreisende, men det skal også fylle rollen som nærmiljø og nabolag for de som flytter inn i de planlagte leilighetsbyggene i Åsane sentrum. I figur 47 presenteres et oversiktsbilde av det endelige planforslaget. Planforslaget illustrerer i grove trekk hvordan møblering og beplantning bidrar til å skape gangtraseer og ulike soner for opphold på torget.

Figur 47 viser planforslag for torget utarbeidet i Sketchup

6.2.1. Soneinndeling for ferdsel og opphold

Figur 48 viser hvordan møbleringen på torget danner naturlige ledelinjer for ferdsel langs de planlagte gangtraseene. Det tydelige skillet mellom gangsoner og møbleringssoner kan blant annet bidra til å skape trygge, enkle og oversiktlige rom å ferdes i (Universell utforming AS, 2019). Vedlegg 2 viser utarbeidet håndskisse som har lagt grunnlaget for videre møblering av torget.

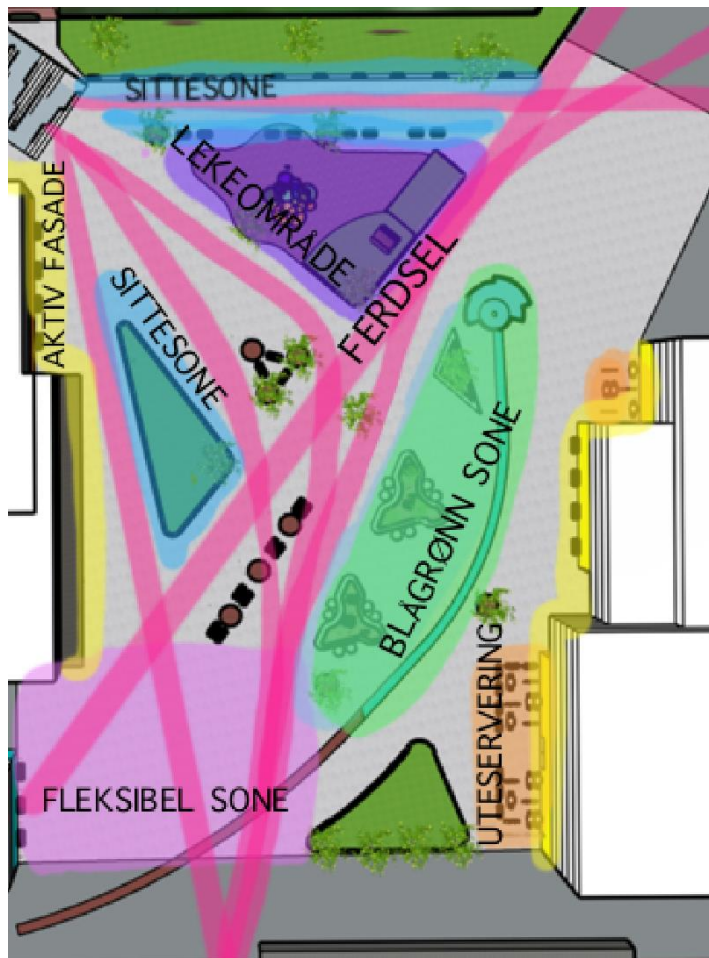
Figur 48 viser planforslag sett ovenfra med visning av hvordan gangtraseer og soner er plassert.

Gangtraseer over torget

Gangtraseene over torget tar blant annet utgangspunkt i de romlige analysene og plasseringen av ulike målpunkt rundt planområdet. Traseene strekker seg fra de ulike inngangene til torget og danner et naturlig mønster for bevegelse. Utformingen av torget skal sørge for at det er enkelt og intuitivt å bevege seg til ulike målpunkter på og rundt torget, uavhengig av hvilken retning en kommer fra. Dekket på torget skal være av et materiale som egner seg for både gående og personer med barnevogn eller i rullestol. Fysiske elementer i form av vegetasjon og sitteplasser brukes for å skape tydelige gangsoner og naturlige ledelinjer over torget.

Soneinndeling

Figur 49 viser hvordan gangtraseene skaper flere naturlige soner som skal gi mulighet for ulik bruk av torget. Plasseringen av de ulike sonene er valgt med bakgrunn i lokale værforhold og egne vurderinger. Sonene skal også kobles sammen på en god måte slik at torget får et sammenhengende og helhetlig uttrykk.

Figur 49 viser hvordan torget er inndelt i ulike soner.

Plassering av de to områdene for uteservering begrunnes med gunstige solforhold gjennom døgnet på denne siden av torget. Uteserveringen kan med valgte plasseringer knyttes til virksomhet i første etasje av ny bebyggelse, og vil også være litt tilbaketrukket fra det som antas å bli de mest trafikkerte ferdselssonene over torget.

I området som grenser til kirken planlegges en sone for lek og aktivitet. Plasseringen er valgt for å skjerme barn og unge som leker fra planlagt bybanespor i andre enden av torget. Dette setter trygge rammer for lek og ferdsel for barn og unge. Her er det også en del bevegelse da det ligger i tilknytning til flere gangsoner, og området egner seg dermed godt for en aktiv sone. Området for lek vil være tydelig avgrenset i form av eget materiale på dekke.

Det planlegges sittedsoner med flere ulike plasseringer rundt på torget. Dette gjør det mulig å velge område for opphold etter solforhold eller ønsket beliggenhet på torget. Sitteplasser er blant annet plassert i tilknytning til lekeområde, utenfor innganger til fasiliteter, i sammenheng med blågrønn struktur og langs ferdselsårene over torget.

Det er planlagt en blågrønn sone hvor det skal være ekstra innslag av vegetasjon og en åpen overvannsløsning. Plasseringen av overvannsløsningen baserer seg på overvannsnotat vist i vedlegg 1. Notatet viser kart med avrenningslinjer mot bybanetrasé og mulighet for påkobling til eksisterende overvannsløsning sør for planområdet.

I området hvor torget grenser til bybanetraseen er det satt av areal til en fleksibel sone. Dette gir et åpent møte med torget for de som kommer fra bybanestoppet eller fra den planlagte gangbroen, og bidrar samtidig til at området langs bybanesporet er oversiktlig. Øvrige areal i planområdet er markert som myldreområde i situasjonsplanen. Dette er åpne og umøblerte areal som gjør det mulig med annen aktivitet, opphold eller fri ferdsel.

6.2.2. Fysisk utforming

Den fysiske utformingen av torget er planlagt med hensyn på at torget skal romme ulike funksjoner gjennom døgnet, uken og året. Det skal være tilrettelagt for ulike aldersgrupper og interesser, stimulere til aktivitet og bruk gjennom store deler av døgnet, og invitere til sosiale møteplasser. Videre skal man ved valg av møblering gjøre bevisste valg for å skape attraktive og vakre omgivelser. Ifølge arkitekturstrategien i Bergen (Bergen kommune, u.å.) er viktige elementer i denne sammenheng knyttet til materialkvaliteter, akustikk, tekstur og lys, i tillegg til helhetlig romopplevelse.

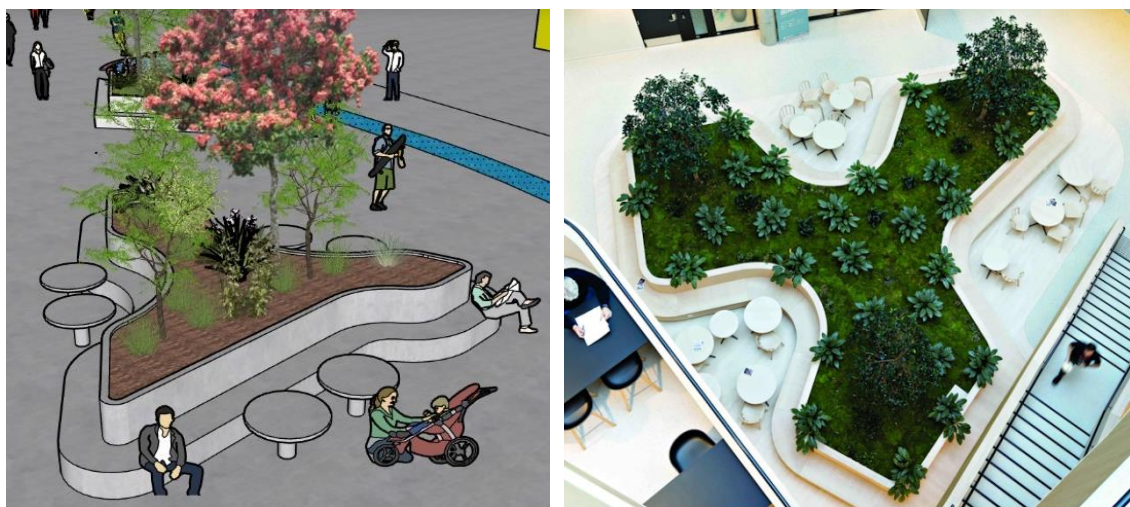
Sitteplasser

Langs gangtraseer og ellers på torget legges det til rette for flere sitteplasser. Dette vil gjøre det mulig å oppholde seg på torget over en lengre periode, og er i tillegg et viktig element med tanke på universell utforming (Universell utforming AS, 2019). Noen av sitteplassene utformes som enkle benker i tilknytning til bed og grøntareal, mens andre utformes som frittstående benker med rygg- og armlener. Sitteplassene vil ha ulik orientering for best mulig utnyttelse av solforhold gjennom døgnet, noe som kom frem som et ønske i brukermedvirkningen. Noen sitteplasser vil også etableres med takoverbygg for å gi skygge fra sol og ly fra nedbør. Figur 50 illustrerer hvordan sitteplasser kan utformes i ulike varianter i kombinasjon med vegetasjon.

Figur 50 viser illustrasjon av hvordan sitteplasser kan utformes sammen med vegetasjon på torget. Figur 50a (venstre) og Figur 50b (høyre).

White argumenterte for viktigheten av sitteplasser i offentlige rom, også sitteplasser hvor det er mulighet for å ta med egen mat og drikke. Det tilrettelegges for sitteplasser med tilhørende bord for dem som ønsker å nyte medbrakt mat, vist i figur 51a. Det er hentet inspirasjon til utforming av grønn oase med sitteplasser og bord fra Høgskulen på Vestlandet, vist i figur 51b.

Figur 51 viser hvordan man kan opparbeide sitteplasser med og uten bord. Figur 51a (venstre) og Figur 51b (høyre).

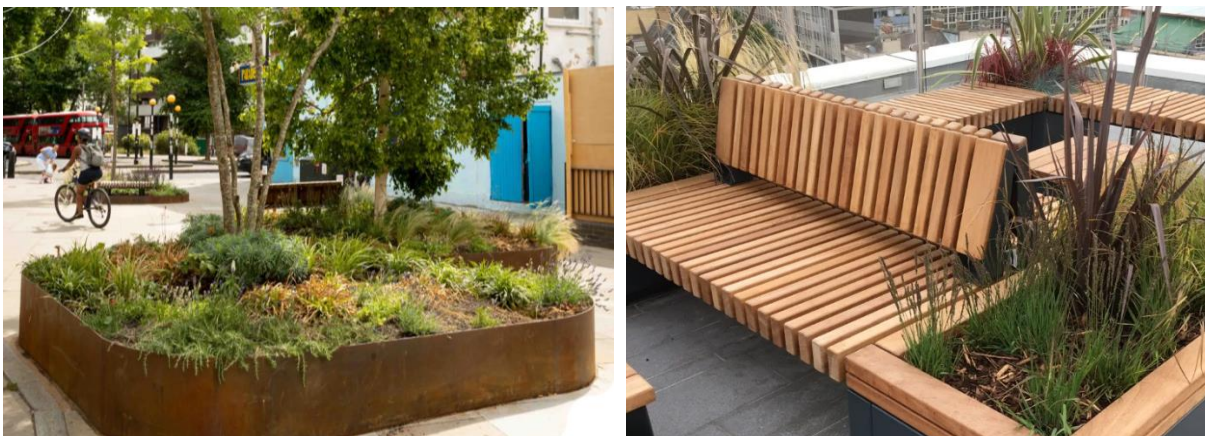
Grønne elementer

Figur 52 viser hvordan det skal tilføres grønne elementer i form av områder med gress, trær, blomsterkasser og større bed. Noen av blomsterkassene og bedene vil bli tilrettelagt med uformelle sitteplasser langs kanten. De ulike elementene plasseres slik at de skaper naturlige ledelinjer over torget, hvilket legger til rette for enkel og intuitiv bruk av området, da man ved hjelp av lange siktlinjer gjør det tydelig hvor en kan gå for å komme frem til ulike målpunkt.

Figur 52 viser illustrasjon av grønne elementer på torget.

Deler av torget vil også få mer vegetasjon i form av regnbed og annen beplantning. Hensikten er å trekke naturen inn i det urbane bylivet og unngå at området kun dekkes av harde flater. Dette knyttes både opp mot overvannshåndtering, men er også viktig med tanke på opplevelsen av torget og den positive effekten vegetasjon i bybildet har for folks mentale helse (Souter-Brown, 2015). Trær og vegetasjon kan også bidra til bedre luftkvalitet (Bymiljøetaten, 2022), og fungere som vindskjerming i enkelte områder. Bruk av grønne elementer er også et resultat av brukermedvirkningen hvor det kom frem ønske om bruk av trær og annen beplantning på torget. Det skal være variasjon i vegetasjonen med ulike farger og former for å skape liv i bybildet, og dette illustreres i figur 53.

Figur 53 viser bruk av vegetasjon i ulike fargenyanser og former. Figur 53a (venstre) og 53b (høyre).

Åpne og fleksible rom for ulike bruk

Gjennom medvirkningsprosessen kom det frem ønske om å ha ulike arrangementer på torget, som for eksempel konserter og marked. For å gjøre dette mulig skal torget utformes slik at det er flere åpne rom, samt fleksible rom hvor møblering kan fjernes for å lage større åpne arealer. Dette vil skape mange muligheter for hva som kan gjøres og arrangeres på torget.

Deler av torget som grenser til bybanestoppet vil være åpent og ha mulighet til å romme for eksempel en scene, vist med eksempel i figur 54. Ved å plassere en scene her med ryggen mot bybanestoppet, inviteres de som kommer fra storsenteret, kulturhuset og omkringliggende bygg inn på arrangementet, og torgets ulike sitteplasser kan benyttes av publikum.

Figur 54 viser midlertidig scene oppsatt i fleksibel sone for å illustrere mulighet for flerbruk.

Lekeområde

I området hvor torget grenser mot kirken planlegges det et lekeområde, illustrert i figur 55. Dette skal utformes med lekeapparater som tilrettelegger for trygg lek og aktivitet for flere aldersgrupper. Det skal være et utvalg av apparater som er attraktive for både små og store barn, samt områder og apparater med fleksibel bruk hvor barn og unge selv styrer leken. Eksempler på apparater kan være små klatrestativ, små trampoliner nedfelt i bakken og slakk line, som vist i figur 55 og 56. Her kan barn boltre seg og leke sammen med andre barn, og dette blir en møteplass for småbarnsfamilier på torget. Apparater er valgt med tanke på å treffe en bred målgruppe fra de minste til de eldre barna og ungdommer.

Figur 55, Figur 55a (venstre) viser lekeplassens utforming, egen illustrasjon fra Sketchup, Figur 55b og 55c (oppe høyre) og Figur 55d (nede høyre) viser forslag til ulike lekeapparater.

Figur 56a (venstre) og Figur 56b (høyre) viser forslag til ulike lekeapparater).

Sitteplasser langs lekeområdet bidrar til at man kan oppholde seg i området over lengre tid, og voksne kan sitte og følge med mens barna leker. Det skal etableres et overbygg med sitteplasser og bord i tilknytning til lekeplassen, vist i figur 57. Dette gir mulighet for opphold under tak en regnværsdag mens andre er ute og leker. Overbygget vil også gi skygge fra solen på varme dager og sitteplassene egner seg godt til medbrakt mat.

Transformasjonen av Kirketorget i Moss, presentert i kapittel 3.9.2, beskrives som et velfungerende prosjekt, som brakte nytt liv til byen med en stor lekeplass på torget. Den planlagte lekeplassen med tilhørende sitteplasser for opphold kan bli et positivt tilskudd i nærmiljøet i Åsane, og en sosial møteplass for både små og store.

Figur 57 viser hvordan sitteplasser med overbygg er plassert i tilknytning til lekeområde.

Uteservering

Det legges til rette for uteservering i randsonen av torget, vist i figur 58. I tilknytning til et av de nye byggene som avgrensner torget legges det til rette for minst to ulike virksomheter i første etasje med tilhørende uteservering. Det planlegges uteservering blant annet fordi det skaper liv og aktivitet på torget. Dette er et tilbud som vil trekke til seg flere ulike målgrupper. Gjennom uteserveringen legges det til rette for sosiale møter og hygge mellom de som sitter på kafeen eller restauranten, men også mellom de og forbigående. Uteserveringen kan omfatte både kafévirksomhet og restaurant med servering av varme retter.

I tillegg til serveringssteder skal det også etableres en kiosk eller lignende hvor man kan kjøpe mat som kan nytes på torget. På denne måten tilrettelegges torget med serveringstilbud og mulighet for bespising i ulike prisklasser. Dette settes i sammenheng med at nærmiljø bør tilrettelegges for opphold uten kostnad (Sunne kommuner, 2022), og kan videre bidra til å redusere sosiale ulikheter ved at områdets tilbud tilrettelegges for flere.

Figur 58: Illustrasjon av uteservering.

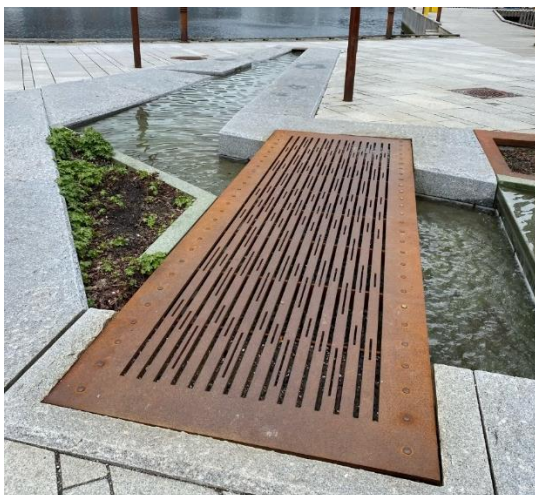
Overvannsløsning

Overvannsløsningen skal etableres delvis for å håndtere lokalt overvann, men den skal også fungere til lek og tilføre visuelle kvaliteter til torget. For å skape en helhet og sammenheng med omgivelsene tas det opp elementer fra Åsane kirke i dammens form og materialbruk, vist i figur 59. Stein i rødlige toner legges i bunn av dammen eller som kantstein og dammens form følger konturene av kirken sett ovenfra.

Fra dammen ledes overvannet i en kanal over torget og føres videre mot sør langs bybanesporet. På torget vil kanalen være delvis åpen for å legge til rette for lek, men vil noen steder være dekket med åpen rist for å sikre fremkommelighet over torget. Figur 60 viser eksempel på en åpen overvannshåndtering ved Fløttmannsplassen i Bergen, og viser hvordan rist kan brukes som bro over åpen vannkanal. I dette planforslaget vil risten fungere som en heldekkende langsgående rist over et lengre strekk av overvannskanalen i stedet for at den fungerer som en bro på tvers av kanalen. På denne måten vil man sikre vannavrenning fra torget gjennom åpningene i risten, samtidig som universell utforming ivaretas med tanke på fremkommelighet.

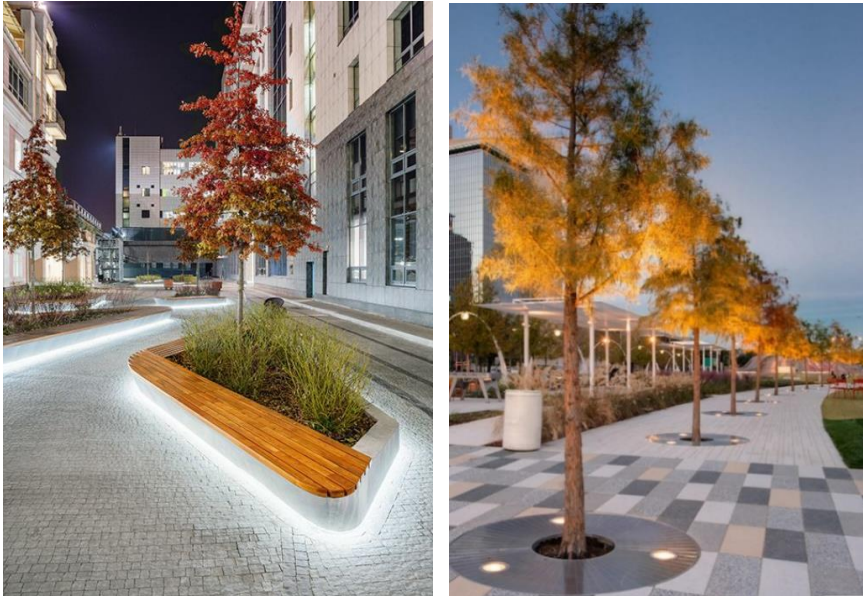
Figur 59 viser illustrasjon av prinsipp for overvannsløsning fra egen modell i SketchUp.

Figur 60 Rist som fungerer som bro over åpen vannkanal, på Fløttmannsplassen ved Damsgårdsveien, 30.04.23.

Lyssetting

Fra medvirkningsarbeidet kom det frem at lyssetting på torget var et ønske fra flere. Lyssettingen på torget kan brukes både for å øke brukervennligheten og gi området en opplevelse av trygghet (Universell Utforming AS, 2019), men også som designelement for å oppnå visuelle kvaliteter. Figur 61 viser eksempler på hvordan ulik lyssetting skal brukes som stemningsskapende element på torget.

Figur 61 viser hvordan lyssetting kan brukes som designelement. Figur 61a (venstre) og Figur 61b (høyre).

Visuelle kvaliteter

De ulike elementene på torget skal på hver sin måte bidra med visuelle kvaliteter til området. Ved valg av materialkvalitet, farger og formspråk skal møbleringen av torget skape en sammenheng mellom de ulike sonene, samtidig som det ferdige torget harmonerer med omgivelsene rundt torget. Visuelle elementer som ulik materialstruktur, bruk av vann og vegetasjon og belysning skal velges med mål om å tilføre estetiske kvaliteter til området.

Identitet og særpreg

Resultat fra medvirkningsarbeidet sammen med egne observasjoner og litteratursøk gir grunnlag for hvordan man kan ivareta hensynet til identitet og særpreg. I overvannsløsningen skal det legges til rette for en historisk vandring langs overvannskanalen. Når det regner vil kanalen tjene sin hensikt og lede bort vann, men i perioden med oppholdsvær er det fortsatt et ønske at dette elementet skal tilføre noe til torget. Bunnen av kanalen vil derfor være utsmykket med fire eller fem avstøpninger av historiske foto knyttet til Åsanes utvikling, eksempelvis bilder knyttet til den gamle Postveien i Åsane. For å bevare stedets karakter og identitet vil det også ha betydning at de nye bygningene som er planlagt rundt torget bygges i en stil som harmonerer med området ellers, både i form av utforming og materialvalg.

6.2.3. Sosiale tilbud

Gehl (1987) var i sitt arbeid opptatt av hvordan og hvorfor folk beveger seg ut i gatene, og mente blant annet at attraksjoner og livet i gaten vil være av stor betydning for om folk velger å oppsøke et område. Minst like viktig som den fysiske utformingen av torget, er derfor tilretteleggingen for ulike sosiale aktiviteter. Dette inkluderer både aktiviteter som skjer på torget, men også innholdet i bygningene som rammer inn torget.

I området rundt planområdet eksisterer det allerede en del sosiale tilbud innen idrett, frivillighet og kultur, i tillegg til kommersiell handelsvirksomhet. Det nye torget kan bli en god arena for videreføring av eksisterende aktiviteter i området. Samtidig kan man ved utformingen av torget bidra til at det åpner seg muligheter for etablering av nye aktiviteter og sosiale tilbud i området. Det tilrettelegges for sosiale møteplasser med benker og aktivitetsområder, i tillegg til større åpne areal for mer fleksibel bruk. Her kan det med ulik hyppighet arrangeres aktiviteter som små konserter, spillfestival, kinodag, bruktmarked, torgdager og lignende. Figur 62 viser eksempel fra spillfestival i Bergen og lokal torgdag i Orkanger. Den planlagte aktiviteten i omkringliggende bygninger vil også bidra til sosiale tilbud på torget.

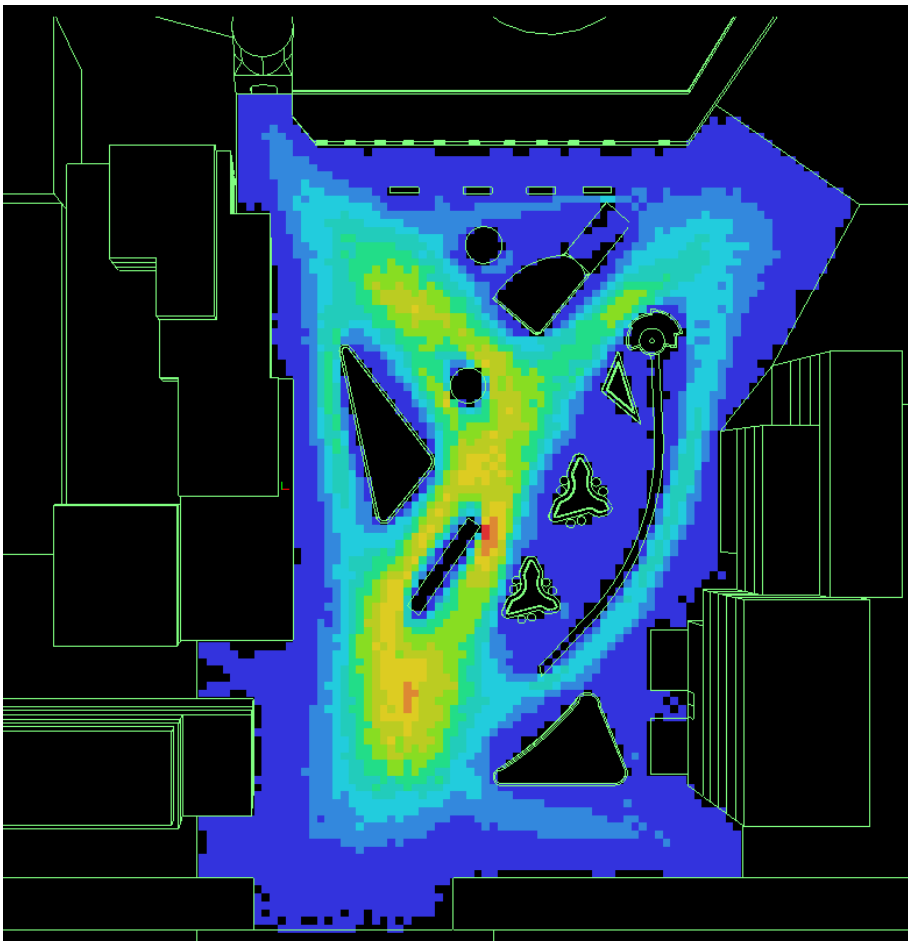
Figur 62 viser spillfestival i Bergen (venstre) og torgdag i Orkanger (høyre). Figur 62a (venstre) og Figur 62b (høyre).

Små tilfeldige møter kan også bidra til å skape sosiale attraksjoner på torget. På Røa torg, presentert i inspirasjonsprosjekter kap. 3.9.1, fungerer uteservering sammen med blågrønne strukturer og vannlek som en arena for sosiale møteplasser og er attraktiv for barn og voksne. Torget er av en mindre skala enn Åsane torg vil være, men inneholder noen av de kvalitetene som er ønskelig å skape på torget i Åsane.

6.2.4. Romlige analyser av planforslag

Det er gjennomført en ny bevegelsesanalyse over torget etter møblering, og resultatet av denne er vist i figur 63. Resultatet fra analysen viser at møbleringens plassering bidrar til at ferdselssonene i stor grad vil følge samme trasé som før møblering. Analysen viser at valgt møblering tilrettelegger for gode bevegelsesakser mellom det man antar vil være viktige målpunkt utenfor planområdet. Møbleringen legger også til rette for bruk av hele torget, samtidig som man sikrer god fremkommelighet ved flere mulige veivalg over torget. Resultatet av analysen understøtter dermed de valgene som er gjort med tanke på plassering av soner for ferdsel og møblering.

Møbleringen som er satt inn vil i liten grad påvirke synligheten over torget og resultatet fra en synlighetsanalyse vil dermed ikke avvike særlig fra analysen over det umøblerte torget. Dette begrunnes med at møbleringens hovedelement stort sett er under eller over øyehøyde og vil dermed ikke påvirke siktlinjer.

Figur 63 viser resultat av bevegelsesanalyse på det ferdig møblerte torget. Analysen viser at bevegelsesmønstret endres noe, men at hovedtraseen i stor grad vil følge sammen trasé som før møblering.

7. Diskusjon

I en bydel med over 40 000 innbyggere kan det planlagte torget i Åsane sentrum få en viktig funksjon som lokalt bytorget. Torget kan bli en arena for ulike arrangement og en møteplass for folk i lokalsamfunnet, på tvers av alder, interesse og livssituasjon. Men som litteraturen viser er by- og stedsutvikling kompleks, og flere ulike faktorer vil ha betydning for torgets fremtid i bybildet. I arbeidet med å besvare oppgavens problemstilling så vi derfor behovet for å først undersøke hva som skal til for å skape et attraktivt byrom, uavhengig av beliggenhet, og deretter sette dette i sammenheng med det aktuelle planområdet i Åsane.

Litteraturstudiet viser at etablering av attraktive byrom er en sammensatt oppgave som krever god planlegging og involvering av flere ulike aktører og fagfelt. Byrommets attraktivitet avhenger både av tilgjengelighet, fysisk utforming og visuelle kvaliteter, men vil også være et resultat av sosiale tilbud i området. Tilgjengelighet handler i denne sammenheng både om gatenettstruktur og tilknytning til omkringliggende omgivelser, men også om universell utforming og tilrettelegging for alle. Attraktive byrom kjennetegnes også ved at de muliggjør ulike bruk for ulike målgrupper samtidig som de legger til rette for opphold uten kostnad. Byrom som gir mulighet for ulike aktiviteter, er noe av det som ifølge Whyte skaper vellykkede byrom (Sirowy, 2015, s.196).

For å skape attraktive byrom viser litteraturen også at det er viktig å ivareta områdets eksisterende karakter og identitet. I denne sammenheng kan blant annet medvirkningsarbeid utover det som er kravet i plan og bygningsloven gi nyttig kunnskap om lokale forhold. Tidlig involvering av lokalbefolkningen i planprosessen kan også bidra til å øke det lokale engasjementet og videre øke bruken av et område (Sunne kommuner, 2022).

Attraktive byrom har også en jevn strøm av mennesker, og dette kan man blant annet oppnå ved å legge til rette for blandet bruk og aktive fasader i første etasje av byrommets tilgrensende bygninger. På denne måten får mennesker muligheten til å se og komme i kontakt med andre, og området kan oppleves tryggere. Jane Jacobs mente at et område eller en gate trenger øyner på seg og aktivitet for at den skal oppleves som trygg, og dette oppnås gjerne ved kombinasjon av tetthet, blandet bruk og aktive fasader. Målpunkt i form av sosiale aktiviteter eller andre attraksjoner som skaper nysgjerrighet og interesse vil også være avgjørende for attraktiviteten og bruken av et område. Dette kan både knyttes til Jan Gehls teorier om at attraksjoner er viktig for å tiltrekke seg folk, men også til den sosiale dimensjonen beskrevet av Carmona, hvor man som byplanlegger kan manipulere til sosiale møter og aktivitet i offentlige byrom. Sosiale aktiviteter og attraksjoner kan både inkludere utendørs arrangement som konserter og markedsdager, men også ulike tilbud som kafé, frisør, kino eller lignende i bygninger som grenser til uterommet.

Litteraturstudiet har bidratt til dypere innsikt i oppgavens tema og hva som kjennetegner et attraktivt byrom. Videre har arbeidet med områdebeskrivelsen av Åsane gitt en helhetlig forståelse av dagens situasjon i planområdet. I arbeidet med planforslaget har vi vektlagt elementer som i litteraturstudiet fremheves som viktige for å øke attraktiviteten til et område, og satt dette i sammenheng med lokale forhold i Åsane.

Det har vært et mål å skape et torg som oppleves attraktivt og tilgjengelig for alle. Den fysiske utformingen av området kan bidra til dette blant annet ved etablering av ulike soner på torget og ved å la alle hovedløsninger være universelt utformet. Torget er planlagt med tydelige ferdselssoner avgrenset av elementer som skaper naturlige ledelinjer over torget, hvilket tilrettelegger for enkel bruk og fremkommelighet. God fremkommelighet forsterkes ved valg av dekke som egner seg for både gående og personer med barnevogn eller i rullestol. De ulike sonene gir rom for opphold og variert aktivitet for flere målgrupper på tvers av alder og interesse.

Sonen for lek og aktivitet er etablert for å gi et tilbud til barnefamilier, men vil også være et mulig oppholdssted for eldre barn og ungdommer på ettermiddag og kveldstid, slik som det er etterlyst i medvirkningsarbeidet. Bruk av lekeapparater som egner seg for ulike aldersgrupper sammen med etablering av flere sitteplasser i området er bevisste valg i arbeidet med å tilrettelegge området for flere ulike aldersgrupper. De overbygde sitteplassene vil også legge til rette for bruk i flere væertyper. De andre sonene som inkluderer soner for sitteplasser, uteservering og blågrønn sone er tilrettelagt for en bred målgruppe og inviterer til både aktivitet og opphold.

I medvirkningsarbeidet nevnes nærhet til naturen og Åsanes historie fra bygd til by som særlig viktige og identitetsskapende elementer i bydelen. Ved å tilføre vegetasjon til torget og historiske avstøpninger i overvannsløsningen, vil torgets fysiske utforming trekke frem noe av det de lokale ser på som Åsanes identitet. Det grønne og frodige er gitt plass i bybildet i møte med det urbane byliv som skal skapes gjennom små og store lokale butikker og fasiliteter. Dette vil også gi positive gevinster knyttet til lokal overvannshåndtering og tilfører området visuelle kvaliteter.

I tillegg til den fysiske utformingen, vil også sosiale aktiviteter ha betydning for om torget oppleves som et attraktivt byrom. Det eksisterer allerede en del sosiale aktiviteter i området, og torget kan utmerke seg som en arena hvor noen av disse kan videreføres. I den fleksible sonen på torget kan det arrangeres torgdager, utetrening, konserter eller andre arrangement i regi av lokale, frivillige eller næringsvirksomheter i området. Selv uten ærend i sentrum, vil folk kunne ta turen til torget for å se og møte andre mennesker.

Ved å legge til rette for aktive fasader i første etasje skapes gode rammer for et levende torg. Små forretninger og serveringssteder med ulikt tilbud og åpningstid vil fungere som målpunkt gjennom hele døgnet, og sørger for liv på torget ved å trekke til seg folk. Etablering av kino i tilknytning til torget kan bidra til aktivitet i gatene også på kveldstid, både i ukedager og i helger. Etablering av kontor og boliger i de øvre etasjene i byggene kan bidra til en naturlig overvåkning av torget som skaper en trygghet for de som oppholder seg der. Som resultat av at mulighetsstudiet i Åsane sentrum tilfører flere boliger, arbeidsplasser og servicetilbud i sentrumsområdet, kan man også forvente et økt antall mennesker i området gjennom døgnet. Når uterommene i sentrum også opparbeides slik at de i større grad tilrettelegges for myke trafikanter bidrar dette til å øke torgets tilgjengelighet og attraktivitet i området.

I dag er det mulig å komme seg til torget via flere ulike tilkomstveier, både for gående, syklende, kjørende og kollektivreisende. Det må vurderes om det er behov for ytterligere tilrettelegging med sykkelparkering i umiddelbar nærhet til torget for å øke tilgjengeligheten for syklende. De som kommer kjørende til området vil bli ledet ned i parkeringsgarasje. Herfra bør det planlegges heis med direkte utgang til torget for å øke tilgjengelighet mellom parkeringsplass og torg. Dette kan løses ved etablering av felles trapperom og heis i tilknytning til planlagt bebyggelse ved torget. Løsningen kan ha to utganger, den ene med direkte utgang til torget og den andre med tilkomst inn i bebyggelse.

Det er også noen faktorer vi ikke kan styre i planforslaget, men som vi likevel vil diskutere her fordi de kan ha en innvirkning på resultatet av torget. Dette gjelder utforming av og materialvalg knyttet til planlagt bebyggelse rundt torget, usikkerheten knyttet til etablering av bybane og tilgjengeligheten mellom torget og eksisterende boligområder utenfor sentrumsområdet.

Som beskrevet av Carmona (2010, kap. 4) vil form, størrelse og struktur på de bygde omgivelser ha betydning for om stedet blir robust og tilpasningsdyktig over tid, og om det vil oppleves og brukes både som rom for bevegelse og opphold. Utformingen av den nye bebyggelsen rundt torget vil dermed ha stor betydning for opplevelsen av torget, og de nye byggene bør derfor utformes på en måte som harmonerer med torgets konsept slik at det skapes en helhetlig romfølelse.

Det er også knyttet usikkerhet til etablering av bybanelinjen til Åsane, og når den eventuelt vil stå ferdig. Dette vil både ha betydning for de fysiske rammene rundt torget, men også for attraktiviteten til torget og antall kollektivreisende man kan forvente seg i området. Det har derfor vært viktig å planlegge torget på en slik måte at det kan fungere uavhengig av om bybanen realiseres eller ikke. Dersom det etableres et bybanestopp i direkte tilknytning til torget vil dette gi økt gangtrafikk over torget, samtidig som torget kan fungere som venteområde for de som skal videre med bybanen. Et attraktivt torg i direkte tilknytning til bybanestoppet kan også føre til økt interesse for å gå av i dette

området, enten som en planlagt utflukt eller som en spontan aktivitet. Dersom det ikke etableres bybanestopp ved torget kan man miste mulige besøkende ved at kollektivreisende fra andre holdeplasser aktivt må velge å oppsøke torget. Da kan man større grad være avhengig av å etablere målpunkt som skaper interesse på torget.

Som Gehl beskriver kan våre fysiske omgivelser påvirke de valgte turene man tar i hverdagen. Gatennettet rundt sentrumsområdet vil fortsatt være bildominert og dette kan ha betydning for om de som bor i boligområdene rundt Åsane sentrum vil gå til torget eller ikke. Tilrettelegging av gangforbindelser fra boligområdene ellers i Åsane og til torget vil kunne bidra til å øke attraktiviteten og bruken av det nye torget.

Usikkerheten knyttet til antall besøkende på torget vil gjøre det vanskelig å avgjøre om kundegrunnlaget i området er stort nok for å drifte fasiliteter i alle første etasjer som vender ut mot torg og tilgrensende gater. Dette kan videre ha betydning for attraktiviteten og aktiviteten i gatene og på torget. De etablerte kjøpesentrene med sitt utvalg av fasiliteter og butikker samlet på ett sted vil også utgjøre en trussel mot livet på torget.

Når alt dette er diskutert vil det likevel være vanskelig å fastslå om planforslaget vil fungere som planlagt med tanke på opplevelse og bruk. Ved bruk av ulike analysemetoder knyttet til relevant teori kan vi forsøke å finne løsningen som mest sannsynlig vil gi det resultatet vi er ute etter. Stedsanalysene viser at de tilførte bygningene og det endrede gatenettet skaper en større funksjonsbanding i Åsane sentrum i tillegg til at området blir mer fotgjengervennlig. Planområdet blir på denne måten mer tilgjengelig for områdene rundt og i mye større grad tilrettelagt for myke trafikanter. Dette er faktorer som kan bidra til at det kommer flere besøkende til torget i Åsane sentrum. Blanding av funksjoner med åpningstid til flere tider av døgnet og vil bidra til at området oppleves tryggere da det kan forventes en jevnere strøm av mennesker på torget gjennom store deler av døgnet.

8. Konklusjon

Planforslaget legger til rette for å utvikle Åsane torg til et lokalt bytorg som rommer flere ulike funksjoner knyttet til både handel og aktivitet. De ulike sonene på torget bidrar til inkludering ved å tilrettelegge for flere typer bruk for ulike aldersgrupper og interesser, samtidig som aktive fasader i tilgrensende første etasjer vil bidra til å skape liv på torget til ulike tider på døgnet. Planforslagets vektlegging av blågrønne elementer vil føre med seg positive effekter knyttet til både lokal overvannshåndtering og biologisk mangfold, og vil også bidra til opplevelser og kan ha en gunstig innvirkning på fysisk og mental helse. Torget vil på denne måten fungere som en sosial møteplass, hvor kjente og ukjente kan møtes og bygge relasjoner, og som et sted for rekreasjon og opphold.

Torget funksjon som attraktiv møteplass forsterkes ved etablering av en fleksibel sone hvor både eksisterende og nye attraksjoner i form av torgdager, konserter og andre aktiviteter kan finne sted. Hensynet til lokale medvirkningsprosesser underveis i arbeidet er vektlagt og dette har bidratt til å utvikle et torg som ivaretar lokale verdier og stedsidentitet. Ved å samtidig vektlegge visuelle kvaliteter og stille krav til universelle løsninger kan man skape et torg som oppleves vakkert og tilgjengelig.

Det vil likevel være vanskelig å fastslå på forhånd om planen vil fungere slik den er tenkt. Resultatet fra stedsanalysene og bevegelsesanalysen kan likevel si noe om sannsynligheten for at forslaget vil ha en ønsket effekt. Tilførsel av ny bebyggelse med blandet bruk i sentrumsområdet sammen med et gatenettverk som i større grad er tilrettelagt for gående er viktige holdepunkt for å kunne si at planen vil lykkes. De lange siktlinjene som skapes gjennom det planlagte torget, øker synligheten mellom ulike målpunkt og vil videre bidra til økt tilgjengelighet for flere.

På bakgrunn av dette mener vi at både tilgjengelig litteratur og gjennomførte analyser støtter de valgene som er tatt, og at planforslaget i stor grad svarer til problemstillingen hvor målet var å utvikle Åsane torg til å bli et attraktivt torg for alle.

8.1. Forslag til videre arbeid

Det pågående planarbeidet for Åsane sentrum skal etter planen gjennomføres i løpet av de neste årene. Et interessant arbeid i ettertid kan være å undersøke om Åsane torg får den ønskede funksjonen som lokalt bytorg og møteplass. Hvordan brukes torget når det er ferdigstilt i forhold til hva man så for seg på forhånd, og videre undersøke hva som eventuelt fungerer eller ikke fungerer og hvorfor. Det kan også være interessant å sammenligne dagens planer med det endelige resultatet for å undersøke om planene overholdes eller endres underveis, og eventuelt hvorfor?

9. Litteraturliste

Asmervik S. (2009). *Universell utforming – byer, hus og parker for alle*. 1. utg. Tapir Akademisk forlag.

Bergen kommune (u.å.) *Mål for byen*. Hentet 29.04.2023 fra

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/arkitekturog-byformingsstrategi/maal>

Bergen kommune. (2008). *ÅSANE. KDP ÅSANE SENTRALE DELER*. Hentet 21.04.2023 fra

<https://www.arealplaner.no/bergen4601/arealplaner/4082>

Bergen kommune. (2012). *Områderegulering Åsane Sentrum*. Hentet 21.04.2023 fra

https://www.arealplaner.no/bergen4601/arealplaner/3972?fbclid=IwAR0R7kcan58J9NuzCOqUfLC8BVVS6hR_fJlLk3hKIsH3HKiQ69r5nMecmfY

Bergen kommune (2015). *Bergen 2030 - kommuneplanens samfunnsdel*. Hentet 17.02.2023 fra

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/bergen-2030>

Bergen kommune (2019a). *Kommuneplanens arealdel 2018*. Hentet 14.03.2023 fra

<https://bergen.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=10118e25d3a44cd8a294869b99c2f137>

Bergen kommune (2019b). *Bestemmelser til KPA 2018*. Tilgjengelig fra

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kommuneplanens-arealdel-2018/kpa2018-ble-vedtatt-i-bystyret-19-juni-2019>

Bergen kommune (2019c). *KPA2018 kommuneplanens arealdel, planbeskrivelse*. Tilgjengelig fra

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kommuneplanens-arealdel-2018/kpa2018-ble-vedtatt-i-bystyret-19-juni-2019>

Bergen kommune (2019d) *Kommunedelplan for overvann 2019-2029*. Hentet 28.03.2023 fra

<https://indd.adobe.com/view/fe3ba01c-2536-4bb9-8b96-72d5ff822876>

Bergen kommune (2021). *Identitet med særpreg – kulturminneplan for Bergen 2021-2025*.

Tilgjengelig fra: <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kulturmiljøplan-for-bergen/om-kulturmiljøplanen>

Bergen kommune (2022a). *Strategisk planprogram for Åsane sentrale deler*. Tilgjengelig som pdf. fra <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/offentlige-planer-under-arbeid/strategisk-planprogram-for-den-sentrale-delen-av-asane>

Bergen kommune (2022b). *Tall som beskriver klima i Bergen*. Hentet 05.05.2023 fra <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/fakta-om-bergen/klima/tall-som-beskriver-klima-i-bergen>

Bergen kommune (2023a), *Strategisk planprogram for den sentrale delen av Åsane*. Hentet 14.03.2023 fra <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/offentlige-planer-under-arbeid/strategisk-planprogram-for-den-sentrale-delen-av-asane>

Bergen kommune (2023b). *Legger frem plan for Bybanen til Åsane*. Hentet 27.04.2023 fra <https://www.bergen.kommune.no/politikk/byradet/behandlede-saker/bymiljo/legger-frem-plan-for-bybanen-til-asane>

Bergen kommune. (2023c, 18. Januar). *Åsane kulturhus*. <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/kultur-idrett-og-fritid/kultur/kulturlokaler/asane-kulturhus>

Bergen kommune (u.å.) *Liavatnet i Åsane*. Hentet fra <https://ut.no/turforslag/1112337/liavatnet-i-asane>)

Bergen og Hordaland turlag (u.å). *Bergenstrimmen nord*. Hentet 24.04.2023 fra <https://konkurransen.trimpoeng.no/turtrimbergenord/turer>

Blanc, C. (2022, 06.oktober). *Ordliste: Definisjoner av et utvalg av ord og begreper brukt i Arkitektur- og byformingsstrategien*. Bergen kommune. Hentet fra: <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/arkitekturog-byformingsstrategi/om-strategien/ordliste>

Bymiljøetaten (2022). *Hvordan etablere god blågrønn infrastruktur i sentrumsområder – Med Åsane som Case*. <https://www.bergen.kommune.no/api/rest/filer/V963864>

Bækken, I. (2020) *Åsane kommune*. Tilgjengelig fra:

<https://www.bergenbyarkiv.no/oppslagsverket/2020/06/10/asane-kommune/>

Carmona, M., Tiesdell, S., Heath, T. & Oc, T. (2010). *Public Places – Urban Spaces, The Dimensions of Urban Design* (2.utg.) Routledge.

Den Norske Kirke. (2023, 14. mars). *Stjernen Åpen barnehage*. <https://www.kirken.no/nb-NO/fellesrad/Bergen/menigheter/Asane-menighet/virksomhetsomrader/barn-og-ungdom/stjernen-apen-barnehage/>

FHI (2020). *Sosialt bærekraftige lokalsamfunn*. Hentet 20.03.2023 fra

<https://www.fhi.no/hn/folkehelse/artikler/sosialt-barekraftige-lokalsamfunn/>

Foss, T. og Sunde, H. (1986). *Åsane frå bygd til bydel*. Bergen: J.W. Eides Forlag.

Fysak Åsane (u.å). *Fysak Åsane*. Hentet 16.04.2023 fra <https://fysakbergen.no/fysakasane/>

Fremtenkt (2022). *Rapport fra FÅ10: Nytt torg og offentlige plasser i Åsane sentrum*. Hentet 03.03.2023 fra: <https://dok.fremtenkt.no/fa10>

Gangstøe, T. (14.04.2023). *-Jeg ønsker meg masse folk*. Åsane tidende. Hentet 18.04.2023 fra <https://www.aasnetidende.no/jeg-onsker-meg-masse-folk/s/5-155-338>

Gehl J. (1987). *Life Between buildings: Using public space*. (3.utg.) The Danish Architectural Press.

Gehl, J. & Gemzøe, L. (2006). *New city spaces* (3.utg.) The Danish Architectural Press.

Goldblatt P., Castedo A., Allen J., Lionello L., Bell R., Marmot M., von Heimburg D., Ness O. (2023). *Rapid review of inequalities in health and wellbeing in Norway since 2014*. (Report 3/2023) Institute of health and equity. read-executive-summary.pdf (instituteofhealthequity.org)

Grindaker. (u.å.a.). *Harbitz Torg*. Hentet 27.april 2023 fra <https://grindaker.no/projects/harbitz-torg-2>

- Grindaker. (u.å.b.). *Thorbjørn Egners plass*. Hentet 27.april 2023 fra <https://grindaker.no/projects/thorbjorn-egners-plass/>
- Hartvedt, G.H. & Skreien, N. (16. februar 2001). *Åsane (bydel og tidligere kommune)*. Bergen byleksikon. <https://www.bergenbyarkiv.no/bergenbyleksikon/arkiv/1407625>
- Husaas et al. (2016). *Byrom en ide håndbok*. Kommunal og moderniseringsdepartementet. Hentet 23.03.2023 https://www.regjeringen.no/contentassets/c6fc38d76d374e77ae5b1d8dcdbbd92a/byrom_id_ehandbok.pdf
- Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of great American Cities*. Hentet 18.04.2013. https://hvl.instructure.com/courses/21783/files/1916484?module_item_id=542979
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2014). *Medvirkning i planlegging*. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/medvirkningsveileder/h2302b_veileder_medvirkning.pdf
- Kommunal- og Moderniseringsdepartementet. (2021). *Universell utforming i planlegging*. https://www.regjeringen.no/contentassets/69872218a4f547a28be23fd7adb44e5c/no/pdfs/h-2480-b-universell-utforming-i-planlegging_v2.pdf
- Landro, O (2023). *Nå er det 200 her hver fredag*. Hentet 12.04.2023 fra: Nå er det 200 her hver fredag - Åsane Tidende (aasanetidende.no)
- Lange, E. (u.å.). *Flukten fra landsbygda*. Hentet 18.04.2023 fra <https://www.norgeshistorie.no/velferdsstat-og-vestvending/1802-flukten-fra-landsbygda.html>
- Likestilling og diskrimineringsloven (2017). *Lov om likestillings og forbud mot diskriminering (LOV-2017-06-16-51)*. Lovdata. <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2017-06-16-51>
- Meld. St. 40 (2020-2021). *Mål med mening – Norges handlingsplan for å nå bærekraftmålene innen 2030*. Kommunal- og distriktdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-40-20202021/id2862554/?ch=4#kap4-3>

Miljøløftet (2022). *Delstrekning 4 – Tertneskrysset til Vågsbotn*. Hentet 14.03.2023 fra Delstrekning 4 - Tertneskrysset til Vågsbotn (miljøløftet.no)

Nes et al. (2021). *Livskvalitet i Norge*. Folkehelse rapporten. Folkehelseinstituttet.
<https://www.fhi.no/nettpub/hin/samfunn/livskvalitet-i-norge/?term=&h=1#hvordan-kan-vi-fremme-livskvaliteten->

Norske landskapsarkitekters forening. (u.å.). *Kirketorget*. Hentet 27.april 2023 fra
<https://landskapsarkitektur.no/prosjekter/kirketorget>

Norsk klimaservicesenter (u.å.). *Klima i Norge 2100–kunnskapsgrunnlag for klimatilpasning oppdatert i 2015*. NCCS report no. 2/2015 2. opplag. Hentet 06.03.2023 fra
<https://klimaservicesenter.no/kss/rapporter/kin2100>

Norconsult. (u.å.). *Røa torg*. Hentet 26.april 2023 fra <https://www.norconsult.no/prosjekter/roa-torg/>

NOU 2020: 16. (2020). *Levekår i byer: Gode lokalsamfunn for alle*. Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc978f8e2184980b4597ba59796e7e3/no/pdfs/nou202020200016000dddpdfs.pdf>

Plan og bygningssetaten. (2022). *Medvirkningsprosesser – samedokument*. Hentet 25.04.2023.
Tilgjengelig via: <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/offentlige-planer-under-arbeid/strategisk-planprogram-for-den-sentrale-delen-av-asane>

Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling*. (LOV-2008-06-27-71). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Project for Public Spaces. (2008, 31. desember). *Jan Gehl*. Project for Public Places.
<https://www.pps.org/article/jgehl>

Regjeringen (1998). *Fortetting med kvalitet – bebyggelse og grøntstruktur*. Miljøverndepartementet. Hentet 01.05.2023 fra
<https://www.regjeringen.no/contentassets/4ca3568a7fc143049f6809e70fe34bab/6107-fortet.pdf>

- Regjeringen (2022). *Arkitektur og byggeskikk*. Hentet 17.04.2023 fra https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/fagtema/arkitektur/id2814958/?expand=factbox2814971
- Sirowy B. (2015). *Offentlige rom i en kompakt by*. I G. S. Hanssen, H. Hofstad og I. Saglie (Red.), *Kompakt byutvikling – muligheter og utfordringer*. (s. 193-206). Universitetsforlaget.
- Smedsvig Landskapsarkitekter (u.å.). *Åsane videregående skole og kulturhus*. Hentet 18.04.2023 fra <https://smedsvig-landskap.no/projects/asane-vgs-og-kulturhus/>
- Souter-Brown G. (2015). *Landscape and urban design for health and well-being - Using Healing, sensory and therapeutic gardens*. Canada: Routledge.
- SpaceSyntax. (u.å.a). *DepthMapX*. Hentet 4. april 2023 fra <https://www.spacesyntax.online/software-and-manuals/depthmap/>
- SpaceSyntax. (u.å.b). *Agent-based model (or analysis)*. Hentet 04.april 2023 fra <https://www.spacesyntax.online/term/agent-analysis/>
- SSB (2022). *Regionale befolkningsframskrivninger*. Hentet 01.05.2023 fra <https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivninger/statistikk/regionale-befolkningsframskrivninger>
- Statens vegvesen Vegkart (2023). [Kartsøk Trafikkmengde] Hentet 08.03.2023 fra <https://vegkart.atlas.vegvesen.no/#kartlag:geodata/@-30086,6743367,13>
- Store norske leksikon (2023). *Bærekraftig utvikling*. Hentet 08.03.2023 fra https://snl.no/b%C3%A6rekraftig_utvikling
- Suncurves (u.å.). [Søk «Åsane Senter 44»]. Hentet 08.03.2023 fra <https://suncurves.com/nb/>
- Sunne kommuner (2022) *8 prinsipper for helsefremmende stedsutvikling*. Hentet 15.04.2023 fra <https://www.sunnekommuner.no/nyheter/8-prinsipper-for-helsefremmende-stedsutvikling>

Thon Eigedom. (u.å). *Åsane Storsenter*. Thon Eiendom. <https://thoneiendom.no/kjopesenter/aasane-storsenter/>

Trignonor. (u.å.). Kirketorget i Moss. Hentet 27.april 2023 fra <https://www.trignonor.no/lekeklass/lekeklass/kirketorget-i-moss>

van Nes, A. & Yamu, C. (2021). *Introduction to Space Syntax in Urban Studies* (1.utg). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-59140-3>

Vestlandshallen (u.å). *Velkommen til Vestlandshallen*. Hentet 10.04.2023 fra <https://www.vestlandshallen.no/>

Vrålstad, S. (2017, 18.juni). *Bolig og nærmiljø*. I *Statistisk sentralbyrå*. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/bolig-og-naermiljo>

Åsane Arena. (2023, 14. Mars). *Anlegget*. <https://asanearena.no/anlegget>

Åsane frivilligsentral. (u.å.a). *Velkommen til Åsane Frivilligsentral og U82 huset*. <https://asane.frivilligsentral.no/>

Universell utforming AS. (2019). *Universell utforming av uteområder – krav og anbefalinger*. Hentet 03.03.2023 fra https://universellutforming.no/uploads/s6zs3bpT/Uteomrder_krav-og-anbefalinger_WEB.pdf

Åsane frivilligsentral. (u.å.b). *Den store klesbyttedagen 22. april 2023*. Hentet 14.04.2023 fra: <https://asane.frivilligsentral.no/aktivitet?den-store-klesbyttedagen-22-april-2023&Id=12421>

Åsane Frivilligsentral. (u.å.c) *Finn formen*. Hentet 18.04.2023 fra <https://asane.frivilligsentral.no/aktivitet?finn-formen&Id=9837>

9.1. Kildeliste bilder

Archello (u.å.a). *Link the city to nature*. Hentet fra <https://archello.com/project/link-the-city-to-nature>

Archello (u.å.b). *Tree Grating*. Hentet fra <https://archello.com/en/product/tree-grating>

Bare Åsane (2022, a.). *Dette skal koste 730 millioner kroner*. Hentet fra <https://www.bareasane.no/i/29044/dette-skal-koste-730-millioner-kroner>

Bare Åsane (2022, b.). *Inviterer til Jesus-cup i Vestlandshallen*. Hentet fra <https://www.bareasane.no/i/29037/inviterer-til-jesus-cup-i-vestlandshallen>

Behance. (u.å.). *Coexistence garden*. Hentet fra <https://www.behance.net/gallery/142724191/Coexistence-Garden>

Bergen kommune (u.å.a.). *Kommuneplanen arealdel 2018*. Hentet fra <https://bergen.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=10118e25d3a44cd8a294869b99c2f137>

Bergen kommune (2008). *ÅSANE. KDP ÅSANE SENTRALE DELER*. Hentet fra <https://www.arealplaner.no/bergen4601/arealplaner/4082>

Bergen kommune (2012). *ÅSANE. GNR 188, 189, 208, 190, ÅSANE SENTRUM*. Hentet fra <https://www.arealplaner.no/bergen4601/arealplaner/3972>

Bergen kommune (2021). *Identitet med særpreg – kulturminneplan for Bergen 2021-2025*. Hentet fra <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/kulturmiljøplan-for-bergen/om-kulturmiljøplanen>

Bergen kommune (2022, a.). *Turvei rundt Liavatnet i Åsane*. Hentet fra <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/natur-klima-miljo/natur/friomrade/turvei-rundt-liavatnet-i-asane>

Bergen kommune (2022, b.). *Strategisk planprogram for Åsane sentrale deler*. Tilgjengelig som pdf. fra <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/arealplaner/offentlige-planer-under-arbeid/strategisk-planprogram-for-den-sentrale-delen-av-asane>

Bergenskart (2023, a.). *Tjenestekart – Bydeler*. Hentet fra <https://www.bergenskart.no/portal/apps/sites/#/bergenskart/apps/f08a732daca14dc6a0269a6b3db76a34/explore>

Bergenskart (2023, b.). *Historiske kart og flyfoto*. Hentet fra <https://www.bergenskart.no/portal/apps/sites/#/bergenskart/apps/6a2f21465d86402ca3fc326eaf884f8a/explore>

Bergen Spillfestival (u.å.). *Takk for festen!* Hentet fra <https://www.bergensspillfestival.no/>

Byggeindustrien (2020). *Åsane vgs, kulturhus og bibliotek*. Hentet fra <https://www.bygg.no/asane-vgs-kulturhus-og-bibliotek/1441838!/?image=40>

Domino bench 90 02. 040.2. Hentet fra <https://www.zano-streetfurniture.com/street-furniture/catalogue/benches/domino-bench-90-02-040-1#stainless-steel>

Dronning (u.å.). *Sørumsand*. Hentet fra <https://www.dronninga.com/prosjekter/byplan/sorumsand/>

Elverdal. (u.å.). *Trampolinemiljøer*. Hentet fra <https://elverdal.no/om-elverdal/kunnskap-om-lek/trampolinerne/trampolinemiljoer>

Finn – kart (u.å.). *Flyfoto*. Hentet fra <https://kart.finn.no/>

Greening the grey: 5 benefits of planting in urban cities. Hentet fra <https://www.furnitubes.com/blog/greening-the-grey-5-benefits-of-planting-in-urban-cities/>

Grindaker (u.å.a.). *Harbitz Torg*. Hentet fra <https://grindaker.no/projects/harbitz-torg-2>

Grindaker (u.å.b.). *Thorbjørn Egners Plass*. Hentet fra <https://grindaker.no/projects/thorbjorn-egners-plass/>

id created (u.å.). *Lorenz PDM Concrete Bench 2*. Hentet fra <https://idcreated.com/photos/lorenz-pdm-concrete-bench-2>

Klatrebarna (u.å.). *Nedgravde trampoline*. Hentet fra <https://klatrebarna.no/lekeapparater/trampoline/nedgravde-trampoline.html>

Klimavennlig kunnskapsbygg. Hentet fra <https://www.statsbygg.no/artikkel/klimavennlig-kunnskapsbygg>

Kommunekart (u.å.). *Kommunekart – Bergen kommune*. Hentet fra <https://kommunekart.com/>

Miljøloftet (2022). *Delstrekning 4 – Tertneskrysset til Vågsbotn*. Hentet fra <https://miljoloftet.no/bybanen-til-asane2/delstrekning-4---tertneskrysset-til-vagsbotn/>

Multiconsult (u.å.). *Horisont kjøpesenter*. Hentet fra <https://www.multiconsult.no/prosjekter/horisont/>

Norconsult (u.å.). *Røa torg*. Hentet fra <https://www.norconsult.no/prosjekter/roa-torg/>

Orkanger Vel (2012). *Rekordstor torgdag på Orkanger – se bildene!* Hentet fra http://orkangerverel.no/index.php?artikkelvalg=vis_innhold&visning=1&id=1831

Rampline (u.å.a.). *Fungi*. Hentet fra <https://rampline.com/no/produkt/fungi/>

Rampline (u.å.b.). *Rampit Swing*. Hentet fra <https://rampline.com/no/produkt/rampit-swing/>

Smedsvig landskapsarkitekter (u.å.). *Åsane videregående skole og kulturhus*. Hentet fra <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/natur-klima-miljo/natur/friomrade/turvei-rundt-liavatnet-i-asane>

Stavanger Aftenblad (2017). *Slik blir nye Arneageren*. Hentet fra <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/8yG2E/slik-blir-nye-arneageren>

Suncurves (2023). *Suncurves - Åsane senter 44*. Hentet fra <https://suncurves.com/nb/>

Trigonor (u.å.). *Kirketorget i Moss*. Hentet fra

<https://www.trigonor.no/lekeplass/lekeplass/kirketorget-i-moss>

VA Forum (2022). *Tre trinn til tryggere overvann*. Hentet fra [https://vaforum.no/vaforum-artikler/tre-](https://vaforum.no/vaforum-artikler/tre-trinn-til-tryggere-overvann/)

[trinn-til-tryggere-overvann/](https://vaforum.no/vaforum-artikler/tre-trinn-til-tryggere-overvann/)

van Nes, A. & Yamu, C. (2021). *Introduction to Space Syntax in Urban Studies* (1.utg). Hentet fra

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-59140-3>

Visit Sørlandet. (2023). *Lekeplass på torvet i Arendal*. Hentet fra

<https://www.visitorslandet.com/listings/lekeplass-p%C3%A5-torvet-i-arendal/507214/>

Åsane Storsenter (u.å.). *Om senteret*. Hentet fra [https://aasane.storsenter.no/praktisk-](https://aasane.storsenter.no/praktisk-informasjon/om-senteret/)

[informasjon/om-senteret/](https://aasane.storsenter.no/praktisk-informasjon/om-senteret/)

9.2. Figurliste

Figur 1 Kartutsnitt Åsane bydel - Bergenskart (2023, a.)	4
Figur 2 Historiske flyfoto Åsane - Bergenskart (2023, b.)	5
Figur 3 Boligområder 1970 og -80-tallet - Bergen kommune (2021)	6
Figur 4 Oversiktsfoto Åsane sentrum - Finn – kart (u.å.)	7
Figur 5 Parkeringsplass Åsane senter	7
Figur 6 Kartutsnitt med bygninger og fasiliteter - Kommunekart (u.å.)	8
Figur 7 Åsane kirke	9
Figur 8 Åsane vgs. Og kulturhus	9
Figur 9 Åsane arena - Bare Åsane (2022, a.)	10
Figur 10 Vestlandshallen - Bare Åsane (2022, b)	10
Figur 11 Oversiktskart Åsane Storsenter - Åsane Storsenter (u.å.)	11
Figur 12 Horisont – Multiconsult (u.å.)	11
Figur 13 Beliggenhet av offentlige uterom - Kommunekart (u.å.)	13
Figur 14 Skolepark Åsane vgs. - Byggeindustrien (2020)	13
Figur 15 Liavatnet - Bergen kommune (2022, a.)	14
Figur 16 Uteområde Åsane vgs. - Smedsvig landskapsarkitekter (u.å.)	14
Figur 17 Solkurve Åsane - Suncurves (2023)	16
Figur 18 KPA2018 - Bergen kommune (u.å.a.)	17
Figur 19 Kommunedelplan Åsane sentrale deler - Bergen kommune. (2008)	18
Figur 20 Områderegulering Åsane sentrale deler - Bergen kommune. (2012).....	18
Figur 21 Bybanetrasé - Miljøløftet (2022)	19
Figur 22 Strategisk planprogram - Bergen kommune (2022, b.)	20
Figur 23 Detaljregulering utarbeidet av Multiconsult og Link arkitektur	21
Figur 24 Planlagte byrom i mulighetsstudie	22

Figur 25 Tretrinnsstrategi overvann - VA Forum (2022)	31
Figur 26 Røa torg - Norconsult (u.å.)	31
Figur 27 Kirketorget i Moss – Trigonor (u.å.)	31
Figur 28 Thorbjørn Egners plass – Grindaker (u.å.b)	32
Figur 29 Harbitz torg. Grindaker (u.å.a)	32
Figur 30 MXI analyse Åsane i dag	37
Figur 31 MXI analyse fremtidig Åsane	38
Figur 32 To-steps analyse Åsane i dag	39
Figur 33 To-steps analyse fremtidig Åsane	40
Figur 34 Gatebruksanalyse Åsane i dag	41
Figur 35 Gatebruksanalyse fremtidig Åsane	42
Figur 36 Kartutsnitt planområde – Finn – kart (u.å.)	43
Figur 37 Vegetasjon som skiller planområdet og uterom ved Åsane vgs.	43
Figur 38 Synlighetsanalyse Åsane sentrum	44
Figur 39 Synlighetsanalyse Åsane sentrum dersom det åpnes opp mellom torget og Åsane vgs	44
Figur 40 Bevegelsesanalyse Åsane sentrum	45
Figur 41 Bevegelsesanalyse Åsane sentrum dersom det åpnes opp mellom torget og Åsane vgs	45
Figur 42 SWOT-analyse	46
Figur 43 Avgrensing av planområde - Sketchup	51
Figur 44a Illustrasjon av konsept - Archello (u.å.a)	51
Figur 44b Illustrasjon av konsept - Stavanger Aftenblad (2017)	51
Figur 44c Illustrasjon av konsept - Dronning (u.å.)	51
Figur 45 Situasjonsplan - Sketchup	52
Figur 46 Funksjoner i bygningene som avgrenser torget - Sketchup	53
Figur 47 Planforslag - Sketchup	54

Figur 48 Planforslag ovenfra - Sketchup	55
Figur 49 Soneinndeling – Sketchup	56
Figur 50a Illustrasjon sitteplasser - id created (u.å.)	58
Figur 50b Illustrasjon sitteplasser - Zano (u.å.)	58
Figur 51a Sitteplasser med bord - Sketchup	58
Figur 51b Sitteplasser med bord Høgskulen på Vestlandet - Statsbygg (2022)	58
Figur 52 Grønne elementer på torget - Sketchup	59
Figur 53a Illustrasjon vegetasjon sitteplasser - Furnitubes (u.å.)	59
Figur 53b Illustrasjon vegetasjon sitteplasser - Furnitubes (u.å.)	59
Figur 54 Fleksibel sone - Sketchup	60
Figur 55a Lekeklass – Sketchup	61
Figur 55b Illustrasjon lekeklass – Rampline (u.å.a.)	61
Figur 55c Illustrasjon lekeklass – Rampline (u.å.b.)	61
Figur 55d Illustrasjon lekeklass – Klatrebarna (u.å.)	61
Figur 56a Illustrasjon lekeklass – Visit Sørlandet. (2023)	61
Figur 56b Illustrasjon lekeklass – Elverdal. (u.å.)	61
Figur 57 Sitteplasser med overbygg – Sketchup	62
Figur 58 Uteservering – Sketchup	63
Figur 59 Prinsipp overvannsløsning – Sketchup	64
Figur 60 Rist over overvann	64
Figur 61a Illustrasjon lyssetting – Behance. (u.å.)	65
Figur 61b Illustrasjon lyssetting – Archello (u.å.b)	65
Figur 62a Spillfestival – Bergen Spillfestival (u.å.)	66
Figur 62b Torgdag – Orkanger Vel (2012)	66
Figur 63 Bevegelsesanalyse – Sketchup	67